ἡ παιδόπολις

24

ἡ Παιδόπολις

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ «ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1950

ΕΤΟΣ Α΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 24

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι	Δρχ.	100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ Ἰδιῶται	»	50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες καὶ Σχολεῖα .	»	25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται	»	10.000

Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2.

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστ. Τυπογραφείου: Βασ. Ἀραγιάννης, Ἀμισσοῦ 24, Ν. Σμύρνη

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΔΟΞΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΑΣ:

Ο ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἔτσι ἡ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας τελείωσε μὲ τὴν τέλεια καταστροφὴ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ τὴν αἰσχρὴ φυγὴ ὅλων ἐκείνων ποὺ διασώθηκαν, καὶ τὴν τελικὴ καταστροφὴ κι' αὐτῶν ἀπὸ τὸ νικηφόρο ἑλληνικὸ στόλο ποὺ τοὺς πῆρε ξοπίσω.

Ὁ περήφανος βασιλιᾶς τῆς Περσίας, ὁ Ξέρξης, εἶχε στήσει ψηλὸ θρόνο στὴν παραλία τῆς Ἀττικῆς γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴ ναυμαχία. Μὰ ὅταν ἀντὶ γιὰ τὴν καταστροφὴ τῶν Ἑλλήνων ποὺ περίμενε εἶδε τὴν αἰσχρὴ ἧττα καὶ τὴν αἰσχρὴ φυγὴ τῶν δικῶν του καραβιῶν, ξαναγύρισε ἀπελπισμένος στὴν Ἀσία.

Ἔτσι ὁ Θεμιστοκλῆς ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα μὲ τὴν ἔνδοξη αὐτὴ ναυμαχία ποὺ γίνηκε γύρω στὰ 480 πρὸ Χριστοῦ, δηλαδὴ 10 χρόνια ἔπειτα ἀπὸ τὴ μάχη τοῦ Μαραθῶνα. Ὅταν τελείωσα τὴ διήγησή μου ὁ Γεροστάθης, ποὺ μὲ ἄκουε στὸ μεταξὺ — μὲ προσοχὴ κουνώντας κάπου-κάπου τὸ φαλακρὸ κεφάλι του γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώνῃ τὰ λόγια μου καὶ νὰ μοῦ δίνῃ θάρρος, ζήτησε ἀπὸ τὸ δάσκαλο τὴν ἄδεια κάτι νὰ μὲ ρωτήσῃ. Ὅταν δὲ ἔλαβε τὴν ἄδεια μὲ ρώτησε:

— Ποιὸ προτέρημα τοῦ Θεμιστοκλῆ νομίζεις πὼς ἔφερε τὴ νίκη τῆς Σαλαμίνας καὶ φυσικὰ τὴ σωτηρία τῆς Ἑλλάδας;

Συλλογίστηκα λίγο καὶ τοῦ ἀπάντησα πὼς ἡ φρόνηση τοῦ Θεμιστοκλῆ πέτυχε αὐτὴ τὴ Νίκη.

— Καὶ πῶς ἔδειξε αὐτὴ τὴ φρόνησή του;

— Ἑτοίμασε στὴν ὥρα τους τὰ 200 πλοῖα, ἀποκρίθηκα, ἐγκατέλειψε τὴν Ἀθήνα, προτίμησε τὴ θάλασσα γιὰ νὰ δώσῃ τὴ μάχη, καὶ διάλεξε τὸ στενὸ τῆς Σαλαμίνας γιὰ τὴν ναυμαχία.

— Ὅλα αὐτά, μοῦ εἶπε, ἦταν φρόνιμα καὶ καλά. Μὰ δὲν νομίζεις ὅτι ὅλα αὐτὰ θὰ ἦταν μάταια, ἂν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐθύμωνε τὴ στιγμὴ ὅπου ὁ Εὐρυβιάδης, ὠργισμένος, σήκωσε τὸ μπαστοῦνι του γιὰ νὰ τὸν κτυπήσῃ;

— Καὶ γιατί; ρώτησα τὸν Γεροστάθη:

— Ἂν — μοῦ ἀπάντησε ὁ Γεροστάθης, ὁ Θεμιστοκλῆς ἦταν νευρικὸς καὶ ἀντὶ νὰ συγκρατήσῃ τὸ θυμό του, παρασυρόταν ἀπὸ αὐτόν, ἐὰν ἡ φρόνηση καὶ ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν πατρίδα δὲν τὸν ἔκαναν νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὀργή, ποὺ δημιούργησε μέσα στὴν ψυχή του ἡ αὐθάδεια καὶ τὸ ἄτοπο κίνημα τοῦ Εὐρυβιάδη. Ἐὰν ὁ Θεμιστοκλῆς, θύμωνε, ὅπως εἶχε θυμώσει ὁ Εὐρυβιάδης, καὶ δὲν ἔλεγε ἀτάραχος τὸ περίφημο «πάταξον μὲν ἄκουσον δὲ» ἀποδεικνύοντας μὲ τὰ λόγια του αὐτὰ πὼς γιὰ χατῆρι τῆς πατρίδας του ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸ ἄτομό του. Θὰ ἔσερνε τότε τὸ ξίφος κατὰ τοῦ Ναυάρχου τῶν Σπαρτιατῶν. Ἀπάνω στὸ θυμὸ του μποροῦσε καὶ νὰ τὸν πληγώσῃ, μποροῦσε ἀκόμη καὶ νὰ τὸν σκοτώσῃ. Οἱ Σπαρτιᾶτες καὶ οἱ ἄλλοι Πελοποννήσιοι θὰ ἐγίνοντο ἔξω φρενῶν κατὰ τοῦ Θεμιστοκλῆ καὶ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπάνω στὴν ἀγανάκτισή τους θὰ ξεχνοῦσαν τοὺς Πέρσες καὶ τὸν κίνδυνο ποὺ περνοῦσε ἡ Ἑλλάδα, καὶ θὰ κατέφευγαν στὴν ἀλληλοσφαγὴ καὶ σ' ἐμφύλιο σπαραγμό. Κι' ἔτσι ἀντὶ νὰ καταστρέψουν στὴ Σαλαμίνα τοὺς βαρβάρους, θὰ καταστρέφονταν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες. Τότε δὲ οὔτε τὰ διακόσια καράβια τῶν Ἀθηναίων, οὔτε ἡ ἐγκατάλειψη τῆς Ἀθήνας, οὔτε ἡ ἀνδρεία τους, οὔτε τὸ στενὸ τῆς Σαλαμίνας μποροῦσε νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα.

Κι' ἔπειτα ἀπὸ μικρὴ σιωπὴ μὲ ρώτησε ὁ Γεροστάθης:

— Τί λές, δὲν νομίζεις τώρα καὶ σὺ πὼς ἂν ὁ Θεμιστοκλῆς ὠργιζόταν ἡ μὲν ἔνδοξη ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας δὲν θὰ κοσμοῦσε σήμερα τὴν ἱστορία τῶν προγόνων μας ἡ δὲ Ἑλλάδα κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸ τῶν βαρβάρων θὰ εἶχε χάσει τὴν ἐλευθερία, τὰ φῶτα καὶ τὸν πολιτισμό της;

— Βέβαια - βέβαια. Ἔχετε πολὺ δίκηο, εἶπα καὶ κάθησα στὴ θέση μου.

Ὁ Γεροστάθης τότε συνέχισε:

— Βλέπετε ἀγαπητά μου παιδιὰ πόσο τρομερὲς συνέπειες μπορεῖ νὰ ἔχῃ γιὰ ἕνα ἔθνος ὁ στιγμιαῖος θυμὸς ἑνὸς ἀτόμου. Ὁ θυμὸς τοῦ Εὐρυβιάδη μποροῦσε νὰ καταστρέψῃ τὴν Ἑλλάδα, ἐνῷ ἡ πραότης τοῦ φρονίμου Θεμιστοκλῆ ἔσωσε καὶ δόξασε τὴν Ἑλλάδα στὴ Σαλαμίνα. Ἔτσι ἡ φιλοπρωτία τῶν δέκα στρατηγῶν μποροῦσε νὰ καταστρέψῃ τὴν Ἑλληνικὴ ἀνεξαρτησία στὸν Μαραθῶνα, ἐνῷ ἡ μετριοφροσύνη τοῦ Ἀριστείδη ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα στὸν Μαραθῶνα καὶ ὕστερα στὶς Πλαταιές. Οἱ ἀρετές, λοιπόν, καὶ ὄχι μονάχα ἡ ἀνδρεία καὶ τὰ ὅπλα σώζουν τὰ ἔθνη.

Ἀντίθετα οἱ κακίες καὶ τὰ πάθη καταστρέφουν καὶ τοὺς ἰδιῶτες καὶ τὶς πόλεις, καὶ ὁλόκληρα ἔθνη. «Μακάριοι οἱ πραεῖς» μᾶς λέγει ὁ Ἰησοῦς στὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο. Μακάριος πραγματικὰ φάνηκε ὁ πρᾶος Θεμιστοκλῆς γιατὶ μὲ τὴν πραότητά του ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα καὶ δοξάστηκε στὴ Σαλαμῖνα.

(Ἀπὸ τὸν «Γεροστάθη»)

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΕΛΙΟ

1) Γέλα με νὰ σὲ γελῶ
νὰ περνᾶμε τὸν καιρό!

2) Ὅποιος ἐγέλα τὸ ταχὺ
κλαίει πριχοῦ βραδυάσει.

3) Ἂς γελᾶμε κι' ἂς πηδᾶμε
γιὰ νὰ λὲν πὼς δὲν πεινᾶμε.

4) Δυὸ γελοῦν κάτι ξέρουν
ἕνας γελᾶ τρελλὸς εἶναι.

5) Ὅλοι γελᾶν μ' ἐμένανε
κι' ἐγὼ γελῶ μ' ὅλους.

6) Ἐγελάσανε μὲ μένα
καὶ ξεράθηκα ἀπ' τὰ γέλια.

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1) Τὴν λὲς σὲ κάποιον ποὺ προσπαθεῖ νὰ σὲ γελάσῃ ἐνῷ ἐσὺ τὸν ἔχεις καταλάβει πὼς πάει νὰ σὲ γελάσῃ.

2) Γιὰ τὴν πολὺ εὔκολη καὶ ξαφνικὴ διαδοχὴ τῆς χαρᾶς μὲ τὴν λύπη, τὴν εὐτυχία μὲ τὴν δυστυχία.

3) Λέγεται γιὰ ὅσους προσπαθοῦν νὰ κρύψουν τὴν δυστυχία τους μὲ προσποιημένη εὐθυμία.

4) Ὅποιος γελᾶ μοναχός του δὲν εἶναι στὰ καλά του.

5) Τὴν λέει ἐκεῖνος ποὺ ἀδιαφορεῖ γιὰ τοὺς χλευασμοὺς τῶν ἄλλων καὶ ἔχει πεποίθηση στὸν ἑαυτό του.

6) Λέγεται γιὰ κεῖνον ποὺ δὲν ἔχει τὴ συναίσθηση πὼς εἶναι γελοῖος.

ΤΑ ΚΑΛΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ

Χριστούγεννα, πρωτόγεννα, πρώτη γιορτὴ τοῦ χρόνου
γιὰ βγῆτε γιὰ νὰ μάθετε, ὁποὺ Χριστὸς γεννᾶται,
γεννᾶται κι' ἀναθρέφεται μὲ μέλι καὶ μὲ γάλα
τὸ μέλι τρῶν οἱ ἄρχοντες, τὸ γάλα οἱ ἀφεντάδες.
Γι' ἀνοῖξτε τὰ κουτάκια σας τὰ κατακλειδωμένα
καὶ δῶστε γιὰ τὸν κόπο μας ἀπ' τὸ χρυσὸ πουγγί σας.
Ἂν εἶστε ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες φλουριὰ μὴν τὰ λυπᾶστε
κι' ἂν εἶστε ἀπὸ τοὺς δεύτερους τάλληρα καὶ δραχμοῦλες
κι' ἂν εἶστε ἀπ' τοὺς κατάφτωχους, ἕνα ζευγάρι κόττες.

★

ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Χριστούγεννα—Χριστούγεννα, πρώτη χαρὰ στὸν κόσμο,
καὶ ψὲς Χριστὸς γεννήθηκε κι' ὁ κόσμος δὲν τὸ νοιῶσε
κι' ὁ κόσμος ἦταν κόμπιλα καὶ βασιλὲς ἀτόσα.
Καὶ ψὲς ποὺ γύριζ' ὁ Χριστὸς μὲ δώδεκα κλωνάρια
κι' ἐκεῖ ποὺ πάει κι' ἀκούμπησε χρυσὸ δέντρο τ' ἀξιώθη
Καὶ τὸ δεντρὶ ἦταν ὁ Χριστὸς καὶ τὰ κλωνάρια ἀγγέλοι
Κι' αὐτὰ τὰ πυκνοκλώναρα οἱ δώδεκα ἀποστόλοι.
Κι' ἀπάνω στὴ φωλίτσα του περδίκια φωλιασμένα·
καὶ κάτω στὴ ριζίτσα του πηγάδια καὶ λειβάδια,
καὶ κατεβαίνει ἡ πέρδικα παίρνει καὶ ἀνεβάζει
παίρνει νερὸ στὰ νύχια της καὶ δρόσο στὰ φτερά της
δροσίζει τὸ Χριστὸ γεννᾶ, παχνίζει τὸν ἀφέντη
κι' ἐμεῖς τὸν αὐγενίζουμε πολλὴ χαρὰ στὸν κόσμο.

★

ΤΗΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Γραμματικὸς καὶ λειτουργὸς καὶ ψάλτης κι' ἀναγνώστης
Ἔχει τὸν οὐρανὸ χαρτί, τὴ θάλασσα μελάνι
καὶ τὸ μικρὸ τὸ δάχτυλο κοντύλι ὅπου γράφει.
Ἐσείστηκε τὸ δάχτυλο καὶ χύθηκε ἡ μελάνη
κι' ἀλλάξανε τὰ ροῦχα του τ' ἄσπρα καὶ τὰ γαλάζια.
Ἔβαλαν καὶ διαλάλησαν σὲ τρεῖς μεριὲς τοῦ Κάστρου:
Βρὲ στὸν Ντολτσά, βρὲ στὸ Τσαρσί, βρὲ στὴ Μεγάλη (Πόρτα,
Φέρτε μοσκιὲς, φέρτε δροσιὲς καὶ πλύντε τὸν ἀφέντη.

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΑΣΤΡΟΥ

Ἡ νύχτα ἔπεσε δροσερὴ κι' ἔσβησε τὴ φλόγα τοῦ ἥλιου. Ὁ οὐρανὸς ἄναψε τὰ χρυσᾶ πολυκάντηλά του γιὰ νὰ φωτίση τὸ δρόμο, ἀνάμεσα ἀπ' τὴν ἀτέλειωτη ἄμμο. Τὸ καραβάνι, ποὺ ὅλη τὴ μέρα κοιμόταν βαριά, κάτω ἀπ' τὶς τέντες ποὺ εἶχε στήσει, ἀναδευόταν τώρα ξεκούραστο νὰ κινήση μὲ νέα διάθεση γιὰ τὴ χώρα τοῦ ἄστρου.

Δὲν ταξίδευε ποτὲ μέρα, γιατὶ δὲν εἶχε ὁδηγό. Οἱ καμηλιέρηδες, ὅσο κι' ἂν τὴν ἤξεραν τὴν ἀμμόχωρα, σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι δὲ νιάζονταν γιὰ νὰ βροῦν τοὺς δρόμους. Φροντίδα τους ἦταν μόνο νὰ σέρνουνε τὶς καμῆλες καὶ νὰ σταθμεύουν ὅπου πηγάδι καὶ ὄαση, γιὰ νὰ παίρνουν νερὸ γιὰ τὸ καραβάνι. Γιὰ τὴν πορεία ἰδέα δὲν εἶχαν.

Ποῦ πᾶμε; Γιὰ ποιὰ πολιτεία νὰ κατευθύνουμε ζῶα κι' ἀνθρώπους μέσα στὴ νύχτα; Αὐτὰ συλλογιέται ὁ Νιλάχ, πρωτοκαμηλιέρης τοῦ βασιλιᾶ Μελχιώρ, παίρνοντας ξάφνου τὴν ἀπόφαση νὰ μιλήση στὸν ἄρχοντά του.

— Γιὰ ποῦ ταξιδεύεις, ἀφέντη; Ὁ πιστός σου Νιλὰχ ξέρει τούτη τὴν ἔρημο πιὸ καλὰ κι' ἀπ' τὸ σπίτι του, ἐκεῖ στὶς ὀχτιὲς τοῦ Γάγγη. Ὅπου οἱ ἄλλοι δὲ βλέπουν παρὰ ἀμμόλοφους, ἴδιους κι' ἀπαράλλαχτους μεταξύ τους, τὸ μάτι τοῦ δούλου σου ξεχωρίζει μεγάλους κι' ἀτέλειωτους δρόμους, ποὺ ἔχει καθένας στὸ τέρμα του καὶ μιὰ ξακουστὴ πολιτεία. Ποῦ θέλεις νὰ σ' ὁδηγήσω; Τὶ λαχταρᾶς; Τὸ μετάξι τῆς Νινευΐ, τὴν πορφύρα τῆς Βαβυλώνας, τὰ χρυσοφασμένα μαγνάδια τῆς Ἀντιόχειας ἢ τοὺς θησαυροὺς τῆς Σιδώνας; Μὴ θέλης νὰ μάθης πῶς κάνουν τὸ ἄλικο χρῶμα ἀπ' τὰ κοχύλια τῆς θάλασσας ἢ πῶς πήζουν σὲ διαμαντόπετρες οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου;

— Δὲν ταξιδεύω γιὰ πλούτη, Νιλάχ, εἶπε ὁ Μελχιώρ.

— Μὴ θέλης τότε νὰ γίνης σοφώτερος, μελετώντας βιβλία παλιὰ καὶ παπύρους; Ἀμέσως κινῶ γιὰ τὴν Αἴγυπτο, τὴν πηγὴ τῆς σοφίας.

— Δὲν ταξιδεύω γιὰ γνώσεις, Νιλάχ.

Δὲν ἤξερε ὁ σκλάβος τὶ ἄλλο νὰ πῆ καὶ σώπασε μὲ τὰ χέρια στὸ στῆθος του.

Σοῦ τὸ εἶπα, Νιλάχ, ἀπ' τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ κινήσαμε. Δὲ χρειάζομαι ὁδηγὸ στὸ ταξίδι μου τοῦτο. Ἔχω ὁδηγό μου τὸ Ἄστρο... Γι' αὐτὸ ταξιδεύω τὴ νύχτα μονάχα. Νιάζου λοιπὸν τὶς καμῆλες καὶ μὴ ρωτᾶς ποὺ πηγαίνω. Ἀκολουθῆτε ξοπίσω μου, σκλάβοι καὶ σκλάβες, κι' ἐγὼ θὰ σᾶς πάω, στὴ χώρα τοῦ Ἄστρου.

Ὁ Νιλὰχ ἔσκυψε βαθιὰ καὶ προσκύνησε τὸ μεγάλο μάγο. Ὕστερα γύρισε στὶς καμῆλες του κι' ἔδωσε τὸ πρόσταγμα γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ καραβάνι προχώρησε μεγαλόπρεπο κάτω ἀπὸ τ' ἄστρα Ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὲς νύχτες πορεία, συνάντησαν ἕνα δεύτερο καραβάνι καὶ παραπέρα ἕνα τρίτο. Βισιλικὰ ἦταν καὶ τὰ δυὸ κι' οἱ μάγοι ποὺ ἦσαν μπροστὰ χαιρέτησαν τὸν Μελχιὼρ καὶ γενῆκαν ἕνα μαζί του.

Τριπλῆ ἁλυσσίδα ξεκίνησαν τώρα γιὰ τ' ἄγνωστο οἱ τρεῖς μάγοι βασιλιάδες.

Πλάϊ πλάϊ, περπατοῦν οἱ βασιλικές τους καμῆλες, πορφυροσκέπαστες, πολυστολισμένες. Κάτω ἀπ' τὶς τέντες, ποὺ εἶναι ἀνοιχτὲς γιὰ νὰ μπαίνη ἡ δροσιὰ καὶ τὸ φῶς τ' ἀσημένιο, οἱ τρεῖς ἀστρολόγοι κοιτάζουνε τ' ἄστρα καὶ κουβεντιάζουν γιὰ τὸ ταξίδι τους.

— Ἔφερα τὰ καλύτερα μῦρα τοῦ τόπου μου, εἶπε ὁ Βαλτάσαρ. Τὴ σμύρνα τὴν τρισευωδιαστή, τὴ βαριὰ καὶ πικρὴ ἀλόη. Ν' ἀλείψω τὰ πόδια Του πρὶν ἀκόμα πατήσουν τὴ γῆ, νὰ τιμήσω τὸν ἄνθρωπο.

— Τὰ ποτάμια τῆς χώρα μου, εἶπε ὁ δεύτερος μάγος, ὁ Γάσπαρ, σταλάζουν ἀτέλειωτα στὶς ὀχτιές τους χρυσάφι... Τὸ μάζεψα κι' ἔκαμα στολίδια γιὰ νὰ τιμήσω μ' αὐτὰ ἕνα βασιλέα.

— Χρυσάφι κι' ἀρώματα κι' ἀκριβοὺς θησαυρούς, ἔφερα κι' ἐγὼ στὰ σεντούκια μου, εἶπε ὁ Μελχιώρ. Αὐτὰ θἆναι τὰ δῶρα μου γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸ βασιλέα. Μὰ ἔχω καὶ κάτι ἀκόμα. Λιβάνι εὐωδιαστό, προσφορὰ στὸ Θεό, ποὺ γεννιέται.

Αὐτὰ κουβεντιάζουν, μέσα στὴ νύχτα οἱ τρεῖς βασιλιάδες ποὺ κάλεσε τ' ἄστρο γιὰ τὸ μεγάλο ταξίδι.

Ξοπίσω τους, ἀκολουθᾶ τὸ φορτίο τῶν θησαυρῶν: Σεντούκια βαρειά, φορτωμένα σὲ δέκα καμῆλες. Εἴκοσι σκλάβοι καλπάζουν ἀπὸ τὴ μιὰ κι' ἄλλοι τόσοι ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἁρματωμένοι μὲ τόξα καὶ μὲ σπαθιὰ γιὰ νὰ διαφεντέψουν, ἂν χρειαστῆ, τὸ φορτίο ἀπ' τοὺς ληστὲς τῆς ἐρήμου.

Τελευταῖοι πορεύονται ἀνάκατα μὲ τὰ ζῶα, ἄλλοι πεζοὶ κι' ἄλλοι καβαλλάρηδες, σκλάβοι καὶ σκλάβες π' ἀκολουθῆσαν τὸ καραβάνι γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ ταξιδιοῦ.

Ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες, ντυμένη μὲ ταπεινὴ φορεσιά, ξεχωρίζει μιὰ ταξιδιώτισσα, ποὺ τ' ἁπλὸ μαντῆλι τῆς σκλάβας δὲν κρύβει τὴν ἀρχοντιά της. Εἶναι ἡ βασίλισσα Βελιτά, ἡ γυναίκα τοῦ Μελχιώρ, τοῦ Μεγάλου μάγου. Εἶναι πεντάμορφη καὶ τὰ μάτια της θὰ παράβγαιναν τ' ἄστρα στὴ λάμψη, ἂν δὲν τὰ σκέπαζε μαύρη συννεφιὰ ἀπὸ θλίψη, ποὺ κάθε τόσο τῆς βρέχει μ' ἀθέλητα δάκρυα τὰ ὄμορφα μάγουλα.

Ἡ ματιά της στηλώνεται κάθε τόσο στὸν οὐρανὸ σὰ νὰ ψάχνη κάτι νὰ βρῆ.

Ὁ Νιλὰχ πλησιάζει καὶ στέκεται δίπλα της:

— Λοιπόν; ρώτησε ἡ γυναῖκα.

— Τίποτε, κυρά. Δὲ μοῦ εἶπε ποῦ πᾶμε. Πάντα ἡ ἴδια ἀπάντηση: Ταξιδεύουμε γιὰ τὴ χώρα τοῦ Ἄστρου.

— Μὰ σὰν ὁδηγὸς δὲν τοῦ ζήτησες νὰ σοῦ πῆ τ' ὄνομά της;

— Δὲ μὲ χρειάζεται λέει σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι γιὰ ὁδηγό. Ὁδηγὸ ἔχει τ' ἄστρο.

— Ποιὸ ἄστρο;

— Δὲν καταλαβαίνω, καλή μου κυρά. Βλέπω τ' ἀστρομάνι ἐ.οῦτο καὶ λέω: Ποιὸ νἆναι ἀπ' ὅλα ποὺ πῆρε τὴν τέχνη μου; Ποιὸ μᾶς ὁδηγᾶ; Αὐτὰ δὲ σαλεύουν. Ἄλλα καρφώθηκαν στὸ βορρᾶ κι' ἄλλα στολίζουν τὸ πρόσωπο τῆς ἀνατολῆς κι' ἄλλα φέγγουν στὴ δύση... Μὰ ὁ βασιλιάς μας εἶναι σοφὸς καὶ διαβάζει, σὰν σὲ βιβλίο, τὸν ἀστροκέντητο οὐρανό, λέω πάλι. Ποῦ ξέρω ἐγὼ ὁ φτωχὸς ἀπὸ τέτοια! Πήραμε ὅμως δρόμο στραβό, μέσα ἀπὸ πρωτόγνωρες χῶρες. Δὲν ξέρω ποῦ πᾶμε. Σὲ λίγο θἀρχίση ἡ δίψα. Πές μου, βλέπεις ἐσύ, ὄμορφή μου βασίλισσα, νέο ἄστρο ποὺ κάνει σινιάλα καὶ δείχνει τὸ δρόμο;

Ὄχι, δὲν ἔβλεπε ἡ Βελιτὰ κι' αὐτὸ ἦταν ὁ καϋμός της. Ἄφησε τὸ σκλάβο νὰ φύγη, ἀφοῦ τοῦ παράγγειλε νὰ ρωτήση νὰ μάθη κι' ἀπ' ἄλλους ἂν ἤξεραν τίποτε γιὰ τὴ χώρα τοῦ Ἄστρου.

— Ὁ Μελχιὼρ κρύβεται, εἶπε μὲ θλίψη, οἱ ὑποψίες μου εἶναι σωστές.

Βυθίστηκε πάλι στοὺς θλιβεροὺς συλλογισμούς της. Μέρες ἔβλεπε τὸ βασιλιὰ νὰ διαλέγη τὰ δῶρα του καὶ νὰ κλείνη μέσα σὲ θῆκες πολύτιμες τὰ ρουμπίνια καὶ τὰ διαμάντια, τὰ κοράλια καὶ τὰ μαργαριτάρια. Νὰ προμηθεύεται σμύρνα κι' ἀλόη καὶ ἀρώματα τῆς Ἀνατολῆς, νὰ διαλέγη λιβανωτὰ καὶ βαρύτιμα θυμιάματα σὰ νὰ πήγαινε σὲ θεό. Φυσικὰ δὲν τῆς ἔκρυψε τὸ σκοπό του: Ναί, γιὰ Θεὸ πήγαινε, τῆς εἶπε, ἕναν καινούργιο Θεὸ ποὺ γεννήθηκε πέρα στὴ χώρα τοῦ Ἄστρου. Δὲν ἤξερε πὼς τὴν ἔλεγαν οὔτε ποῦ βρισκόταν. Μὰ ἦταν ὁ μόνος Θεὸς τῆς εἶπε. Κι' εἶχε γίνει ἄνθρωπος γιὰ νὰ ζήση μὲ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ μᾶς δείξει τὸ δρόμο καὶ τὰ οὐράνια.

— Ποῦ τἄμαθες ὅλα αὐτά, βασιλιά μου, ἀπόρησε ἡ Βελιτά.

— Αἰῶνες τὰ λέγανε τ' ἄστρα καὶ τἄγραφαν στὴ χρυσῆ τροχιά τους, ἀπάντησε ὁ μάγος βασιλιάς, μὰ δὲν ἤξεραν οἱ σοφοὶ τὴ γλῶσσα τους. Τώρα ὅμως εὐδόκησε ὁ Θεὸς νὰ τὴ φανερώση σὲ τρεῖς ταπεινούς του δούλους. Τὸν ἥλιο λατρεύαμε γιὰ Θεό, τὴ φωτιὰ γιὰ ὑπέργειο δύναμη. Καὶ μᾶς ἔβγαλε ἀπὸ τὴν πλάνη. Μαζὶ θὰ κινήσωμε κι' οἱ τρεῖς ἀπ' τὶς μακρινὲς χῶρες μας καὶ θὰ σμίξωμε μέσα στὴν καρδιὰ τῆς ἐρήμου, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τ' ἄστρο Του.

— Ὦ, βασιλιά μου κι' ἀφέντη, εἶπε ἡ Βελιτά. Δεῖξε μού το κι' ἐμένα τὸ ἄστρο ποὺ σ' ὁδηγᾶ.

— Ἂν δὲν τὄδες μονάχη σου, Βελιτά, ἀποκρίθηκε ὁ Μελχιώρ, κανεὶς δὲ μπορεῖ νὰ σοῦ τὸ δείξη. Γίνου σοφή, ἂν μπορῆς, ἢ καθάρισε τὴν ψυχή σου καὶ γίνου παιδὶ στὴν ἁπλότητα. Μὰ πάνω ἀπ' ὅλα, ἀγαπημένη μου, ἔχε πίστη σ' Ἐκεῖνον ποὺ γεννιέται σὰν βρέφος ἐτοῦτες τὶς μέρες καὶ θὰ τὸ δῆς τ' ἄστρο του.

Ἡ Βελιτὰ συλλογίστηκε πολὺ τὰ λόγια του. Ἕνα βρέφος λοιπὸν εἶχε συγκινήσει τὴν καρδιά του. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἄστρο ποὺ ἔστελνε τὸ χρυσὸ μήνυμά του. Αὐτὸ ποὺ ποθοῦσε ἡ ψυχή του ἡ στερημένη ἀπ' τὴ χαρὰ τοῦ παιδιοῦ.

Ἔτσι ντύθηκε σκλάβα καὶ πῆρε ξωπίσω τὸ καραβάνι νὰ δῆ μὲ τὰ μάτια της. Μά, ὄχι, ὄχι, τ' ἀστέρια εἶναι τὰ ἴδια στὸν ουρανό...

—Γίνου σοφὴ ἢ καθάρισε τὴν ψυχή σου καὶ γίνε ἁπλῆ σὰν παιδί, εἶχε πεῖ ὁ σοφὸς βασιλιάς.

Σοφὴ δὲ μποροῦσε νὰ γίνη κι' ὅσο γιὰ τὴν καρδιά της ἦταν βαρειὰ ἀπ' τὴ δυσπιστία τῆς ζήλειας. Ὁ Μελχιὼρ μὲ τοὺς φίλους του θὰ πήγαινε ταξίδι σὲ κάποιον ἄρχοντα μακρυνὸ γιὰ νὰ πάρη τὴν κόρη του γιὰ γυναίκα. Στὶς χῶρες τῆς Ἀνατολῆς ἂν μιὰ ἀρχόντισσα ἦταν ἄτεκνη καὶ δὲν ἔδινε διάδοχο γιὰ τὸ θρόνο, ὁ ἄρχοντας εἶχε δικαίωμα νὰ κάμη δεύτερο γάμο καὶ νὰ χωρίση τὴν πρώτη γυναίκα του. Κι' ἡ Βελιτὰ ἡ πεντάμορφη, δὲν τοῦ εἶχε χαρίσει ἀκόμα τὸ γιὸ ποὺ ποθοῦσε. Πῶς νὰ πιστέψη λοιπὸν τὰ λόγια του γιὰ κεῖνο τ' ἀστέρι ποὺ τὰ δικά της τὸ μάτια δὲν τὄβλεπαν;

Παρακάλεσε, λοιπόν, τὸν πιστό της Νιλὰχ νὰ τὴν πάρη μαζὶ μὲ τὸ καραβάνι. Νὰ δῆ μὲ τὰ μάτια της ἂν ἀλήθεια γεννήθηκε ἕνας Θεὸς σὲ μιὰ ἄγνωστη χώρα.. Κι' ἂν ἦταν ἀλήθεια, νὰ γονατίση

μπροστά του καὶ νὰ ζητήση κι' αὐτὴ κάποιο δῶρο.

Γι' αὐτὸ ὅλο ψάχνει γιὰ τ' ἄστρο μὰ δὲν τὸ βρίσκει.

— Μανούλα διψῶ, ἀκούγεται μιὰ φωνὴ ἀδυνατισμένη, σὰν ξέπνοη, ἀπ' τὴ διπλανὴ τέντα.

Ἡ Βελιτὰ παραμερίζει τὶς κουρτίνες της.

— Τί ἔχει; ρωτᾶ τὴ μητέρα τοῦ παιδιοῦ.

— Καίει τὸ φτωχούλι, ἔχει πολὺ πυρετό, λέει ἡ μάνα.

— Γιατὶ δὲν τοῦ δίνεις νεράκι;

— Τόσωσα, ἀδερφή, εἶπε ἡ σκλάβα... Τοῦ τὄδωσα ὅλο.

— Νεράκι ξανάπε, τ' ἀγόρι, ποὺ ἄρχισε τώρα νὰ κλαίη σπαρακτικά.

Ναί, τὸ νερὸ ἦταν λιγοστὸ τὶς στερνὲς αὐτὲς μέρες κι' ἡ βασιλιάδες τὄδιναν μὲ τὸ μέτρο. Κανεὶς δὲν ἤξερε πότε θἄβρισκαν ὄαση στὸ δρόμο τους κι' οὔτε πότε θὰ τέλειωνε ἡ παράξενη αὐτὴ πορεία πρὸς τ' ἄγνωστο.

Ἡ Βελιτὰ κοίταξε τὸ σταμνάκι της. Εἶχε ἀκόμα ἕνα δυὸ δάχτυλα.. Διψοῦσε πολὺ κι' ἐκείνη, κι' ὡς τὴν αὐριανὴ νύχτα, δὲ θὰ γινόταν ἄλλη μοιρασιά. Ὁ Νιλὰχ εἶχε πῆ μάλιστα πὼς τ' ἀσκιὰ ἦταν ἄδεια. Ἂν δὲ βρισκόταν πηγάδι στὸ δρόμο τους ἦταν χαμένοι.

Αὐτὰ συλλογιζόταν ἡ Βελιτά, κοιτάζοντας μιὰ τὸ σταμνάκι της μὲ τὸ λίγο νερό, καὶ μιὰ τὸ παιδί, ποὺ τὸ τάραζε ὁ πυρετός. Τέλος πῆρε τὴν ἀπόφασή της. Ἄπλωσε τὸ νερὸ στὴ μητέρα τοῦ ἄρρωστου κι' εἶπε:

— Ἔχω ἐγὼ λίγο ἀκόμα. Δός του τὸ ὅλο. Ἤπια πολὺ καὶ δὲ θὰ διψάσω ἀπόψε...

Ἡ μητέρα ποὺ εἶδε τὰ στεγνά της χείλη κατάλαβε τὴ θυσία, μὰ δὲν ἀρνήθηκε. Τοῦ παιδιοῦ της τὸ κλάμα τὴν ἔσκιζε σὰ μαχαίρι.

— Εὐχαριστῶ ἀδερφή, εἶπε κι' ἔχυσε στὸ μισάνοιχτο στόμα τοῦ παιδιοῦ ὅλο τὸ νερό. Τὰ φρυμένα χειλάκια δροσίστηκαν, ἔγλειψαν τόνα τ' ἄλλο κι' ἄνοιξαν σ' ἕνα χαμόγελο ἀγγελικό. Καὶ μαζὶ μὲ τὰ χείλη ἄνοιξαν καὶ τὰ μάτια καὶ στηλώθηκαν στὸν ἀστρόφεγγο οὐρανό.

Σήκωσε τότε τὸ παιδὶ τὰ χεράκια του μὲ λαχτάρα, σὰ νάτανε τ' ἄστρα παιχνίδια χρυσᾶ. Μ' ἄξαφνα, χτύπησε παλαμάκια χαρούμενο κι' εἶπε:

— Νάτο, μάνα, ἐκεῖνο τ' ἀστέρι ποὺ ζούλεγα, τὸ μεγάλο, ποὺ λάμπει σὰν ἥλιος!

— Παραμιλεῖ, δυστυχία μου, εἶπε ἡ μητέρα.

Μὰ ἡ Βελιτὰ σήκωσε τὰ μάτια στὸν οὐρανὸ κατὰ κεῖ, ποὔδειχνε τώρα τὸ ὑψωμένο μικρὸ δαχτυλάκι καὶ εἶδε: Ναί, εἶδε τὸ ἄστρο. Κόκκινο, φωτεινό, σὰν πετράδι πολύτιμο, ποὺ τρεμόσβυνε λὲς καὶ τοὺς καλοῦσε. Ναὶ ἦταν ἀλλοιώτικο ἀπὸ τ' ἄλλα καὶ περπατοῦσε μπροστά τους, χαράζοντας ἀσημένιο τὸ δρόμο...

Κι' ἄξαφνα, εἶδε κι' ἄλλο θαῦμα ἡ Βελιτά. Ἡ καρδιά της, ποὺ εἶχε ξεχάσει τὸν πόνο της γιὰ τὸν πόνο μιᾶς ἄλλης καρδιᾶς, ἦταν ἀνάλαφρη τώρα πλημμυρισμένη χαρὰ καὶ πίστη.. Καὶ τὰ μάτια της, ἔβλεπαν καὶ τ' αὐτιά της ἄκουγαν, σὰν τὰ μάτια καὶ σὰν τ' αὐτιὰ τῶν σοφῶν. Πότε ἔφτασαν σ' ἐκεῖνο τὸν τόπο;

Πίσω ἀπὸ τ' ἄστρο ποὺ τώρα εἶχε σταθῆ πάνω ἀπὸ ἕνα σπηλιάρι, ἀκολουθοῦσαν πλῆθος παιδάκια χαρούμενα φτερωτὰ ποὺ χορεύανε στὸν αἰθέρα.. Σχημάτιζαν κύκλους ὁλόγυρα ἀπ' τ' ἄστρο, καὶ σάλευαν τὶς φτεροῦγες τους καὶ ἀναδίνανε μιὰ ὑπέργεια μουσική.

Ἦχοι οὐράνιοι, σὰν ἀπ' ἀηδόνια, σὰν ἀπ' τὰ πιὸ καλλικέλαδα πουλιά, ἀντηχοῦσαν στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ γῆ, ψαλμωδίες μαγευτικὲς ζωντάνευαν τὴ νύχτα... Κεῖνα τὰ Θεῖα παιδάκια τὶς ἔψελναν καὶ καθὼς τὰ φτερά τους φουρφούριζαν πέρα δῶθε, ἡ Βελιτὰ ἄκουγε πάντα τὸν ἴδιο ψίθυρο:

— Ὡ—σα—να! Ὡ—σα — νά!

Τ' ἀγέρι γέμισε ἀρώματα μονομιᾶς, λὲς κι' ἀνθίσαν στὸ μεσοχείμωνο οἱ πορτοκαλλιὲς καὶ τὰ λεμονόδεντρα. Τὰ βουνὰ κατέβαζαν εὐωδιὲς ἀπὸ κρῖνα καὶ μόσχους ἀπὸ θυμάρι καὶ κέδρο.

— Ποῦ εἴμαστε; συλλογιζόταν ἡ Βελιτά. Μήπως ἀνεβήκαμε ξαφνικὰ στὰ οὐράνια; Τί νἄναι ἐκεῖνο, τὸ σπήλαιο ποὺ λάμπει ἀπάνω του τῆς νύχτας ὁ ἥλιος; Μὴν εἶναι παλάτι, μὴν εἶναι ναός;

Ἀπὸ τὶς πλαγιὲς ἀντιλάλησαν κουδουνίσματα ἀσημένια. Γιδοπρόβατα κατηφόριζαν ἀπ' ὁλοῦθε κατὰ τὸ σπήλαιο μὲ τ' ἄστρο. Καί, καθὼς ἀργοσίμωναν τὰ κοπάδια κι' ἀντιλαλοῦσαν τὰ κουδουνίσματα, ἡ βασίλισσα τῆς Ἀνατολῆς ἄκουσε πάλι τὸν ἴδιο παράξενο ψίθυρο.

— Ὡ — σα — νά! Ὡ — σα — νά!

Ὄχι, δὲν ἦταν στὸν οὐρανό. Ἡ χώρα τοῦ ἄστρου ἦταν μιὰ χώρα τῆς γῆς, ἁπαλὴ καὶ γλυκειὰ μ' ἕνα ἀγέρι π' ἀνάσταινε τὴν ψυχή.. Δεντροφυτευμένες πλαγιές,

— Νάτο, μάνα, ἐκεῖνο τ' ἀστέρι ποὺ σοὔλεγα...

ποὺ στὶς ρίζες τους εἶχαν κουρνιάσει ἄσπρα χωριουδάκια.

Οἱ τρεῖς βασιλιάδες εἶχαν σταματήσει γιατὶ τὰ κοπάδια ποὺ κατηφόριζαν ἔφραξαν τὸ δρόμο. Ξοπίσω τους, σκεπασμένοι μὲ χοντρὲς κάπες κι' ἀκουμπώντας στὰ ραβδιά τους, ἔρχονταν οἱ γέροι βοσκοὶ μὲ τὰ μάτια κι' ἐκεῖνοι στὸ ἄστρο.

— Πᾶνε νὰ προσκυνήσουν τὸ βρέφος! εἶπε ὁ Μελχιὼρ στοὺς συντρόφους του.

— Μὰ πῶς ἔμαθαν ὅτι, γεννήθηκε; Πῶς τὸ ξέρουν πὼς εἶναι Θεός; ρώτησε ὁ Βαλτάσαρ. Ξέρουν λοιπὸν κι' ἐκεῖνοι τὴ γλῶσσα τῶν ἄστρων;

— Ὄχι, δὲν εἶναι σοφοί, εἶπε ὁ Γάσπαρ. Μὰ εἶναι οἱ καρδιές τους ἁπλὲς κι' ἄκουσαν τὸ μήνυμα τῶν ἀγγέλων. Ἂς κάμουμε τόπο νὰ προσπεράσουν.

— Ναί, εἶπε κι' ὁ Μελχιώρ, ἡ ἁπλότητα εἶναι ὁ ἄλλος δρόμος γιὰ νὰ γνωρίση κανεὶς τὸ Θεό. Κι' ἴσως εἶναι πιὸ γρήγορος καὶ πιὸ σίγουρος ἀπὸ τὴ σοφία

* * *

Ὅταν βγῆκαν ἀπὸ τὸ σπήλαιο οἱ ἀσπρομάλληδες γέροι τσοπάνοι, οἱ τρεῖς σοφοὶ μάγοι πῆραν τὰ δῶρα τους καὶ προχώρησαν ταπεινά.

Στὴν εἴσοδο στάθηκαν θαμπωμένοι. Δὲν ἦταν ἀπ' τ' ἀμυδρὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ ποὺ κρεμόταν, τρεμοσβύνοντας, πάνω ἀπὸ τὴ φάτνη. Τὸ σπήλαιο ἦταν πλημμυρισμένο ἀπὸ λάμψη ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ ἕνα μικρὸ βρεφικὸ κεφαλάκι.. Τὰ ξανθά του μαλλιά, ποὔχαν μπλέξει μὲ τ' ἄχυρα, ἔφεγγαν σὰν ἥλιος. Χαμογελοῦσε στὸν ὕπνο του, τόσο τρυφερὰ ὅπως κάθε μωρὸ στὴν κούνια. Μὰ ἡ νέα μητέρα ποὺ ἔσκυβε ἐπάνω του — μιὰ παιδούλα, ἦταν δὲν ἦταν δεκάξη χρονῶν — εἶχε τέτοια ἔκσταση στὴ ματιὰ σὰ νὰ ἔβλεπε κάποιο θαῦμα...

Ὤ, ἐκεῖνο τὸ φῶς στῆς μητέρας τὰ μάτια! Ἡ Βελιτὰ εἶδε ἀμέσως πὼς ξεπερνοῦσε στὴ λάμψη του καὶ τ' ἀστέρι τῆς Βηθλεέμ.

Οἱ τρεῖς μάγοι γονάτισαν καὶ προσκύνησαν τὸ βρέφος καὶ τὴ μητέρα. Μά, καθὼς ἀπόθεταν τὰ βαρύτιμα δῶρα τους δίπλα στὴ φάτνη, ὁ Μελχιὼρ εἶδε παραξενεμένος μιὰ σκλάβα ν' ἁπλώνη τὰ χέρια της, γονατίζοντας μπρὸς στὴν Ἁγία Μητέρα. Στάθηκε ν' ἀκούση. Ἦταν τόσο γνώριμη ἡ φωνή της. Κι' ἔλεγε ἡ σκλάβα:

— Μητέρα τοῦ νέου Θεοῦ, τοῦ Μεγάλου καὶ μόνου, ποὺ βγῆκαν καινούργια ἀστέρια στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ χαιρετίσουν τὴ γέννησή του. Δόσε μου λίγη ἀπ' τὴ δική σου χαρά, μιὰν ἀκτίνα ἀπ' τὸ θεῖο χαμόγελο ποὺ φωτίζει τὸ πρόσωπό σου. Κάμε νὰ νοιώσω κι' ἐγὼ στὰ σπλάχνα μου τὴ θεότητα τῆς γυναίκας. Χάρισέ μου ἕνα παιδάκι, ἐσὺ ποὺ θἄσαι ἀπὸ σήμερα ἡ Μάνα τοῦ κόσμου.

Ἡ μητέρα τοῦ νεογέννητου ἀνασήκωσε φιλικὰ τὴ γυναίκα ποὺ παρακαλοῦσε.

— Ὁ Κύριος νὰ σοῦ δώση αὐτὸ ποὺ ποθεῖς, εἶπε μὲ συγκίνηση.

— Βελιτά! Βελιτά μου, εἶπε ὁ Μελχιὼρ καὶ προχώρησε πρὸς τὴ σκλάβα. Ἡ καλύπτρα εἶχε πέσει κι' ὁ βασιλιὰς ἀναγνώρισε τὴ γυναίκα του.

— Εὐτυχισμένοι νὰ εἶστε, ψιθύρισε ἡ νέα μάνα, συγκινημένη, καθὼς ὁ Μελχιὼρ ἄνοιγε τὸ βελούδινό του μανδύα καὶ σκέπαζε τὴ βασίλισσα.

Προχώρησαν πρὸς τὴν ἔξοδο. Τ' ἀστέρι τοὺς ξεπροβόδιζε μὲ τὸ φῶς του. Καὶ τότε ἡ Βελιτὰ διάβασε στὴ λάμψη του τὴ χαρὰ ποὺ θὰ γέμιζε τώρα πιὰ τὴ ζωή της. Τὰ μάτια της θἄταν πιὰ φωτεινὰ σὰν κι' ἐκεῖνο. Γιατὶ θἄστραφτε μέρα καὶ νύχτα στὸ βλέμμα τους ἡ κρυφὴ εὐτυχία τῆς μάνας.

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

ΠΟΙΟΣ ΕΙΠΕ ΤΗ ΦΡΑΣΗ;

Σὲ ποιὰ περίσταση ἀναφέρονται οἱ πάρα κάτω φράσεις καὶ πότε τὶς μεταχειριζόμαστε σήμερα;

1) Ἡ τύχη ἐστρατήγησεν κάλλιον.
2) Ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα.
3) «Μὴ μοῦ τοὺς κύκλους τάραττε». — «Εὕρηκα—Εὕρηκα». — «Δός μοι πᾶ στῶ καὶ τὰν γὰν κινήσω».
4) Οὐ κλέπτω τὴν νίκην.
5) Οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες.
6) Οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδη.
7) Ἡ σπάθη τοῦ Δαμοκλέους.
8) Ὀψόμεθα εἰς Φιλίππους.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Τὴν φράση «ἡ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον», ποὺ σὲ ἐλεύθερη μετάφραση θὰ μπορούσαμε νὰ τὴν ἀποδώσουμε ἡ «τύχη ἔκαμε καλύτερα σχέδια», ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ξενοφῶντα στὴν «Κύρου Ἀνάβαση». Ὅταν ὁ Κῦρος πέθανε οἱ «μύριοι» ἀποφάσισαν νὰ ξαναγυρίσουν στὴν Ἑλλάδα ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦσαν. Παρὰ τὰ σχέδια ποὺ κατάστρωσαν οἱ ἀρχηγοί τους συνάντησαν δυσκολίες καὶ μόνον κάτι τυχαῖα περιστατικὰ ποὺ τοὺς ἦρθαν, χωρὶς νὰ τὰ περιμένουν ἢ νὰ τὰ προβλέψουν ἔδωσαν στὴν ὑπόθεσή τους λύση πολὺ πιὸ εὐνοϊκὴ ἀπὸ ἐκείνη τῶν σχεδίων τους. «Ἡ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον» τονίζει στὴ σχετικὴ παράγραφο ὁ Ξενοφώντας.

2) Τὴν ἔκφραση αὐτὴ «Ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα» τὴν εἶπε ὁ Θηβαῖος πολέμαρχος Ἀρχίας, ποὺ ἦταν φίλος τῶν Σπαρ-

τιατῶν. Βρισκόταν στὸ σπίτι του στὴ Θήβα καὶ διασκέδαζε σὲ συμπόσιο μὲ τοὺς φίλους του. Ἀπάνω στὸ φαγοπότι πῆρε ἕνα φιλικὸ γράμμα ποὺ τὸν εἰδοποιοῦσε πὼς κινδύνευε ἀπὸ τὸν Πελοπίδα καὶ τοὺς δημοκρατικοὺς Θηβαίους ποὺ εἶχαν γυρίσει κρυφὰ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὴ Θήβα στὰ 379 π. Χ. Μὰ δὲν ἔδωσε καμμιὰ σημασία στὸ γράμμα. Τὸ πέταξε κάπου καὶ εἶπε τὴν ἱστορικὴ φράση «Ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα», ποὺ σημαίνει «ἂς ἀφήσουμε τὰ σπουδαῖα γιὰ αὔριο». Μὰ σε λίγο δολοφονήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Πελοπίδα μαζὶ μὲ τοὺς φίλους του.

Ἡ φράση αὐτὴ λέγεται καὶ σήμερα στὴν περίπτωση ποὺ ἀπὸ ἀφροντισιὰ ἢ ἀμέλεια ἀναβάλλουμε γιὰ ἄλλη ἡμέρα σοβαρὲς ὑποχρεώσεις μὲ βαρειὰ ζημία μας. Τὴ λέμε καὶ εἰρωνικὰ στὴν περίπτωση ποὺ δὲν θέλουμε νὰ κάμουμε κάτι. Κάποιος φίλος μας, παραδείγματος χάρη, μᾶς λέει νὰ πᾶμε κάπου γιὰ κάποια του δουλειά. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε καμμιὰ ὄρεξη καὶ τοῦ λέμε: «Ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα».

3) Ἡ φράση αὐτὴ «Μὴ μοῦ τοὺς κύκλους τάραττε» ἀποδίδεται στὸν μεγάλο Ἕλληνα μαθηματικὸ καὶ μηχανικὸ τῆς ἀρχαιότητας τὸν Ἀρχιμήδη ἀπὸ τὶς Συρακοῦσες τῆς Σικελίας.

Κατὰ τὸν Δεύτερο πόλεμο τῶν Καρχηδονίων ὁ Μαρκέλλος πολιορκοῦσε τὶς Συρακοῦσες. Τότε ὁ Ἀρχιμήδης κατάφερε, ὅπως ἀναφέρουν ὡρισμένοι ἱστορικοί, νὰ κάψη τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα μὲ κοίλους καθρέπτες. Ὅταν κυριεύτηκε ἡ πόλη, ὁ Ἀρχιμήδης ἦταν στὸ σπίτι του ἀφοσιωμένος στὶς μελέτες του καὶ στοὺς κύκλους του. Ἐμελετοῦσε, φαίνεται, κάποιο μηχάνημα μὲ τὸ ὁποῖο λογάριαζε πὼς θὰ ἔσωζε τὴν πατρίδα του. Ἦταν τόσο ἀ-

φοσιωμένος στὴ δουλειά του ποὺ δὲν ἔδωσε σημασία στὸ Ρωμαῖο στρατιώτη ποὺ μπῆκε στὸ δωμάτιό του. Μὰ σὰν κάτι πῆγε νὰ τοῦ πῆ τὸν διέκοψε μὲ τὸ περίφημο ἐκεῖνο «μὴ μοῦ τοὺς κύκλους τάραττε».

Τὴ φράση αὐτὴ τὴν μεταχειριζόμαστε ὅταν θέλουμε νὰ ἀποτρέψουμε κάποιον ἀπὸ τοῦ νὰ μᾶς ἐνοχλῆ ἀπὸ κάποια σπουδαία ἐνασχόλησή μας.

Στὸν Ἀρχιμήδη ἀποδίδονται καὶ ἄλλες δύο φράσεις ποὺ ἔμειναν παροιμιακὲς μέχρι σήμερα. Οἱ φράσεις αὐτὲς εἶναι τὸ «Εὕρηκα—Εὕρηκα» καὶ τὸ «Δός μοι πᾶ στῶ' καὶ τὰν γὰν κινήσω!».

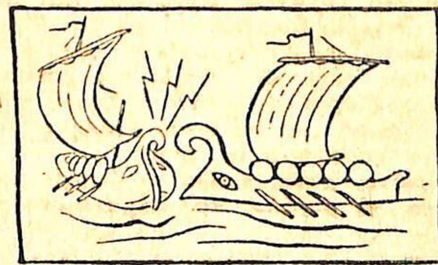
Τὸ πρῶτο τὸ εἶπε ὁ Ἀρχιμήδης ὅταν ἀνεκάλυψε τὴν λεγομένη «ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδη» πὼς «κάθε σῶμα ποὺ βυθίζεται σ' ἕνα ὑγρὸ χάνει τόσο ἀπὸ τὸ βάρος του ὅσο εἶναι τὸ βάρος τοῦ νεροῦ τὸ ὁποῖον ἐκτοπίζει». Τὴν ἀρχὴ αὐτὴ τὴν ἀνακάλυψε ὅλως τυχαῖα ὁ Ἀρχιμήδης. Ὁ Ἱέρων ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν παράγγειλε κάποτε σὲ κάποιον χρυσικὸ ἕνα στεφάνι ἀπὸ ἀτόφιο καὶ καθαρὸ χρυσάφι. Παρακάλεσε τότε τὸν Ἀρχιμήδη νὰ ἐλέγξη τὸν στέφανο γιὰ νὰ τὸν βεβαιώση ἂν τὸ χρυσάφι ἦταν καθαρὸ ἢ ἂν ὁ χρυσικὸς τὸ εἶχε νοθεύση! Μὰ μὲ τὶς μέχρι τότε γνωστὲς μεθόδους δὲν ἦταν εὔκολο — ἢ καλύτερα ἦταν ἀπολύτως ἀδύνατο — νὰ ἀνακαλύψη κανεὶς τὴ νοθεία στὰ μέταλλα! Ὁ Ἀρχιμήδης μπῆκε σὲ πολὺ μεγάλες σκέψεις. Δὲν ἄφηνε ἀπὸ τὰ χέρια του τὸ χρυσὸ στεφάνι τοῦ Ἱέρωνα. Ὅταν κάποια μέρα πῆγε νὰ πάρη τὸ λουτρό του ἔσερνε μαζί του καὶ τὸ στεφάνι. Μπῆκε στὸ λουτρὸ καὶ ἐκεῖ ἔλυσε τὸ πρόβλημά του. Ἀνακάλυψε τὸ νόμο ποὺ πῆρε τὸ ὄνομά του. Πὼς δηλαδὴ κάθε σῶμα ποὺ βυθίζεται στὸ νερὸ χάνει τόσο ἀπὸ τὸ βάρος του ὅσο εἶναι τὸ βάρος τοῦ νεροῦ ποὺ ἐκτοπίζει. Κατὰ τὸν τρόπο αὐτὸ μπόρεσε νὰ ἀνακαλύψη πὼς μέσα στὸ στεφάνι ἦταν καὶ ἄλλο βαρύτερο τοῦ χρυσοῦ μέταλλο, γιατὶ τὰ βάρος τοῦ στεφανιοῦ του ἦταν μεγαλείτερο ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἦταν ἂν εἶχε φτιαχτῆ ἀπὸ αὐτούσιο χρυσό, καθὼς ἦταν βυθισμένο στὸ νερό.

Ἔξαλλος ἀπὸ τὴ χαρά του ὁ Ἀρχιμήδης πετάχτηκε ὅπως ἦταν στὸ μπάνιο του φωνάζοντας «Εὕρηκα—Εὕρηκα»! Καὶ μὲ τὸ δίκηο του μάλιστα, γιατὶ ὁ Ἱέρων τὸν εἶχε ἀπειλήσει μὲ θάνατο ἂν δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε γιὰ τὴ νοθεία τοῦ στεφανιοῦ του. Καὶ σήμερα ὅταν βροῦμε κάτι ἀνεπάντεχα φωνάζουμε θριαμβευτικὰ τὸ ἀρχιμήδειο «Εὕρηκα—Εὕρηκα».

Τὸ «Δός μοι πᾶ στῶ καὶ τὰν γὰν κινήσω», δηλαδὴ «Δῶσε μου ποὺ νὰ σταθῶ καὶ νὰ σοῦ κινήσω τὴ γῆ»., τὸ εἶπε ὁ Ἀρχιμήδης στὸν ἴδιο Τύραννο τῶν Συρακουσῶν, τὸν Ἱέρωνα. Ὁ Ἀρχιμήδης, ἀφοῦ ὥρισε τοὺς νόμους περὶ μοχλοῦ κατάφερε μιὰ φορὰ μὲ τὴν βοήθειά του ὁλόκληρο βυθισμένο πλοῖο τοῦ βασιλέως νὰ ἀνελκύση. Καὶ χωρὶς πολὺ μετριοφροσύνη, κομπαστικὰ καὶ θριαμβευτικὰ εἶπε στὸν Τύραννο: «Δῶσε μου ποὺ νὰ σταθῶ καὶ νὰ σοῦ κινήσω τὴ γῆ».

4) «Οὐ κλέπτω τὴν Νίκην». Δὲν κλέβω τὴν νίκη. Κατὰ τὸν Πλούταρχο, τὴν φράση αὐτὴ τὴν εἶπε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος στοὺς στρατηγούς του σὲ κάποιο σύσκεψη ποὺ γίνηκε προτοῦ νὰ γίνη ἡ Μάχη στὰ Γαυγάμηλα (331 π. Χ.). Οἱ στρατηγοί του τὸν συμβούλεψαν νὰ ριχτῆ τὴ νύχτα αἰφνιδιαστικὰ καὶ νὰ τοὺς καταστρέψη. Μὰ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἀρνήθηκε νὰ δεχτῆ τὴ συμβουλὴ τῶν στρατηγῶν του μὲ τὰ γεμάτα ἀξιοπρέπεια λόγια: «Δὲν κλέβω τὴ νίκη». Ἡ φράση λέγεται καὶ σήμερα ὅταν θέλουμε σὲ κάποια ὑπόθεση νὰ δώσουμε λύση καθαρὴ καὶ ὁριστική.

5) Τὴ φράση «οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες», δηλαδὴ «οἱ ἄντρες μοῦ ἔγιναν γυναῖκες καὶ οἱ γυναῖκες ἄντρες», τὴν εἶπε, κατὰ τὴν παράδοση ποὺ ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Ξέρξης κατὰ τὴν Ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας. Μαζὶ μὲ τὸν Ξέρξη εἶχε ἐκστρατεύσει κατὰ τῆς Ἑλλάδας καὶ ἡ Ἀρτεμισία ἡ Βασίλισσα τῆς «ἐν Καρίᾳ Ἁλικαρνασσοῦ». Στὴ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας ἡ Ἀρτεμισία πολεμοῦσε μὲ τόση γενναιότητα καὶ φρόνηση ποὺ ὁ Ξέρξης ποὺ παρακολουθοῦσε τὸν τιτάνειο ἐκεῖνον ἀγῶνα τόσο θαύμασε τὴν Ἀρτεμισία ποὺ εἶπε

τὴν περίφημη αὐτὴ φράση. Τὴν λέμε καὶ σήμερα στὴν περίπτωση ποὺ οἱ γυναῖκες δείχνουν ἀρετὲς ποὺ ἀπὸ τὴ φύση τους ἀνήκουν μόνο στοὺς ἄντρες.

6) «Οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδη». Καὶ τὴν φράση αὐτή, ποὺ σημαίνει «Δὲν τοῦ καίγεται καρφὶ τοῦ Ἱπποκλείδη», τὴν ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος καὶ τὴν ἀποδίδει στὸν ἴδιο. Ὁ Ἱπποκλείδης ἦταν Ἀθηναῖος φημισμένος γιὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ὀμορφιά του. Κάποτε πῆγε στὴν Σικυωνία — τὸ σημερινὸ Κιάτο — στὸν Κλεισθένη, τὸν τύραννο τῆς περιοχῆς σὰν ὑποψήφιος γαμβρὸς τῆς κόρης του Ἀγαρίστης. Μαζὶ μ' αὐτὸν διεκδικοῦσαν τὸ χέρι τῆς Ἀγαρίστης 11 ἄλλοι νέοι. Ὁ Κλεισθένης ὠργάνωσε ἕνα περίφημο συμπόσιο. Τὶς περισσότερες πιθανότητες γιὰ τὴν ἐκλογή του ὡς γαμπροῦ συγκέντρωνε ὁ Ἱπποκλείδης. Μὰ ἀπάνω στὸ φαγοπότι ὁ Ἱπποκλείδης ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ χό-

ρεψε άσεμνα. Αυτό ήταν όλο. Ο Ιπποκλείδης αποκλείστηκε από γαμπρός. Και όταν του το είπαν απάντησε περήφανα:

«Ού φροντίς Ίπποκλείδη». Ή φράση αυτή λέγεται για να δηλωθή ή αδιαφορία για κάτι και μάλιστα αδιαφορία από έλλειψη αυστηράς αυτοπειθαρχίας.

7) Ή σπάθη του Δαμοκλέους. Ό Δαμοκλής ήταν φίλος του Διονύσου του πρεσβύτερου τυράννου των Συρακουσών. Κάποτε ό Δαμοκλής πήγε στο παλάτι του φίλου του και θαύμασε την πολυτέλεια που ζούσε ό Διονύσιος, και ζήλεψε τα αγαθά της βασιλείας. Ό Διονύσιος τον κάλεσε σ' ένα πολυτελέστατο γεύμα και του παραχώρησε για μια μέρα τα αγαθά της βασιλείας. Μα απάνω από το κεφάλι του Δαμοκλή κρέμασε ένα σπαθί

με μια τρίχα από άλογο. Θέλησε έτσι να του δείξη πώς έχουν οί «τύραννοι» τις δόξες του μα απάνω από το κεφάλι τους έχουν χίλιους δυο κινδύνους. Ό Δαμοκλής τότε ωμολόγησε πώς ήταν προτιμότερος ό ήσυχος ιδιωτικός βίος, από την λαμπρότητα αλλά και τους κινδύνους που νύχτα μέρα κρέμονται πάνω από τα κεφάλια των τυράννων.

Ή φράση λέγεται και σήμερα για κάποιο κακό που μας απειλεί διαρκώς, ή για ένα πόλεμο που περιμένουμε, για την αγωνία που μας καταλαμβάνει εξ αιτίας μιας επιδημίας κλπ.

8) Την φράση «οψόμεθα εις Φιλίππους», δηλαδή «θα ξαναδοθούμε στους Φιλίππους», ή καλύτερα «θα λογαριαστούμε στους Φιλίππους», την αναφέρει ό Πλούταρχος. Πριν από τη μάχη που έγινε στους Φιλίππους — πόλη που τα ερείπια της βρίσκονται ανάμεσα στη Δράμα και στην Καβάλλα—λέγεται πώς ό Βρούτος που ήταν ακόμα τότε στη Μικρή Ασία είδε στον ύπνο του σαν ένα είδος παραισθήσεως το φάσμα του Καίσαρα—στη δολοφονία του οποίου έλαβε μέρος — να τον επιτιμά λέγοντάς του ελληνικά: «Όψει με περί Φιλίππους». Πραγματικά έπειτα από λίγο νικήθηκε από τον Οκταβιανό στη μάχη κοντά στους Φιλίππους.

Ή φράση αυτή λέγεται σήμερα όταν προειδοποιούμε κάποιον ότι θα τον τιμωρήσουμε για το κακό που μας έκαμε και αργά ή γρήγορα θα κανονίσουμε τους λογαριασμούς μας μαζί του.

Από τις καινοτομίες που θα γίνουν στη «Παιδόπολι» το νέο χρόνο

Έχω σήμερα να σας αναγγείλω κάτι ευχάριστο! Είναι από τις καινοτομίες που σχεδιάζουμε με το νέο χρόνο! Μη περιμένετε όμως να σας τις πούμε όλες μαζί. Μιά - μιά.

Και πρώτα - πρώτα:

Από το φύλλο της 1ης Ιανουαρίου 1951 καθιερώνουμε τα «Ψευδώνυμα». Κάθε αναγνώστης του περιοδικού μπορεί να διαλέξη ένα ή περισσότερα ψευδώνυμα και να μας τα στείλη προς έγκριση. Για κάθε όμως ψευδώνυμο θα πρέπει ό ψευδωνυμούχος να καταβάλη 2.000 δραχμές για δικαίωμα εγκρίσεως.

Από το ίδιο φύλλο καθιερώνουμε και τη σελίδα των «Μικρών Αγγελιών». Μικρές αγγελίες θα μπορούν να δημοσιεύουν μόνο όσοι έχουν εγκεκριμένο ψευδώνυμο! Κάθε ψευδωνυμούχος θα μπορή να δημοσιεύση σε κάθε φύλλο αγγελίες μέχρι 30 λέξεις πληρώνοντας 100 δραχμές τη λέξη. Μα κάθε λέξη που θα ξεπερνάη τις 30, θα πληρώνεται προς 500 δραχμές.

Πρέπει όμως να ξεκαθαρίσουμε τους λογαριασμούς μας από τώρα, για να μη γίνη καμμιά παρεξήγηση. Δεν θα δημοσιεύεται «Μικρή Αγγελία», ούτε και ψευδώνυμο θα εγκρίνεται, άν δεν συνοδεύεται από το δικαίωμα εγκρίσεως ή από το αντίτιμο της αγγελίας.

Ό αρχισυντάκτης του περιοδικού θα έχη το δικαίωμα να διορθώνη τις αγγελίες, να κόβη λέξεις ή να αρνήται την καταχώρηση. Τα αποστελλόμενα χρήματα για αγγελία που τυχόν δεν θα δημοσιευθή, δεν επιστρέφονται. Διατηρεί όμως ό αποστολέας το δικαίωμα να δημοσιεύση άλλη αγγελία ίσου αριθμού λέξεων με αυτήν που δεν δημοσιεύθηκε.

Εμπρός λοιπόν! Οί φίλοι μου που ανυπομονούν να αποκτήσουν επίσημο ψευδώνυμο, ας σπεύσουν να το στείλουν μαζί με το δικαίωμα εγκρίσεως.

Η «ΠΑΙΔΟΠΟΛΙΣ»

ΣΤΙΧΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ...

Λάμπεις μικρό φτωχόσπιτο κι' ή πάστρα σου σε κάνει,
παλάτι του παραμυθιού, που στ' άστρα πάνω φτάνει!
Ανάρια, άνάρια, κούτσουρα χιλιόχρονα τριμμένα,
κάθεται ή φαμέλια σου, πουλιά ζευγαρωμένα.
Γιορτάζουνε Χριστούγεννα κοντά στην παραστιά
φωτάει το τραπέζι τους του λύχνου ή αντηλιά...
Πιό πέρα ό γεροπαππούς παίζει γλυκειά φλογέρα,
κι' αναθυμάται τα παλιά, πετά ό νους του πέρα,
σ' όμορφα χρόνια της ζωής, και χαίρεται ή καρδιά του!
Χίλια ποτήρια υψώνονται και πίνουν στην υγειά του
Σπινθοβολά γερή φωτιά το σόϊ καμαρώνει,
και τις σκιές του παίρνοντας στην στέγη τις υψώνει,
και τραγουδούν κι' όλοι γλεντούν σέρνουν χορό με χάρι,
πρόσωπα ολοκόκκινα, δροσάτα σαν χορτάρι...
Βασίλισσα παραμυθιών, κατάσπρη απ' τα χρόνια,
στα γόνατά της κάθονται τα δυο μικρά έγγόνια,
και με κομμένη την λαλιά, την βλέπουν μες τα μάτια,
Θαυμάζουν και θαμπώνονται μπρος σε χρυσά παλάτια...
Θαυμάζουνε τα κάστρα τους κι' αυτούς τους βασιλιάδες,
κι' απέ αποκοιμίζονται, μες στις ζεστές αγκάλες
και ή γιαγιά περήφανη, σηκώνεται και πάει
τα βάζει στα κρεββάτια τους σκεύνε και τα φιλάει...
Νύχτα χρυσή, νύχτα γλυκειά, νύχτα ονειρεμένη,
σκεπάζει το μικρό χωριό, ψυχή δεν ανασαίνει,
μα μέσα στο φτωχόσπιτο στιγμή ή χαρά δεν σβύνει,
κι' όλοι μεθούν στ' ακένωτο της Φάτνης το λαγήνι.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΨΑΡΡΑΣ Νάξος

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΦΡΑΣΕΙΣ

1) Πονηρός σαν ....
2) Ήσυχος σαν ....
3) Δροσερός σαν ....
4) Στιβαγμένοι σαν ....
5) Αρματωμένος σαν ....
6) Ζαρωμένος σαν ....
7) Μαλακός σαν ....
8) Ντροπαλός σαν ....
9) Λυώνει σαν ....
10) Λυγίζει σαν ....
11) Ψιλός σαν ....
12) Γρήγορος σαν ....
13) Κοντός σαν τον ....
14) Προκομμένος σαν ....
15) Έχει λαφιού ....
δράκου ....
αητού ....
λαγού ....
αλεπούς ....
περιστεριού ....
16) Περπατεί σαν ....
17) Καμαρώνει σαν ....
18) Στολισμένος σαν ....
19) Κυλιέται σαν ....
20) Μας ήρθε σαν ....

Άν δεν τα καταφέρετε κοιτάξετε στη σελίδα 630.

Οἱ Καλλικάντζαροι

*Ἦταν ὄμορφο καὶ χαρούμενο τὸ χωριὸ τῆς Μέγκλαινας πάνω στὸ κατάφυτο βουνὸ τοῦ νησιοῦ της. Οἱ χωρικοὶ δούλευαν ὅλη τὴ μέρα στὰ χωράφια τους, πότε γιὰ νὰ τὰ σκάψουν, πότε γιὰ νὰ τὰ σκαλίσουν, πότε γιὰ νὰ θερίσουν ἢ νὰ τρυγήσουν τὴ σοδειὰ τοῦ χρόνου. Καὶ κάθε Κυριακὴ, ἔπειτα ἀπὸ τὴ θεία λειτουργία μαζεύονταν ὅλοι στὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ κουβέντιαζαν χίλια δυὸ πράμματα.

Τούτη τὴν Κυριακὴ γυναῖκες κι' ἄντρες εἶχαν σταθῆ ὁλοτρόγυρα ἀπὸ τὸ γέρο-Φωτιὰ — ἕνα σεβαστὸ γεροντάκο μὲ κάτασπρα μαλλιὰ — ποὺ τοὺς μιλοῦσε συχνὰ γιὰ τὰ παλιὰ καὶ τ' ἀξέχαστα τοῦ τόπου τους.

— Τώρα, ἔλεγε στὶς γυναῖκες ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ποὺ κοντεύουν τὰ Χριστούγεννα, πρέπει νὰ προσέχετε καλὰ τὰ σπίτια σας ἀπὸ τὰ καλλικαντζάρια...

— Μὰ τί εἶναι αὐτά; ρώτησε μὲ ἀφέλεια ἡ Πλούμπω, ἡ κόρη τῆς Μέγκλαινας, τῆς χήρας, τὸ περδικόστηθο κορίτσι μὲ τὰ ὁλόξανθα μαλλιὰ καὶ τὰ γαλανὰ μάτια.

Ὁ γέρος τὴν κύτταξε μὲ καλωσύνη!

— Δὲν ξέρεις, μαθές, τί εἶναι τὰ καλλικαντζάρια; Νά, κάτι κακομούτσουνα ἀνθρωπάκια μὲ τραγίσια πόδια, μὲ καμπούρα κουτσοχέρηδες καὶ σακάτηδες. Μὲ κάτι δάχτυλα νυχᾶτα ποὺ ξεσκίζουν τοὺς ἀνθρώπους...

— Κι' εἶναι ὅλοι οἱ ἴδιοι; ρώτησε φοβισμένη ἡ Μάρω, ἡ γειτονοπούλα τῆς Πλούμπως.

— Ἄ μπᾶ! ἔκαμε ὁ γέρος. Κάθε τόπος ἔχει καὶ τοὺς δικούς του τοὺς καλλικαντζάρους... Στὴ Θεσσαλία μιὰ μέρα τοὺς εἶδαν καὶ τρόμαξαν. Φοροῦσαν ἄσπρα ροῦχα καὶ στὸ κεφάλι τους σαρίκια μὲ λογιῶν-λογιῶν χρώματα: κόκκινα, ἄσπρα, γαλάζια...

— Καὶ τί ἔκαναν; ρώτησε μὲ περιέργεια ἡ Πλούμπω.

— Κρατοῦσαν, λένε, — γιατὶ ἐγὼ δὲν τοὺς εἶδα ποτὲς — νταούλια στὰ χέρια τους κι' ἀπὸ τὸ στόμα τους ἔβγαιναν φωτιές.

— Κι' ἔμοιαζαν μ' ἀνθρώπους;

— Ὄχι, συνέχισε ὁ Μπαρμπα-Φωτιᾶς. Ἄλλα καρκαντζέλια — ἔτσι τὰ λένε στὴ Θεσσαλία — φαίνονται σὰν τραγιά, ἄλλα σὰ γυναῖκες κι' ἄλλα σὰ βόδια. Μαζεύονταν κάθε νύχτα στὰ ρέμματα καὶ χόρευαν κάτι τρελλοὺς χορούς!

— Κι' ἔρχονται μόνο τὰ Χριστούγεννα, παπποῦ; ρώτησε ἡ ἐγγονὴ τοῦ γερο-Φωτιᾶ.

— Βέβαια. Τὸν ἄλλο καιρὸ εἶναι κάτου στὸν Ἅδη...

— Στὸν Ἅδη ;... Καὶ τὶ κάνουν παπποῦ;

—Μόλις ὁ παπᾶς ἁγιάσῃ τοῦ Ἁγιασμοῦ τὰ νερά, αὐτοὶ φεύγουν τρεχάτοι καὶ χάνονται στὸν Ἅδη τραγουδῶντας:

Φεύγετε νὰ φεύγουμε
κι' ἔφτασε ὁ παπᾶς
μὲ τὴν ἁγιαστούρα του
καὶ μὲ τὴν βρεχτούρα του...

— Καὶ τί κάνουν στὸν Ἅδη;

— Ἐκεῖ στὸν Ἅδη βρίσκεται μιὰ μεγάλη κολώνα, καθὼς καὶ 4 στῦλοι. Ἀπάνω σ' αὐτοὺς ἀκουμπάει ἡ γῆ μας. Μόλις κατεβοῦν κάτου στὸν Ἅδη, ἀρχίζουν νὰ πελεκᾶνε οἱ καλλικάντζαροι τὴν κολώνα καὶ νὰ ξεφλουδίζουν τοὺς στύλους. Δουλεύουν δουλεύουν ἀδιάκοπα γιὰ νὰ γκρεμίσουν τὴ γῆ μας. Τὴν παραμονή, τὰ Χριστούγεννα ἡ κολώνα στηρίζεται σὲ μιὰ τρίχα... Μὰ κείνη τὴ στιγμὴ τὰ καλλικαντζάρια ὀσμίζονται τὶς τηγανίτες καὶ τὰ χριστόψωμα. Καὶ λειχούδηδες καθὼς εἶναι, ἀφήνουν τὴ δουλειὰ τῆς καταστροφῆς κι' ἀνεβαίνουν στὴ γῆ...

— Καὶ ἡ κολώνα τί γίνεται; ρώτησε ἡ Πλούμπω.

— Μὰ ὁ Χριστὸς γι' αὐτὸ ἦρθε στὸν κόσμο, εἶπε ὁ παππούς! Γιὰ νὰ τὸν σώσῃ. Μὲ τὴ χάρη του ἡ κολώνα καὶ οἱ στύλοι ξαναγατρέφουν καὶ ἅμα ξαναγυρίσουν οἱ καλλικάντζαροι, θὰ ξαναπιάσουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴ δουλειά!

— Ὡραία, εἶπε χτυπῶντας παλαμάκια ἡ Πλούμπω.

— Ναί, εἶπε ὁ Μπαρμπα-Φωτιᾶς. Ὅσο ζῇ ὁ κόσμος, τὰ πνεύματα αὐτὰ τοῦ κακοῦ θὰ προσπαθοῦν νὰ τὸν χαλάσουν. Μὰ μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ δὲν θὰ τὸ καταφέρουν.

— Καὶ κάνουν κακὸ στὸν ἄνθρωπο; ρώτησε ἡ Μάρω.

— Δὲν μποροῦν νὰ τοῦ κάνουν ἅμα ξέρεις νὰ τοὺς ξεγελάσης!

Οἱ καλλικάντζαροι βασάνιζαν τὸν δυστυχισμένο τὸν Μπάρμπα-Θανάση...

— Καὶ τί πρέπει νὰ ξέρουμε; ρώτησε ἡ Πλούμπω.

— Ὄχι καὶ πολλὰ πράγματα! Μόλις τοὺς δῆς, νὰ κάμης τὸ σταυρό σου. Νὰ πῆς ἀκόμη «ξύλα — κούτσουρα δαυλιὰ ἀναμμένα»...

— Καὶ ἔπειτα;

— Νὰ πῆς «Πάτερ ἡμῶν» τρεῖς φορές. Κι' αὐτοὶ θὰ φύγουν. Φοβοῦνται τὸ σταυρὸ σὰν ὁ διάολος τὸ λιβάνι!

Σταυροκοπήθηκε τρεῖς φορὲς ὁ Μπάρμπα Φωτιᾶς καὶ συνέχισε:

— Ζωγραφίσετε καὶ σταυροὺς στὰ σπίτια καὶ τὶς καμινάδες σας. Δὲν ἔχετε νὰ φοβηθῆτε τίποτα...

★

Δὲν ἦταν πλούσια ἡ Μέγκλαινα, ἡ μάνα τῆς Πλούμπως.

Ὅσο ζοῦσε ὁ ἄντρας της, ὁ Μέγκλας — νοικοκύρης μὲ τ' ὄνομα — περνοῦσαν ὄμορφα. Μὰ μιὰ μέρα πέθανε! Ἦταν μικρὸ κοριτσάκι, δυὸ χρονῶν, ἡ Πλούμπω. Κι' ἀπὸ τότε τὰ κουτσοκατάφερναν οἱ δυὸ γυναῖκες γιὰ νὰ ζοῦνε φτωχικὰ καὶ νὰ μὴ ζητιανεύουν. Ἐκεῖνο τὸ χρόνο ἄργησαν πολὺ νὰ πάρουν τὸ στάρι τους γιὰ τὸ χριστόψωμο. Καὶ τὴν παραμονὴ νὰ ξημερώσῃ ἡ Πλούμπω θὰ πήγαινε στὸ μῦλο τοῦ Μπάρμπα-Θανάση ν' ἀλέσῃ τὸ στάρι της. Ξύπνησε μεσάνυχτα περασμένα!... Κύτταξε ἀπὸ τὸ παράθυρό της στὸ δρόμο προτοῦ ντυθῆ... Μὰ πάγωσε ἀπὸ τὸ φόβο... Κάτι τέρατα περπατοῦσαν στὸ δρόμο τραγουδῶντας:

Παραωρίτες εἴμασταν
Παράωρα διαβαίναμε
Παράωρα μὴν κάτσετε
μαλλὶ μὴν λιναρίσετε!...

Ἦταν καλλικάντζαροι. Λέγονται μεταξύ τους καὶ «παραωρίτες», γιατὶ βγαίνουν σὲ περασμένες ὧρες. Ἐκεῖνοι προχωροῦσαν τραγουδῶντας. Ἡ Πλούμπω ἔκαμε τὸ σταυρό της, εἶπε τὸ «Ἅγιος ὁ Θεὸς» καὶ στὴν καρδιά της ἔνοιωσε τότε μιὰ ζεστασιά!...

— Συχώρεσέ μου Θεέ μου, εἶπε, ποὺ φοβήθηκα... Θὰ πάω ν' ἀλέσω στὸ μῦλο τοῦ Μπάρμπα-Θανάση! Μὲ τὴ δύναμη τοῦ Σταυροῦ σου δὲν θὰ πάθω τίποτα!...

Καὶ θυμήθηκε τὰ λόγια, ποὺ λίγες μέρες πρὶν τοὺς εἶχε πῆ ὁ Μπάρμπα-Φωτιᾶς.

Φόρτωσε στὸ γαϊδούρι της τὰ δυὸ σακκιὰ τὸ στάρι. Καὶ ξεκίνησε...

Κάτω στὴ ρεμματιὰ τὰ ξωτικὰ χόρευαν ἕνα θεότρελλο χορό, μὲ χαχανητὰ καὶ τραγούδια... Ἀμίλητη ἡ Πλούμπω σαλάγαε τὸ γάϊδαρό της γιὰ τὸ μῦλο. Κι' ἔφτασε κεῖ χωρὶς νὰ τῆς συμβῆ κανένα κακό, τρεῖς ὧρες νὰ φέξῃ... Ξεπέζεψε καὶ φώναξε τὸν Μπάρμπα-Θανάση νὰ τὴν βοηθήσῃ στὸ ξεφόρτωμα... Μὰ ἀπὸ τὸ μῦλο ἐρχόταν ἕνας ἀσυνήθιστος θόρυβος. Χαχανητά, πνιγμένες φωνές...

Ἔτρεξε ἡ Πλούμπω στὸν μῦλο, μὰ στάθηκε σὰν κεραυνόπληκτη στὴν πόρτα του. Μέσα 12 καλλικάντζαροι στραβοπόδαροι καὶ κακομούτσουνοι, εἶχαν δεμένο τὸν Μπάρμπα Θανάση!... Καὶ τὸν βασάνιζαν ἀλύπητα...

— Σταθῆτε! τοὺς εἶπε μὲ μιὰ ἐπιβλητικὴ χειρονομία ἡ Πλούμπω.

Τὰ τέρατα τῆς νύχτας ξαφνιάστηκαν... καὶ γύρισαν πρὸς τὸ νέο κορίτσι, ἀφήνοντας τὸ γέρο!

Μὰ βλέποντας τὴν Πλούμπω, θαμπώθηκαν ἀπὸ τὴν ὀμορφιά της...

— Νεράϊδα, εἶσαι σύ; τὴν ρώτησε ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλικάντζαρους ἢ ἀνθρώπου γέννημα;

— Ὅ,τι καὶ νᾆμαι δὲν σᾶς ἐνδιαφέρει, εἶπε ἡ Πλούμπω θαρρετά! Λύστε ἀμέσως τὸ γέρο μυλωνᾶ...

Οἱ καλλικάντζαροι γέλασαν. Ἕνα γέλιο

Καλωσύνη μὲ ἁπλοχεριὰ

Δὲν εἴπαμε, παιδιά, πὼς τὸ πρότυπό μας, ποὺ θὰ ἔχουμε ἐμπρός μας, θὰ εἶναι ὁ Κύριος; Τότε, λοιπόν, γιὰ νὰ Τοῦ μοιάσουμε, θὰ πρέπει νὰ προσέξουμε ἄλλο ἕνα χαρακτηριστικὸ σημεῖο τῆς καλωσύνης Του.

Ὁ Κύριος, δηλαδή, σκόρπιζε τὴν καλωσύνη Του μὲ ἁπλοχεριά. Ὄχι, τσιγκουνιά, οὔτε μὲ ὑπολογισμούς, ἀλλὰ πλούσια, μὲ ἀνοιχτὴ καρδιά. Ἂν παρατηρήση κανείς, θὰ ἰδῆ ὅτι δὲν ὑπῆρχε τάξη ἀνθρώπων ποὺ νὰ μὴ τὴν εὐεργέτησε. Μικρὰ παιδιά, ἄνδρες μέσα στὴν ἀκμὴ τῆς ἡλικίας τους, κοπέλλες τοῦ κόσμου, γέροι καὶ γριές, ἐργατικοὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, πρόσωπα μὲ θέσεις καὶ ἀξιώματα, περιφρονημένοι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἁμαρτωλοὶ καὶ τιμημένοι ἀπὸ τὸν κόσμο γιὰ τὴν ἁγιότητά τους, ὅλοι, χωρὶς ἐξαίρεση, ἀπολαμβάνουν τὶς πλούσιες δωρεὲς τῆς καλωσύνης Του.

Γιὰ παρατηρῆστε ὅμως καὶ κάτι, ποὺ ἔχομε γράψει καὶ σὲ ἄλλο μας σημείωμα: Ὅτι ἔκανε τὸ καλό, ἂν καὶ ὡς Θεός, ἐγνώριζε ἀπὸ πρὶν ὅτι δὲν θὰ τοῦ ἔδειχναν καμμιὰ εὐγνωμοσύνη. Θυμᾶστε τοὺς δέκα λεπρούς; Τοὺς ἐγιάτρεψε καὶ τοὺς δέκα, ἂν καὶ ἤξερε ὅτι ἀπ' αὐτοὺς μόνον ὁ ἕνας θὰ γύριζε πίσω γιὰ νὰ Τὸν εὐχαριστήση. Ἐσκόρπιζε, λοιπόν, σὲ ὅλους ὅσοι ἔτρεχαν κοντά Του τὴν ἀγάπη Του.

Ἡ ἁπλοχεριά Του ὅμως φαινόταν καὶ μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἔδειχνε τὴν καλωσύνη Του. Τοῦ ζητοῦσε κανεὶς ἕνα καὶ Ἐκεῖνος ἔδινε ἑκατό. Θυμᾶστε πόσες φορὲς Τοῦ ζητοῦσαν οἱ ἄνθρωποι νὰ τοὺς θεραπεύση τὸ σῶμα τους κι' Ἐκεῖνος τοὺς χάριζε μαζὶ μὲ τὴ θεραπεία τοῦ σώματος, καὶ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς τους; Ἀκόμα κάτι περισσότερο: Μερικὲς φορὲς δὲν τοῦ ζητοῦσαν τίποτε κι' Ἐκεῖνος ἐχάριζε τὸ πᾶν. Θυμηθῆτε τὸν παραλυτικὸ τῆς κολυμβήθρας στὴν Προβατικὴ πύλη. Εἶχε ζητήσει τίποτε ἀπὸ τὸν Κύριο; Ὄχι. Καὶ ὅμως Ἐκεῖνος, μόνος Του, πῆγε κοντὰ στὸν ἄρρωστο, τὸν ἐρώτησε ἂν θέλη νὰ γίνη καλὰ καὶ τοῦ ἔδωκε καὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς τὴ θεραπεία. Στοὺς ἀνθρώπους ποὺ Τὸν εἶχαν συναντήσει στὴν ἔρημο, χωρὶς νὰ Τοῦ τὸ ζητήσουν, τοὺς δίνει δυὸ φορὲς νὰ φᾶνε, νὰ χορτάσουν καὶ νὰ περισσέψουν καὶ φαγητά. «Σπλαγχνίζομαι ἐπ' αὐτοῖς», εἶπε. Δηλαδή, τοὺς συμπονῶ.

Τέλος καὶ κάτι ἄλλο, ποὺ ἔκαμε πλούσια τὴν καλωσύνη τοῦ Κυρίου. Ἦταν ὄμορφη. Δὲν τυραννοῦσε πρῶτα τὸν ἄλλον καὶ ὕστερα τὸν εὐεργετοῦσε. Ἔκανε στὸν ἄλλον τὸ καλό, χωρὶς νὰ τὸν πικράνη, χωρὶς τὸ καλὸ ποὺ τοῦ ἔκαμε νὰ τοῦ τὸ βγάλη ὕστερα ξυνό.

Κι' ἐμεῖς συμβαίνει μερικὲς φορὲς νὰ κάμουμε τὸ καλό. Μὲ τὴν ἀναποδιά μας ὅμως τὰ καταφέρνομε ἔτσι ποὺ νὰ στενοχωρήσουμε τὸν ἄλλον καὶ νὰ τὸν προσβάλουμε πρῶτα.

Ἂς ποῦμε ἕνα παράδειγμα: Ἂς ὑποθέσουμε πὼς μοῦ ζητάει κάποιος νὰ τοῦ δανείσω τὸ τετράδιο τῶν Μαθηματικῶν. Ἐνῶ θὰ μοῦ ἦταν δυνατὸ νὰ τοῦ τὸ δώσω ἀμέσως, δὲν τοῦ τὸ δίνω. Τὸν κάνω καὶ πηγαινοέρχεται πρῶτα μερικὲς φορὲς καὶ ὕστερα τοῦ τὸ παραχωρῶ. Ἀφοῦ πάλι τὸ δώσω, τὸν ἐξευτελίζω ἔτσι, ποὺ νὰ πῆ μέσα του ὅτι ἂς ἔλειπε καὶ ἡ καλωσύνη ποὺ τοῦ ἔκαμα καὶ ἡ σκασίλα καὶ ὁ ἐξευτελισμὸς καὶ ὅλα. Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ τετράδιο αὐτὸ θὰ τὸ δώσω, ἂν αὐτὸς ποὺ μοῦ τὸ ζήτησε εἶναι φίλος μου. Ἂν τύχη καὶ δὲν εἶναι, τότε κι' ἐγὼ δὲν ξέρω τὶ θὰ γίνη...

Δὲν θὰ ἦταν ὅμως πιὸ ὡραῖο, νὰ ἔμοιαζα καὶ σ' αὐτὸ μὲ τὸν Κύριο;

ὉΠΑΤΕΡ - ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Σημ.: Ἂν κανένα παιδὶ θέλει νὰ ρωτήση κάτι σχετικὸ μὲ τὰ θέματα ποὺ θίγει ἡ στήλη αὐτὴ ἢ ὅ,τι δήποτε ἄλλο, ἂς γράψη στὴν ἑξῆς διεύθυνση:

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΠΑΙΔΟΠΟΛΙΣ»
ΓΙΑ ΤΗ «ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ»
ΗΡΩΔΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ 9 — ΑΘΗΝΑΣ (1)

διαβολικὸ ποὺ ἄφηνε νὰ φαίνουνται τὰ φρικτὰ σουβλερὰ δόντια τους.

— Καὶ ποῦ ἔμαθες νὰ προστάζης; ρώτησε ἕνας καλλικάντζαρος μὲ στραβὴ μύτη καὶ χαλασμένο πόδι...

Δὲν τὰ ἔχασε καθόλου ἡ Πλούμπω. Γέλασε κι' αὐτὴ μὰ τὸ γέλιο της φώτιζε κι' ὀμόρφαινε τὸ πρόσωπό της.

— Λύστε ἀμέσως τὸν Μπάρμπα Θανάση ἔκαμε ἡ Πλούμπω!

Οἱ καλλικάντζαροι, ἀγέλαστοι τώρα, ἔλυσαν τὸν γέρω-μυλωνᾶ.

— Καὶ τώρα θὰ γίνης δική μας, συντρόφισσά μας, εἶπε ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς καλλικάντζαρους!... Ἔλα νὰ χορέψουμε...

— Χορεύει ἡ νύφη, ρωτάει ἡ Πλούμπω, χωρὶς χρυσὸ φόρεμα;...

Ἔτρεξαν δυὸ καλλικάντζαροι καὶ ξαναγύρισαν σὲ λίγο μ' ἕνα ὄμορφο φόρεμα...

Ἕνας κόκορας λάλησε... Ξαφνιάστηκαν λίγο οἱ καλλικάντζαροι ποὺ φοβοῦνται τὰ «κουκουρίκου», γιατὶ τοὺς προμηνᾶνε τὸ φῶς τῆς αὐγῆς!

— Μαῦρος εἶσαι, εἶπαν οἱ καλλικάντζαροι καὶ γέλασαν. Δὲν σὲ φοβόμαστε... Μόνο νὰ κάνουμε γρήγορα, γιατὶ τὸ «κουκουρίκου» τοῦ κόκκινου κόκκορα δὲν θ' ἀργήση!

— Ἔλα, λοιπόν, νὰ χορέψουμε, ξανάπαν στὴν Πλούμπω!

— Χορεύει ἡ νύφη χω ἰρςμαντήλα μὲ μπω, χωρὶς παπούτσια ὄμορφα καὶ κάλτσες μεταξωτές;

Ἔτρεξαν ἄλλοι καλλικάντζαροι καὶ σὲ λίγο γύρισαν μὲ τὰ παπούτσια καὶ τὶς κάλτσες.

— Ἔλα τώρα νὰ χορέψουμε!...

— Χορεύει ἡ νύφη χωρὶς μαντήλια μὲ φλουριά; ξαναρώτησε πάλι ἡ Πλούμπω.

Ἔτρεξαν ἄλλοι δυὸ καλλικάντζαροι καὶ
— Χορεύει ἡ νύφη χωρὶς μαντήλα μὲ φλουριά.

Δὲν εἶχε τίποτε ἄλλο νὰ ζητήση ἡ Πλούμπω!...

— Ἔλα νὰ χορέψουμε! εἶπαν οἱ καλλικάντζαροι.

— Χορεύει ἡ νύφη, ρώτησε ἡ Πλούμπω, χωρὶς τὴν εὐχὴ τῆς μάνας της;

— Πᾶμε στὴ μάνα σου, διάταξαν τώρα οἱ καλλικάντζαροι. Ἐμπρός!...

Φόρτωσαν στὸ γάϊδαρο τὸ ἀλεῦρι, ἀνέβηκε ἡ Πλούμπω καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριό!... Ἕνα «κουκουρίκου» ξάφνιασε πάλι τοὺς καλλικάντζαρους.

— Κόκκινος εἶσαι, εἶπαν ἐκεῖνοι, δὲν σὲ φοβόμαστε.

Στὸ δρόμο οἱ καλλικάντζαροι στήσανε καυγά.

— Ἐγώ, ἔλεγε ὁ ἕνας, θὰ πάρω τὴν Πλούμπω!

— Ὄχι, ἐγώ ἔλεγε ὁ ἄλλος.

Πιάστηκαν στὰ χέρια...

Ἡ Πλούμπω, καβάλλα στὸ γαϊδούρι, προχωροῦσε. Σὰν ἀλάργεψε κάμποσο καὶ νάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια τῶν δώδεκα ξωτικῶν, ξεπέζεψε καὶ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ ἕνα θεόρατο πουρνάρι. Μὰ πρωτήτερα ἔσαξε λίγο τὸ σαμάρι, ἔβαλε κάποιο ροῦχο της, γιὰ νὰ φαίνεται τάχα πὼς ἦταν ἡ ἴδια καβάλλα στὸ γαϊδούρι...

Οἱ καλλικάντζαροι σὲ μιὰ στιγμὴ ἀνανοήθηκαν... Εἶχαν χάσει τὸ κορίτσι... Ἄφησαν τὸν καυγᾶ κι' ἔτρεξαν σὰν δαιμονισμένοι νὰ τὸ φτάσουν

Πρόφτασαν τὸ γαϊδοῦρι ποὺ τράβαγε μόνο του τεμπέλικα γιὰ τὸ χωριό.

— Ποῦ εἶναι ἡ Πλούμπω; ρώτησε ἕνας καλλικάντζαρος:

Νά τό 'να πλευρὸ
Νά καὶ τ' ἄλλο
Νά κι' ἡ Πλούμπω
μέσ' στὴ μέση!...

εἶπαν τραγουδώντας τρεῖς καλλικάντζαροι. Πίστεψαν κι' οἱ δυὸ ἄλλοι πὼς πραγματικὰ ἦταν ἐκεῖ ἡ Πλούμπω κι' ἄρχισαν τὸ τραγούδι τους:

Πλούμπω δῶ, Πλούμπω ἐκεῖ
Πλούμπω μέσα στὸ σακκί!...

Ἔφτασαν κάποτε στὸ σπίτι τῆς Μέγκλαινας, ἀκολουθῶντας τὸ γάϊδαρο. Μὰ λίγο πρωτήτερα εἶχε φτάσει ἀπὸ ἄλλο δρόμο κι' ἡ Πλούμπω.

Ἄνοιξε, μάνα μ', ἄνοιξε
μὲ δυὸ δαυλιὰ στὸ χέρι

ἄρχισε νὰ τραγουδάη ἡ Πλούμπω...

Κατάλαβε ἡ μάνα της κι' ἔτρεξε μὲ δυὸ δαυλιὰ ἀναμμένα. Κείνη τὴ στιγμὴ οἱ καλλικάντζαροι ἔφταναν τραγουδῶντας...

— Ξύλα κούτσουρα, δαυλιὰ ἀναμμένα, εἶπε ἡ μάνα...

— «Πάτερ ἡμῶν», εἶπε ἡ Πλούμπω, κάνοντας τὸ σταυρό της.

Κείνη τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς λάλησε ὁ κόκορας.

— Ἄσπρος εἶναι, εἶπαν τρομαγμένοι οἱ καλλικάντζαροι. Φύγετε — νὰ φεύγουμε.

Κι' ἔφυγαν τρεχᾶτοι. Ὡς ποὺ νὰ πῆς τρία, εἶχαν χαθῆ. Λὲς κι' ἄνοιξε ἡ γῆ καὶ τοὺς κατάπιε.

Ι. Α. Μ.

ΣΚΙΤΣΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ἡ ἀδελφή μου

(Τό ἔστειλε ὁ ΘΕΚΑΣ)

Τὰ καλύτερα Χριστούγεννα

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ κ. ΑΓΓ. ΤΑΝΑΓΡΑ

'Ηταν ξημερώματα Χριστουγέννων, μ' ἕνα οὐρανὸ νοτισμένο καὶ βαρύ. Κάπου - κάπου ἔπεφταν χοντρὲς ψιχάλες. 'Αραιὴ ἄσπρη ὁμίχλη σκέπαζε τὶς πλαγιὲς τῶν λόφων καὶ τὰ σκοτεινὰ ἀντίσκηνα, ὅπου ἡσύχαζε ὁ λόχος περιμένοντας τὸ πρωῒ ν' ἀρχίση πάλι τὸ ντουφεκίδι.

"Αξαφνα, μέσα στὴ σκοτεινιὰ ἑνὸς ἀντισκήνου, ἕνα κορμὶ κολουριασμένο στὴν κουβέρτα, τεντώθηκε, χασμουρήθηκε καὶ τὸ ἡλιοκαμένο κεφάλι ἀνασηκώθηκε ἀπὸ τὸ γυλιὸ ποὺ τοῦ χρησίμευε γιὰ προσκέφαλο!

'Ο φαντάρος μισοκοιμισμένος ἀκόμη, ἔτριψε τὰ μάτια του καὶ κύτταξε δίπλα τὸν σύντροφό του.

— Ρὲ Χατζῆ, κοιμᾶσαι;

'Ο ἄλλος χασμουρήθηκε.

— "Οχι ποὺ νὰ πάρη ἡ εὐχή! Ξύπνησα ἐδῶ καὶ μιὰ ὥρα καὶ δὲν μπορῶ νὰ κλείσω μάτι πιά! Φουμάρησα ἕνα-δυὸ τσιγάρα... Μὰ τίποτα. Δὲν μὲ ξαναπῆρε ὁ ὕπνος! Δὲν λέει νὰ ξημερώση μιὰ ὥρα ἀρχήτερα νὰ πιάσουμε πάλι τὸ τουφέκι!...

— "Αϊντε, καὶ νἄξερες, μωρὲ Χατζῆ, τὶ καλὸ ὄνειρο ποὺ ἔβλεπα! Τάχατες πήγαινα στὸ χωριὸ καβάλλα πάνω σ' ἕνα ἄλογο μὲ χρυσᾶ λουριά!

— Χμ! ἔκαμε ὁ ἄλλος γελώντας. Μοῦ φαίνεται πὼς κάπου θὰ ἦσουν ξεσκέπαστος!

— "Ας τ' ἀστεῖα κι' ἄκου, ἀντίσκοψε ὁ ἄλλος. Τὸ λοιπόν, σὰ νὰ περνοῦσα ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ κι' ἄκουσα ψαλμωδίες! Πᾶμε, ρὲ Χατζῆ, νὰ προσκυνήσουμε, σοῦ λέω.

— Μωρὲ τὶ λές! "Ημουν κι' ἐγὼ μὲ τὸ χρυσὸ ἄλογο καὶ δὲν μοῦ τὸ λὲς τόση ὥρα;

— Μὰ στάσου δά, καϋμένε, νὰ τελειώσω! 'Εκείνη τὴ στιγμή, ποὺ λές, σὰν νὰ βρόντησαν στ' αὐτιά μου τὰ τοπομαχικὰ τοῦ Μπιζανιοῦ καί... ξύπνησα.

— Χὰ-χα-χα-χα, ἔκαμε καλόκαρδα ὁ ἄλλος. Δῶσε τώρα τὰ τσιγάρα σου νὰ χωνέψουμε τὸ... ὄνειρο!

Οἱ δυὸ στρατιῶτες γέλασαν μὲ ὄρεξη.

— Μωρὲ, ἀλήθεια, ξέρεις πὼς ἔχουμε σήμερα Χριστούγεννα; εἶπε ὁ πρῶτος.

— 'Αλήθεια μωρέ... Βοήθειά μας, εἶπε ὁ Χατζῆς καὶ σταυροκοπήθηκε μ' εὐλάβεια.

— Αὐτὴ τὴν ὥρα ὅλοι θὰ εἶναι στὴν ἐκκλησιά, ὁ παπᾶ Θύμιος θὰ ψέλνη καὶ θὰ μᾶς συλλογίζωνται...

— Καλὰ λές! "Α ρὲ δόλια μανούλα... ποὺ νὰ ἦσουν ἀπὸ καμμιὰ μεριὰ νὰ μᾶς ἔβλεπες!...

Καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔμειναν κι' οἱ δυὸ φαντάροι ἀμίλητοι στὴ θύμηση τοῦ χωριοῦ καὶ τῶν δικῶν τους!

— Ρὲ Χατζῆ, ἔχω μιὰ ἰδέα, εἶπε πάλι ὁ πρῶτος. 'Εδῶ κοντὰ στὸ διάσελο ποὺ εἴμαστε προχθὲς διπλοσκοποί, εἶναι ἕνα ἐρημοκκλῆσι! Τὶ λές; Πᾶμε νὰ προσκυνήσουμε;

— Καλά! Μὰ ἐκεῖ εἶναι ἀκόμα προφυλακές. Κι' ἂν δὲν μᾶς γνωρίσουν καὶ γίνη στὰ σκοτεινὰ καμμιὰ ἀνακατοσούρα... "Αν φᾶμε καὶ καμμιὰ καμπάνα...

— Δὲν τὸ λέει ἡ καρδιά μου, μιὰ τέτοια μέρα νὰ μὴν κάμω κι' ἕνα σταυρό!...

— Μωρὲ Κατσάμπα — ἔκαμε ὁ Χατζῆς — δὲν πᾶς λέω ἐγὼ νὰ γίνης παπᾶς νὰ χορταίνης πρόσφορα ἀντὶς γιὰ κουραμάνα. 'Εγώ, νὰ σοῦ πῶ, δὲν τὸ κουνάω! Δὲς ὄξω τὶ σκοτάδι εἶναι; Πίσσα. "Οσο νὰ πᾶς θὰ τσακιστῆς.

— Δὲν βαρυέσαι ! 'Εγὼ θὰ πάω. κι' ἂν πέσω θὰ ξανασηκωθῶ. "Ετσι μᾶς φύλαξε ὁ Θεὸς γερούς, ἴσαμε τώρα, σὲ Σαραντάπορο καὶ σὲ Γιαννιτσά, μέσ' στὶς σφαῖρες καὶ στὶς ὀβίδες.

— 'Αλήθεια μωρέ! Σὰν νἄχης δίκηο, εἶπε τότε μετανοιωμένος κι' ὁ ἄλλος. "Αϊντε μὲ κατάφερες! Πᾶμε μαζί. Κι' ἀνασηκώνοντας τὸν γιακᾶ τοῦ μαντίᾳ του ἔχωσε ἴσα μὲ τ' αὐτιά του τὸ πηλίκιό του.

— Τὶ λές; Νὰ πάρουμε καὶ τὰ μάνλιχερ!

— Τὶ θὲς τὶ γυρεύεις! Καλύτερα

— Μωρὲ τοῦτοι εἶναι ἐχτροί μουρμούρισε ὁ Κατσάμπας.

νὰ τἄχουμε κοντά. 'Ο στρατιώτης χωρὶς πανταλόνι μπορεῖ νὰ βγῆ. Μὰ χωρὶς τουφέκι ποτέ του!

— Σὰν καλὰ τὰ λές, μωρὲ Κατσάμπα, πρωῒ-πρωΐ! γέλασε ὁ ἄλλος. Κι' οἱ δυὸ στρατιῶτες, ἀφοῦ ἔζωσαν τὶς ξιφολόγχες κι' ἐπῆραν τὰ μάνλιχερ ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸ ἀντίσκηνο.

"Εξω τὸ σκοτάδι ἦταν ἀκόμη πηχτό! 'Απὸ τὸ νοτισμένο ἀέρα ἐξακολουθοῦσαν νὰ πέφτουν χοντρὲς σταλαγματιές, σὰν «εἰκοσάρικα νίκελ» ὅπως ἔλεγε ὁ Κατσάμπας.

— Μωρέ, ὕπνο ποὺ στὸν κάνουνε οἱ ἀφιλότιμοι, εἶπε ὁ Χατζῆς κυττάζοντας τὰ σκοτεινὰ ἀντίσκηνα.

Καὶ προχωρώντας σιγὰ-σιγὰ πέρασαν τὰ φυλάκια.

"Αξαφνα, ὁ ἄλλος στάθηκε, μὲ τὸ μάτι καρφωμένο στὸ σκοτάδι, καὶ τὸ αὐτὶ στημένο σὰν λαγωνικό, ἐνῶ τὸ χέρι του ἄρπαζε ἄθελα τὸ μάνλιχερ.

— Μωρέ, δὲν σοῦ φάνηκε, τοῦ εἶπε σιγανά, σὰν χαλίκια νὰ κατρακυλᾶνε.

— Ξέρω κι' ἐγώ! Σὰν κάτι τέτοιο, εἶπε πιὸ σιγὰ ὁ Χατζῆς.

Καὶ μὲ τὸ αὐτὶ στημένο κάρφωσε τὴν ξιφολόγχη στὴν κάννη τοῦ μάνλιχερ κι' ἔχωσε μέσα ἕνα γεμιστῆραφυσέκια καὶ προχώρησε μὲ τὰ μάτια του τέσσερα. 'Ο θόρυβος ὅμως δὲν ξανακούστηκε. Κἄτι φαίνεται τοὺς εἶχε ξεγελάσει.

'Ανέβηκαν τότε πρὸς τὴν πλαγιὰ ποὺ ἔφερνε στὸ ρημοκκλῆσι, πατώντας σιγὰ-σιγὰ νὰ μὴν ἀνησυχήσουν τοὺς διπλοσκοπούς. Σὲ λίγο ἔφτασαν στὸ ρημοκκλῆσι. 'Ηταν ἕνα παλιὸ ἐκκλησάκι, σκοτεινὸ σὰν τάφος ἀπὸ τὸ βαθὺ σκοτάδι, χωρὶς καντήλι ἢ ἄλλο φῶς.

— Δὲν ἀνάβεις κανένα σπίρτο, μωρὲ Χατζῆ ν' ἀσπαστοῦμε τὶς εἰκόνες; εἶπε ὁ Κατσάμπας. 'Εγὼ τὰ ἔχω ἀφήσει στὸ ἀντίσκηνο!

— Τρελλάθηκες, ποὺ θὰ ἀνάψουμε φῶς στὶς προφυλακές. Θὲς νὰ πάρουν εἴδηση πὼς εἶναι ἄνθρωποι σ' αὐτὸ τὸ μέρος καὶ νὰ μᾶς ἀρχίσουν τὸ τουφεκίδι; εἶπε ὁ Χατζῆς.

— Μωρέ, καλὰ τὸ λές! Τὸ ξέχασα!

Καὶ στὰ ψαχτὰ ηὗρε τὸ μέρος ποὺ ἦταν τὰ εἰκονίσματα, ἀνασπάσθηκε, κι' ἄρχισε νὰ λέη μὲ σιγανὴ φωνὴ τὸ «Πάτερ ἡμῶν», παρακαλώντας νὰ τὸν ἔχη ὁ Θεὸς γερὸ μέσα στοὺς κόπους καὶ στοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου καὶ νὰ φυλάη τοὺς δικούς του στὸ χωριό!

"Αξαφνα ὅμως τινάχθηκαν. "Ενας θόρυβος κορμιῶν ποὺ πάλευαν, βλαστήμιες πνιγμένες, κατρακυλίσματα χαλικιῶν, ἔφτασε ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παραθυράκι καὶ τοὺς κράτησε τὴν ἀναπνοή.

— Μωρὲ τὶ γίνεται ἐδῶ, εἶπε ὁ Κατσάμπας, σφίγγοντας τὸ μάνλιχερ.

— Σούτ, ν' ἀκούσουμε... "Εχεις τὸ ὅπλο σου γεμᾶτο;

— Ναί! Μιλιά! "Ακου!

Τὸ πάλαιμα εἶχε πάψει ξαφνικά, ὅπως ξαφνικὰ εἶχε ἀρχίση. Καὶ τώρα μόνο σιγανὲς φωνὲς ἀκούγονταν στὸ σκοτάδι κ' ἐλαφρὰ πατήματα ποὺ πήγαιναν στὰ φυλάκια.

— Μωρέ, τοῦτοι εἶναι ἐχτροί, σιγομουρμούρησε στ' αὐτὶ τοῦ συντρόφου του ὁ Κατσάμπας. "Εχει χάζι νὰ βρῆκαν κοιμισμένους τοὺς σκοπούς, νὰ τοὺς ξεμπέρδεψαν καὶ νὰ τραβᾶνε στὰ φυλάκια νὰ κάμουν αἰφνιδιασμό!

— Τὶ λές, νὰ δώσουμε φωτιά ;

— Στάσου νὰ ἰδοῦμε πρῶτα, εἶπε ὁ ἄλλος γλυστρώντας ἔξω! Πᾶμε μέσα ἀπὸ τὰ πουρνάρια νὰ ἰδοῦμε τὶ κάνουνε οἱ σκοποί!

Καὶ σκυφτὰ καὶ οἱ δυὸ, περπατώντας μὲ τὰ τέσσαρα ἀπὸ πουρνάρι σὲ πουρνάρι, ἐγλύστρησαν πρὸς τὸ μέρος ποὺ ἦταν οἱ διπλοσκοποί!

Δὲν προχώρησαν ὅμως πολὺ καὶ τὸ πόδι τοῦ Χατζῆ σκόνταψε σ' ἕνα κορμὶ ἀνασκελωμένο!

— Νά, δὲν στὸ εἶπα! Νὰ ἕνας! Τοὺς ηὗραν κοιμισμένους! Νὰ κι' ὁ ἄλλος πάρα πέρα! 'Εχθροὶ εἶναι ποὺ πᾶν νὰ πέσουν στὰ φυλάκια! Χωρὶς νὰ πάρουν εἴδηση οἱ δικοί μας.

Καὶ διὰ μιᾶς κι' οἱ δυό, χωρὶς νὰ συλλογισθοῦν τὸν κίνδυνο, τράβηξαν τὴν σκανδάλη καὶ ὁ νοτισμένος ἀέρας ἀντιλάλησε σὰν βροντὴ τοὺς πυροβολισμούς!

— Στὰ ὅπλα! ἀκούστηκε ἡ φωνή τους. Κι' ἐνῷ ἄλλες ὅμοιες φωνὲς ἀπαντοῦσαν ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τῶν φυλακίων καὶ διὰ μιᾶς ὅλη ἡ γραμμὴ ἅρπαξε τὰ ὅπλα, ὁ Χατζῆς τράβηξε ἀπὸ τὸ χέρι τὸ φίλο του.

— 'Εμπρός. Στὸ ρημοκκλῆσι τώρα.

Καὶ διασκελίζοντας πάλι σκυφτὰ τὰ πουρνάρια, ξαναμπῆκαν ἀπὸ τὴν ἀ-

('Η συνέχεια στὴ σελίδα 630)

Τὰ παιδιὰ γράφουν

Η ΨΙΨΙΝΑ ΜΑΣ

Μαύρη εἶναι σὰν τὸ χελιδόνι
οἱ τρίχες της λαμποκοποῦν
καὶ στὸ σκοτάδι σὰν νυχτώνει
σπίθες τὰ μάτια της πετοῦν.

Μᾶς ἀγαπᾶ καὶ μᾶς γνωρίζει
μὰ δὲν χωνεύει τὰ στραβὰ
καὶ τὸ χεράκι γρατσουνίζει
ποὺ τὰ μουστάκια τῆς τραβᾶ.

Νὰ τὴν χαϊδέψης ὅμως ἂν τύχη
πλάϊ στὸ παιδάκι τὸ καλὸ
στέκει καὶ τ' ἄγριό της νύχι
βελοῦδο γίνεται ἁπαλό.

Συνεργασία
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΓΑΜΑΝΩΛΗ καὶ
ΛΕΩΝΙΔΑ ΤΖΑΜΤΖΟΓΛΟΥ
(Μαθητῶν Γυμνασίου Μυτιλήνης)

★

ΤΑ ΦΩΤΑ ΑΝΑΨΑΝ

Πάφ! Πάφ! ἔκανε ἡ μηχανή. Τὸ χωριὸ ἔλαμψε ἀπὸ φῶς. Οἱ δρόμοι φωτίστηκαν καὶ δὲν εἶναι πιὰ ὅπως πρίν. Οἱ γλόμποι ἀπὸ μακριὰ φαίνονται σὰν μικρὰ ἀστεράκια ποὺ λαμπιρίζουν ὅπως τὰ διαμάντια.

Τσίρ. Τσίρ! ἀκούστηκε ἡ φωνὴ ἑνὸς σπουργίτη. Ἔ, κυρὰ μυγδαλιά, πῶς τὰ πέρασες ψὲς μὲ τὰ φῶτα; Ἐγὼ καθόμουν στὴ φωλιά μου καὶ διασκέδαζα μὲ τ' ἀδέρφια μου. Σκέπτομαι νὰ πάρω κι' ἐγὼ ἠλεκτρικὰ ἀπ' τὰ μεγάλα.

Ἡ μυγδαλιὰ κούνησε τὰ φύλλα της καὶ εἶπε:

— Ἂν πάρω κι' ἐγὼ ἕνα, θὰ ἐρχόσαστε νὰ μοῦ τραγουδᾶτε:

Ὁ σπουργίτης, χωρὶς νὰ πῆ λέξη, πέταξε στὴ φωλιά του.

ΜΑΡΙΑ ΔΗΜΗΤΡΑΚΕΛΛΗ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΜΑΝΗ
(Μαθήτριες Στ' τάξης Δημ. Σχολείου Κλειοῦς Μυτιλήνης)

★

ΣΤΗ ΦΥΣΗ

Κοιμᾶται ἡ φύση ὅλη
στοῦ ὕπνου τὴν ἀγκαλιά,
κοιμοῦνται τὰ πουλάκια
στὰ πράσινα κλαδιά.

Κοιμοῦνται τὰ παιδάκια
σὲ στρώματα ἁπαλά,
κλεισμένα τὰ ματάκια
σὲ ὄνειρα γλυκά.

Ἔντομα τοῦ ἀέρα
καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς
ὅλα γλυκὰ κοιμοῦνται
στὴ βραδινὴ σιγή.

Μὰ νά, ὁ ἥλιος πρόβαλε
ἀπ' τὴν Ἀνατολή
ξυπνᾶ τὴ φύση ὅλη
ἡ μέρα μᾶς καλεῖ.

Ζωογονήτρα ἡ πλάση
στοῦ ἥλιου τὴν ἀγκαλιὰ
ὅλοι μικροί, μεγάλοι
ἀρχίζουν τὴ δουλειά.

ΑΣΤΕΡΩ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ
(Ἀργάσι—Ζακύνθου)

ΤΟ ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Ὁ χρυσαφένιος βασιλιᾶς τῆς μέρας γέρνει στὴ δύση ροδοβάφοντας τὰ μικρὰ συννεφάκια ποὺ τρομαγμένα τρέχουν νὰ κρυφτοῦν στὸ πέρασμά του. Ἡ δροσερὴ αὔρα περνώντας ἀπ' τὰ μικρὰ λουλουδάκια τὰ κάνει κι' αὐτὰ νὰ χαροῦν τὴ θεϊκὴ ὀμορφιά, χαϊδεύοντας ἁπαλὰ τὰ πολύχρωμα κεφαλάκια τους.

«Ντὰν - ντὰν» ἀκούγεται χαρμόσυνος ὁ ἦχος τοῦ ἑσπερινοῦ, καλώντας τοὺς χωρικοὺς στὴν ἐκκλησιά.

ΝΙΤΣΑ ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ
(Μαθήτρια Στ' τάξης Δημοτ. Σχολείου Κλειοῦς Μυτιλήνης)

★

ΑΓΙΑ ΛΑΥΡΑ

Προσ υντάρι ἱερὸ θὰ μένης τῆς φυ- (λῆς μας
Μοναστηράκι γραφικὸ σὲ ὅλους τοὺς (τοὺς αἰῶνες
Λαύρα, ναὲ τῆς λευτεριᾶς τῆς δοξα- (σμένης γῆς μας
θὰ εἶσαι σὺ τὸ σύμβολο στοῦ Ἔθνους (τοὺς ἀγῶνες.

ΕΛΕΝΗ Μ. ΑΪΒΑΖΙΑΝ
(Μαθήτρια Γυμνασίου Αἰγίου)

★

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Μιὰ μακρινὴ καμπάνα
παράξενα ἠχεῖ
καὶ τοὺς πιστοὺς στὸν ὄρθρο
νὰ 'ρθοῦνε προσκαλεῖ.

Χρυσόφωτην εἰκόνα
σὰν ὅραμα θωρῶ,
τὸ σπήλαιο, μιὰ φάτνη
καὶ μέσα ἕνα μωρό.

Ἡ κεφαλή του ἀφήνει
ἀκτῖνες φωτεινὲς
καὶ μέσα τὸ σπήλαιο λάμπει
σ' ὅλες του τὶς μεριές

Κοντά του ἡ Μαρία
ἀκόμη καὶ αὐτός,
ὁ Ἰωσὴφ μὲ τρόμο
προσεύχεται σκυφτός.

Γύρω μικρὰ ἀγγελούδια
μὲ ἄσπρη φορεσιὰ
λένε γλυκὰ τραγούδια
τὸ νέο βασιλιά!

Πέρα μακριὰ ἀπὸ χῶρες
ἀπ' τὴν Ἀνατολή,
ἕνα λαμπρὸ ἀστέρι
τρεῖς μάγους ὁδηγεῖ.

Ἔρχονται νὰ προσφέρουν
δῶρα τιμητικά,
στὸ ὄμορφο παιδάκι
τὸ νέο Βασιλιά!

Κι' ἀπὸ τὸ λόγγο ἐπάνω
μαζὶ μὲ τὸ μαντρί,
ἀσπρόμαλλοι τσοπάνοι
τρέχουν νὰ 'ρθοῦν κι' αὐτοί.

Γλυκόηχη καμπάνα
ἁρμονικὰ χτυπᾶ
καὶ μὲς στὸ σπήλαιο ἡ μάνα
γλυκὰ χαμογελᾶ

ΚΩΝΣΤ. ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ
(Μαθητὴς Γυμνασίου Πηγάδια—Καρπάθου)

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΑ ΤΩΝ ΟΡΦΑΝΩΝ

Παραμονὴ Χριστουγέννων. Στὴν ἀπόκεντρη συνοικία τῆς μικρῆς πόλης, μέσα σ' ενα χαμόσπιτο κατοικεῖ μιὰ χήρα. Ἀσήμω εἶναι τὸ ὄνομά της. Πᾶνε δυὸ χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ἔχασε τὸν ἄντρα της, ἐκεῖ πάνω στὶς αἱματοβαμένες κορυφὲς τοῦ Γράμμου, πολεμώντας ἡρωϊκὰ γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς Πατρίδας. Καὶ τώρα!...

Τώρα ἔμεινε μονάχη στὸν κόσμο. Μονάχη!... Ἔχοντας μόνη παρηγοριὰ τὰ τρία μικρὰ ὀρφανὰ παιδάκια της. Τὸν Κώστα, τὴν Ἑλενίτσα καὶ τὸ Στέλιο, ποὺ τώρα ἥσυχα ἔχουν πλαγιάσει.

Στὴν ἀρχὴ τὰ κακόμοιρα τὰ ὀρφανὰ δὲν πολυκατάλαβαν τὴ φτώχεια, γιατὶ ἡ μανούλα τους ἦταν ἐργατικὴ καὶ πάντα ἐξοικονομοῦσε τὸ λιγοστὸ ψωμί τους. Ἔξαφνα, ὅμως, μὲ τὰ πρῶτα κρύα ἀρρώστησε. Καὶ τὶς μικρὲς οἰκονομίες της, τὶς ξόδεψε γιὰ νὰ γίνη καλά. Καὶ τώρα εὐτυχῶς ἡ ἀρρώστεια εἶχε περάσει, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ἦταν ἀκόμη ἀνήμπορη γιὰ δουλειά. Ἔτσι ἔφτασαν Χριστούγεννα. Χριστούγεννα χωρὶς λιγάκι ζεστὸ φαγητὸ γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τὸ χειρότερο χωρὶς ἕνα παιγνιδάκι γιὰ τὰ ἀγόρια της, χωρὶς μιὰ κούκλα γιὰ τὴν ἀγαπημένη της κορούλα, χωρὶς ἕνα ζευγάρι παπούτσια γιὰ τὸν πιὸ μικρό της, τὸν Στέλιο, ποὺ ἦταν σχεδὸν ξυπόλητος. Ἔξαφνα διέκοψε τὴ σκέψη της ἕνας ἐλαφρὸς χτύπος στὴν πόρτα. Ἀμέσως σηκώθηκε καὶ ἄνοιξε. Στὸ ἄνοιγμα παρουσιάστηκε ἕνας ψηλὸς ἄνθρωπος. Στὸ χέρι του κρατοῦσε ἕνα πανέρι. Ἡ κυρὰ—Ἀσήμω τὸν ἀναγνώρισε ἀμέσως. Ἦταν ὁ κὺρ—Ἀντρέας, ὁ μεγάλος καταστηματάρχης τῆς πόλης.

— Καλησπέρα, κὺρ—Ἀσήμω ἀκούστηκε ἡ φωνή του.

— Καλησπέρα, καλῶς τὸν κὺρ—Ἀντρέα εἶπε ἡ χήρα καὶ τοῦ προσέφερε τὸ κάθισμα.

— Δὲν θὰ καθήσω, εἶπε. Ἦρθα νὰ σᾶς φέρω αὐτὰ τὰ λίγα πράγματα, γιατὶ αὔριο ξημερώνουν Χριστούγεννα καὶ πρέπει, λίγο - πολύ, ὅλοι νὰ τὰ γιορτάσουμε. Ὁ Χριστὸς γεννήθηκε γιὰ νὰ διδάξη τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς πονεμένους καὶ ὀρφανούς.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, σᾶς εὐχαριστῶ! Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς ἀνταμείψη γιὰ τὸ καλὸ ποὺ κάνατε ἔλεγε ἡ χήρα, ἐνῶ ἀπὸ τὰ μάτια της ἔτρεχαν δάκρυα.

Ὁ κὺρ—Ἀντρέας ἀπόθεσε τὸ πανέρι ποὺ βαστοῦσε καὶ ἀφοῦ καληνύχτησε τὴν κυρὰ—Ἀσήμω, ἔφυγε.

Ὅταν ἔφυγε, ἄνοιξε τὸ πανέρι καί, τί νὰ δῆ!... Στὸ ἀπάνω μέρος πρῶτα πρῶτα εἶχε ἕνα Χριστόψωμο. Πῶς μοσκοβολοῦσε! Μόλις εἶχε βγῆ ἀπὸ τὸ φοῦρνο. Κατόπιν μιὰ γαλοπούλα, ροῦχα γιὰ τὰ μικρὰ ὀρφανά, σταφίδα, σῦκα, καρύδια καὶ ὅ,τι φανταστῆ κανείς. Δὲν ἔλειπαν ἐπίσης καὶ τὰ παιγνίδια. Μιὰ ὡραία κούκλα ἕνας ξύλινος καραγκιόζης καὶ ἕνα λαστιχένιο τόπι.

— Δόξα νάχη ὁ Μεγαλοδύναμος, εὐλογημένο τ' Ὄνομά του ἔλεγε καὶ ξανάλεγε ἡ κυρὰ-Ἀσήμω. Πόσο θὰ εὐχαριστηθοῦν τὰ κακόμοιρα αὔριο σὰν δοῦν τὰ τόσα καλὰ ποὺ μᾶς ἔφερε ὁ καλὸς κύριος.

Ἀφοῦ τακτοποίησε ἡ κυρὰ—Ἀσήμω τὰ πράγματα καὶ ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν Πανάγαθο Θεό, ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ, μὲ γλυκὰ ὄνειρα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΙΟΝ ΚΟΥΒΕΛΑΣ
(Ε' τάξη Γυμν. Πύλου)

ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Στὸ περασμένο φύλλο ἄρχισα νὰ σᾶς μιλῶ γιὰ τὰ χημικὰ λιπάσματα.

Εἴδαμε ὅτι τὰ λιπάσματα διαιροῦνται σὲ ἁ π λ ᾶ καὶ σὲ σ ύ ν θ ε τ α. Κι' ὅτι ὑπάρχει κι' ἕνα λίπασμα ποὺ ἔχει ὅλες τὶς οὐσίες ποὺ χρειάζονται τὰ φυτὰ καὶ γι' αὐτὸ λέγεται π λ ῆ ρ ε ς.

Σᾶς εἶπα ἀκόμη, ὅτι σ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ πολιτισμένου κόσμου οἱ γεωργοὶ προτιμοῦν τὰ ἁ π λ ᾶ λιπάσματα, γιατὶ στοιχίζουν λιγώτερο καὶ, τὸ σπουδαιότερο, μποροῦν νὰ ρίχνουν ἀπ' αὐτὰ ὅσο ἀκριβῶς χρειάζεται τὸ χωράφι τους καὶ τὸ φυτὸ ποὺ καλλιεργοῦν.

Σήμερα, πρὶν σᾶς ἐξηγήσω μὲ περισσότερες λεπτομέρειες γιὰ ποιὸ λόγο πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦμε τὰ ἁπλᾶ λιπάσματα, πρέπει νὰ σᾶς πῶ δυὸ λόγια γιὰ τὸν τ ύ π ο τοῦ λιπάσματος.

Στὸν τόπο μας κράτησε ἡ συνήθεια νὰ καθορίζουμε τὰ διάφορα λιπάσματα, ἀναλόγως ἀπὸ τὰ κυριώτερα λιπαντικὰ στοιχεῖα (ἄζωτο, φωσφορικὸ ὀξύ, ὀξείδιο τοῦ καλίου) ποὺ περιέχουν σὲ ἑκατὸ μέρη τοῦ βάρους τους.

Σᾶς φαίνεται δύσκολο ; Τώρα ποὺ θὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω, θὰ δῆτε τὶ ἁπλὸ ποὺ εἶναι : ἂν σὲ ἑκατὸ κιλὰ λίπασμα, τὰ 5 κιλὰ εἶναι ἄζωτο (ἢ νίτρο), τὰ 10 φωσφορικὸ ὀξὺ καὶ τὰ 5 κάλι, τὸ λίπασμα ἔχει τὸν τύπο 5—10—5.

Ὁ πρῶτος ἀριθμὸς σημαίνει π ά ν τ α τὴν ἀναλογία στὰ ἑκατὸ τοῦ ἀζώτου. Ὁ δεύτερος τοῦ φωσφορικοῦ, ὁ τρίτος ἀπὸ τὸ κάλι.

Ἔτσι ἂν δῆτε ἕνα λίπασμα νὰ ὀνομάζεται 0—16—0, ἐσεῖς ξέρετε ἀμέσως ὅτι αὐτὸ εἶναι ἁπλὸ λίπασμα. Δὲν ἔχει ἄζωτο, ἔχει 16 στὰ ἑκατὸ φωσφορικὸ καὶ δὲν ἔχει κάλι. Τὸ λίπασμα 4—10—5, σημαίνει 4 στὰ ἑκατὸ ἄζωτο, 10 στὰ ἑκατὸ φωσφορικό, 5 στὰ ἑκατὸ κάλι... Νά, ποὺ γίνατε ἀμέσως σοφοί!

Λοιπὸν ὅταν χρησιμοποιοῦμε σύνθετο λίπασμα, ρίχνουμε στὸ χωράφι καὶ συστατικὰ ποὺ μπορεῖ νὰ τὰ ἔχῃ. Κι' ἔτσι πληρώνουμε ἀκριβὰ γιὰ κάτι ποὺ δὲν χρειάζεται.

Ἔπειτα μὲ τὸ σύνθετο λίπασμα ρίχνουμε ἀναγκαστικὰ στὸ χῶμα ὅλες τὶς οὐσίες μαζί, ἀφοῦ βρίσκονται ὅλες μαζὶ ἀνακατεμένες στὸ λίπασμα. Ἐνῶ τὸ ἄζωτο π. χ. (δηλαδὴ τὸ νίτρο) εἶναι καλύτερα νὰ τὸ ρίχνουμε τὴν ἄνοιξη, σὰ λίπασμα ἐπιφανείας. Ἂν τὸ ρίξουμε μαζὶ μὲ τὸ φωσφορικὸ καὶ τὸ κάλι τὴν ἐποχὴ τῆς σπορᾶς, ἕνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὸ νίτρο χάνεται, γιατὶ τὸ παρασέρνουν οἱ νεροποντὲς τοῦ χειμῶνα.

Τὰ σύνθετα λιπάσματα εἶναι πάντα ἀκριβώτερα ἀπὸ τ' ἁπλᾶ, γιατὶ ὁ γεωργὸς πληρώνει καὶ τὰ ἔξοδα ἀναμίξεως, ὅπως καὶ τὶς διάφορες οὐσίες ποὺ χρειάζονται αὐτὰ (ἄμμο δηλαδή, γύψο, γλίνα κλπ.). Ἔπειτα, γιατὶ ν' ἀγοράζη ἀπὸ τὸ φθινόπωρο τὸ νίτρο ποὺ θὰ τοῦ χρειαστῆ τὴν ἄνοιξη; Μπορεῖ αὐτὰ τὰ χρήματα νὰ τὰ χρησιμοποιήση γιὰ κάτι ἄλλο τὸν χειμώνα.

Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερο εἶναι πὼς κάποτε μὲ τὸ σύνθετο λίπασμα δίνομε περισσότερο ἢ λιγώτερο ἀπὸ ὅ,τι χρειάζεται τὸ φυτὸ (συνήθως περισσότερο) κι' ἔτσι κάνουμε σπατάλη.

Νὰ σᾶς δώσω ἕνα παράδειγμα: Τὸ σιτάρι χρειάζεται λίπασμα 3,90—2,19—4,38. Δηλαδὴ 3,90 νίτρο (ἢ ἄζωτο), 2,19 φωσφορικό, 4,38 κάλι. Τὸ σύνθετο λίπασμα ποὺ πουλιέται, εἶναι τύπου 4—12—3. Δηλαδὴ τοῦ ρίχνουμε (καὶ φυσικὰ πληρώνουμε) κάτι παραπάνω νίτρο, πολὺ παραπάνω φωσφορικὸ καὶ κάτι λιγότερο κάλι.

Πῶς ὅμως θὰ ξέρουμε πόσο ἁπλὸ λίπασμα πρέπει νὰ ρίξουμε στὸ κάθε φυτό;

Αὐτὸ θὰ σᾶς τὸ πῶ ἀργότερα, γιὰ τὸ κάθε εἶδος τῆς καλλιέργειας, ἀλλὰ σήμερα σᾶς δίνω αὐτοὺς τοὺς ἀριθμούς:

Σ ι τ ά ρ ι : Σοδειὰ 150 κιλὰ στὸ στρέμμα.

Πρέπει νὰ ρίξουμε λίπασμα στὸ στρέμμα:

Ἄζωτο	6,25 κιλὰ
Φωσφορικὸ	3,80 »
Κάλι	7,50 »
Ἀσβέστι	3,50 »

Π α τ ά τ α : Σοδειὰ 2.000 κιλὰ τὸ στρέμμα:

Ἄζωτο	10,10 κιλὰ
Φωσφορικὸ	3,75 »
Κάλι	18,25 »
Ἀσβέστι	8,55 »

Τ ρ ι φ ύ λ λ ι (μηδική): Σοδειὰ 700 κιλὰ (ξερὸ) στὸ στρέμμα:

Ἄζωτο	21,4 κιλὰ
Φωσφορικὸ	4,2 »
Κάλι	13,-- »
Ἀσβέστι	28,8 »

Κ α π ν ό ς : (χοντρόφυλλος) : Σοδειὰ 135 κιλὰ στὸ στρέμμα:

Ἄζωτο	17,02 κιλὰ
Φωσφορικὸ	4,25 »
Κάλι	17,55 »

Στὸ ἐρχόμενο θὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ ἁπλᾶ λιπάσματα χωριστά, πότε καὶ πῶς πρέπει νὰ τὰ ρίχνουμε κλπ.

Η ΑΛΛΑΞΟΣΠΟΡΙΑ

Εἴδαμε στὸ προηγούμενο, γιὰ ποιὸ λόγο ἡ ἀμειψισπορὰ (ἢ ἀλλαξοσπορὰ) εἶναι ἀπαραίτητη.

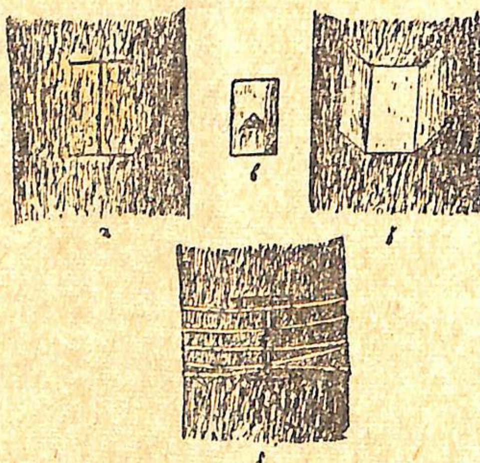
Ἂς δοῦμε τώρα καὶ ποιὰ εἶναι ἡ καλύτερη. Ὁ γεωργὸς πρέπει νὰ ξέρη πὼς ἐφαρμόζοντας σ ω σ τ ὴ ἀ λ λ α ξ ο σ π ο ρ ί α, μπορεῖ νὰ δὴ τὴ σοδειὰ τοῦ σταριοῦ του π. χ. ν ὰ δ ι π λ α σ ι ά ζ ε τ α ι. Χωρὶς ὑπερβολή. Ν ὰ δ ι π λ α σ ι ά ζ ε τ α ι.

Ἀπ' αὐτὴ ἐδῶ τὴ στήλη, θὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ κάθε φυτὸ ποὺ καλλιεργοῦμε, ποιὰ εἶναι ἡ καλύτερη θέση του στὸν κύκλο τῆς ἀλλαξοσποριᾶς.

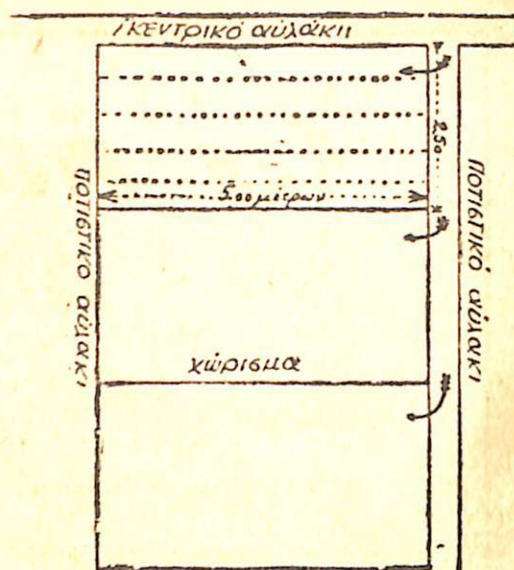
Κι' ἀρχίζω μὲ τὸ σ ι τ ά ρ ι.

Ὁ κύκλος τῆς ἀλλαξοσποριᾶς κρατάει τέσσερα χρόνια:

Π ρ ῶ τ ο ς χ ρ ό ν ο ς : Τὸν πρῶτο

Ὁ τρόπος ποὺ γίνεται τὸ μπόλιασμα μὲ «πόρτα: α) Τὸ χάραγμα τοῦ φλοιοῦ. β) Τὸ μπόλι ἕτοιμο. γ) Τὸ ἄνοιγμα τῆς «πόρτας» στὸ φλοιὸ καὶ δ) Ἀφοῦ τοποθετηθῆ τὸ μπόλι, δέσιμο τοῦ κορμοῦ.

Ποτιστικὸ χωράφι μὲ καλαμπόκι καὶ φασόλια.

χρόνο σπέρνουμε ἕνα σκαλιστικὸ φυτό: Καλαμπόκι, μπαμπάκι, καπνό, κτηνοτροφικὰ κοκκινογούλια, κουκιὰ ἢ ὅ,τι ἄλλο, ἀρκεῖ νἆναι σκαλιστικό.

Δ ε ύ τ ε ρ ο ς χ ρ ό ν ο ς : Σπέρνουμε στάρι.

Τ ρ ί τ ο ς χ ρ ό ν ο ς : Σανὸ βίκου ἢ ὄσπρια. Κουκιά, ρόβι, φακές. (Καλύτερα ἀπὸ ρεβύθια, ποὺ ἐξαντλοῦν πολὺ τὸ χωράφι καὶ κυρίως ἀπὸ νερό).

Τ έ τ α ρ τ ο ς χ ρ ό ν ο ς : Πάλι στάρι...

Ἡ ἀγρανάπαυση (τὰ νειάτα) εἶναι καιρὸς νὰ καταργηθῆ. Ἡ σωστὴ ἀλλαξοσποριὰ τὴν κάνει περιττή. Γιατὶ νὰ κάθεται ἕνα ὁλόκληρο χρόνο τὸ χωράφι ;

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΛΛΑΞΟΣΠΟΡΙΑ

Τὸ χωράφι ποὺ θὰ δεχτῆ καλαμπόκι, πρέπει νὰ εἶναι πλούσιο. Ὅποια καλλιέργεια καὶ νὰ κάναμε πρωτήτερα, δὲν ἐνοχλεῖ τὸ καλαμπόκι. Μόνο ποὺ θέλει ἄφθονο λίπασμα, γιατὶ τὸ καλαμπόκι ἐξαντλεῖ τὸ χῶμα. Μὲ τὸ καλαμπόκι ποὺ εἶναι φυτὸ σ κ α λ ι σ τ ι κ ό, τὸ χωράφι καλλιεργεῖται καλά, καθαρίζεται ἀπὸ τὰ ζιζάνια, σκαλίζεται καὶ λιπαίνεται. Ὥστε τὸ καλαμπόκι ἔχει τὴ θέση του πάντα στὴν ἀρχὴ τῆς ἀλλαξοσποριᾶς, γιὰ νὰ προετοιμάζεται τὸ χωράφι νὰ δεχτῆ τὸν ἄλλο χρόνο σιτάρι ἢ κριθάρι. Ἡ δίχρονη ἀλλαξοσποριά, καλαμπόκι—σιτάρι, εἶναι πολὺ ἐξαντλητικὴ γιὰ τὸ χωράφι. Σπέρνομε καλαμπόκι—μπαμπάκι, ὅταν τὸ μπαμπάκι μένη στὸ χωράφι ὡς τὰ τέλη τοῦ Νοέμβρη, ὁπόταν δὲν ἔχουμε καιρὸ νὰ σπείρουμε πρώιμο στάρι.

Τ ρ ί χ ρ ο ν η ἀ λ λ α ξ ο σ π ο ρ ι ά : Καλαμπόκι—σιτάρι, κόκκινο τριφύλλι.

Καλαμπόκι—σιτάρι—Βίκος. Καλαμπόκι—σιτάρι—κουκιά.

Τ ε τ ρ ά χ ρ ο ν η : Καλαμπόκι—σιτάρι — κανναβούρι — σιτάρι. Καλαμπόκι — σιτάρι — βίκος — σιτάρι.

Στὸ ἐρχόμενο θὰ ποῦμε γιὰ τὰ ὄσπρια.

ΤΑ ΦΑΣΟΛΙΑ

Μιλήσαμε στὸ προηγούμενο γιὰ τὶς καλλιεργητικὲς φροντίδες ποὺ χρειάζονται τὰ φασόλια.

Συμφέρει πολὺ νὰ σπέρνουμε τὰ φασόλια μαζὶ μὲ τὸ ποτιστικὸ καλαμπόκι.

Τ' ἀ ν α ρ ρ ι χ ώ μ ε ν α φασόλια σπέρνονται μὲ τὸ καλαμπόκι σὲ γραμμὲς ἢ στὰ πεταχτὰ καὶ τυλίγονται στὰ φυτὰ τοῦ καλαμποκιοῦ.

Γιὰ ἕνα στρέμμα χρειάζονται 7 μὲ 10

ὀκάδες φασόλια γιὰ σπόρο.

ΠΩΣ ΚΕΝΤΡΩΝΟΝΤΑ ΟΙ ΑΓΡΙΕΣ ΕΛΙΕΣ

Ἕνας φίλος μας, ποὺ ἔχασε τὸν πατέρα του στὸν πόλεμο, μὲ ρωτάει μὲ τὶ τρόπο νὰ μπολιάση τὶς ἄγριες ἐλιές, ποὺ ἔχουν στὸ χτῆμα τους, γιὰ νὰ τὶς κάνη ἥμερες καὶ καρπερές.

Συγχαίρω τὸν μικρὸ γιὸ τοῦ ἥρωα γιὰ τὴν ὡραία πρωτοβουλία του. Δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμο πιὸ εὐλογημένο ἔργο ἀπὸ τὸ νὰ κεντρώνης ἕνα ἄγριο δέντρο ἢ νὰ φυτεύης ἕνα νέο.

Ὁ μικρὸς μας ὅμως φίλος ἀπὸ τὰ Λεχαινὰ πρέπει νὰ ξέρη πὼς τὸ κέντρωμα τῆς ἄγριας ἐλιᾶς δὲν εἶναι καὶ τόσο εὔκολο. Χρειάζεται ἔμπειρο τεχνίτη. Ἐγὼ ὅμως θὰ τοῦ δώσω τὶς ὁδηγίες ποὺ ζητεῖ κι' ὁ Θεὸς βοηθός.

Πρῶτα - πρῶτα πρέπει νὰ ξέρη πὼς ὁ καλύτερος καιρὸς γιὰ τὸ μπόλιασμα εἶναι κατὰ τὸν Ἀπρίλη μὲ Μάη. Τὰ ἄγρια ὅμως δέντρα ποὺ θὰ μπολιαστοῦν, πρέπει νὰ ἑτοιμαστοῦν ἀπὸ τὸ χειμῶνα. Διαλέμε τὰ πιὸ γερὰ καὶ εὔρωστα δεντράκια, γιὰ νὰ ἔχουν ἴσιους κορμοὺς καὶ φροντίζουμε νὰ μὴ βρίσκωνται θάμνη ἢ ἄλλα δέντρα σὲ ἀπόσταση δεκαπέντε μέτρων. Ἂν βρίσκωνται, τὰ ξερριζώνουμε. Ὕστερα τοὺς κόβουμε μὲ τὸ τσεκούρι τὰ περιττὰ κλαριά. Μόνο τὸν κορμὸ ἀφήνουμε καὶ δυὸ - τρία ἀπὸ τὰ πιὸ γερὰ κλαριά, ποὺ κι' αὐτὰ ὅμως τὰ κλαδεύουμε (ἂν ἔχουν ἐνάμιση μέτρο μάκρος ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ ἀρχίζουν, φτάνει). Ἔπειτα σκάβουμε ἕνα μικρὸ λάκκο γύρω στὴ ρίζα καὶ τ' ἀφήνουμε, καρτερώντας τὴν ἄνοιξη.

Τὴν ἄνοιξη διαλέγουμε μιὰ καλή, καρπερὴ ἐλιά, ὄχι μεγαλύτερη ἀπὸ τριῶν χρόνων, καὶ κοιτάζουμε νὰ βροῦμε ἕνα μέρος τῆς φλούδας της ποὺ νὰ ἔχη μάτια (Ἕνα - δυὸ φτάνουν). Μὲ τὸ εἰδικὸ κοφτερὸ μαχαίρι κόβουμε τὴν φλούδα τετράγωνα ἢ ὀρθογώνια γύρω ἀπὸ τὰ μάτια (τρεῖς πόντους ὕψος καὶ τρεῖς πλάτος, ἢ τρεῖς πόντους ὕψος καὶ δυὸ πλάτος). Προσεχτικὰ τραβᾶμε αὐτὸ τὸ κομμάτι τῆς φλούδας καὶ τὸ ξεκολλᾶμε ἀπὸ τὸ μητρικὸ δέντρο, προσέχοντας τὸ κάθε μάτι νὰ ἔχη καὶ τὸ φύτρο του, ἀλλιώτικα πάει χαμένο.

Τώρα, μὲ τὸ ἴδιο μαχαίρι, χαράζουμε στὸ ἄγριο δεντράκι, ψηλὰ στὸν κορμό, ἕνα Ι ὅπως δείχνει τὸ α τῆς εἰκόνας, ἢ σ' ἕνα ἀπὸ τὰ κλαριά. Ἀνοίγουμε τὴ φλούδα προσεχτικά σὰν πορτίτσα δύφυλλη (γ). Τοποθετοῦμε τὸ μπόλι στὸ ἄνοιγμα (τὴ φλούδα δηλαδὴ μὲ τὰ μάτια) καὶ πάνω ἀπ' αὐτὴ τὴ φλούδα κλείνουμε τὴν πορτίτσα, ὅπως δείχνει τὸ (δ) καὶ δένουμε τὸ δέντρο γερά. Προσέχουμε ὅμως τὸ μάτι ἢ τὰ μάτια νὰ βρίσκωνται στὸ ἄνοιγμα τῆς πορτίτσας, νὰ μὴ σκεπάζωνται, γιατί ἀπὸ κεῖ θὰ ξεπεταχτῆ τὸ ἥμερο κλαρί, τὸ καρπερό.

Ἕνας ἔμπειρος τεχνίτης, μπορεῖ νὰ βάζη 400 ὡς 500 μάτια (μπόλια) τὴν ἡμέρα.

Ἂν τὸ δέντρο εἶναι μεγαλούτσικο, μποροῦμε νὰ τοῦ βάλουμε καὶ δύο καὶ τρία μπόλια, ἂν δηλαδὴ βαστάη.

Εἶναι ὅμως δουλειὰ λεπτὴ καὶ θέλει τέχνη...

Ἄμποτε ὁ φίλος μας νὰ μπολιάση καὶ τὶς 250 ἐλιὲς ποὺ μένουν.

Στὰ ἑπόμενα φύλλα τῆς «Παιδοπόλεως» θὰ πῶ περισσότερα γιὰ τὶς ἐλιές.

Οἱ φίλοι μας, πάλι, ποὺ μὲ ρωτοῦν γιὰ τοὺς περιστερεῶνες καὶ τὰ μελίσσια, ἂς κάνουν ὑπομονή. Θὰ γράψω γι' αὐτὰ στὸ ἐρχόμενο.

Ὁ ΜΠΑΡΜΠΑ - ΜΗΤΡΟΣ

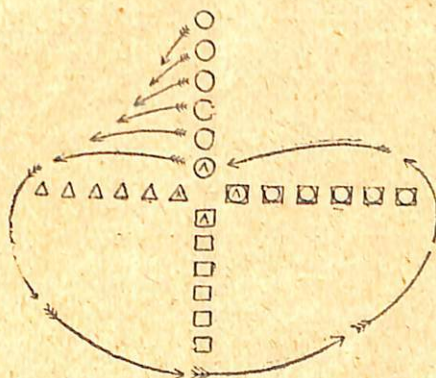
τὰ παιχνίδια ποὺ παίζουν τὰ Ἑλληνόπουλα

Ο ΛΥΚΟΣ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο. Μποροῦν νὰ πάρουν μέρος 24 ἕως 36 παιδιά, ἀγόρια ἢ κορίτσια. Οἱ παῖκτες χωρίζονται σὲ 4 ἴσες ὁμάδες καὶ σχηματίζουν ἕνα σταυρό, ὅπως φαίνεται στὸ σχῆμα, μὲ μέτωπο πρὸς τὸ κέντρο τοῦ Σταυροῦ.

Ὁ τελευταῖος παίκτης κάθε ὁμάδας κτυπᾶ ἐλαφρὰ στὴν πλάτη τὸν παίκτη ποὺ προηγεῖται, κι' αὐτὸς τὸν ἄλλο, μέχρις ὅτου κτυπηθῆ στὴν πλάτη ὁ πρῶτος τῆς ὁμάδας.

Μόλις κτυπηθῆ ὁ «πρῶτος», φωνάζει τὴ λέξη «ΛΥΚΟΣ» καὶ ξεκινάει τρέχοντας δεξιὰ ἢ ἀριστερά, διαγράφοντας κύκλο γύρω ἀπὸ τὸ Σταυρό. Οἱ παῖκτες τῆς ὁμάδας τους ὀφείλουν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν, νὰ διαγράψουν μαζί του κύκλο καὶ νὰ φθάσουν στὶς θέσεις τους. Σκοπὸς τῶν δρομέων εἶναι νὰ τερματίσουν πρῶτοι. Αὐτὸς ποὺ θὰ τερματίση πρῶτος, παίρνει τὴ θέση τοῦ «ΛΥΚΟΥ», ἐνῶ οἱ ἄλλοι παίρνουν θέση πίσω του μὲ τὴ σειρὰ ποὺ

τερμάτισαν. Τὸ ἴδιο κάνουν καὶ οἱ ἄλλες τρεῖς ὁμάδες, ἀλλὰ ὄχι ὅλες ταυτόχρονα, ἀλλὰ κάθε μιὰ μὲ τὴ σειρὰ ποὺ καθορίζεται στὴν ἀρχή! Κάθε παίκτης παίρνει ἕνα βαθμό. Ὁ «Λύκος» ἂν καταφέρη νὰ τερματίση πρῶτος, παίρνει 5 βαθμούς. Ἂν ὅμως τερματίση δεύτερος, κερδίζει 2 καὶ τρίτος 1. Τέταρτος ὅμως χάνει 2 βαθμούς, πέμπτος χάνει 3 βαθμούς, ἕκτος 4 καὶ ἕβδομος 8 βαθμούς, ὄγδοος 10 καὶ ἔνατος 12 βαθμούς! Ὅποιος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τοὺς μὴ «Λύκους», πάρει τὴν πρώτη θέση (τερματίση πρῶτος) κερδίζει 10 βαθμούς, 2ος κερδίζει 5, 3ος κερδίζει 3 καὶ 4ος 1, ὁ 5ος χάνει 1 βαθμό, ὁ 6ος 2, ὁ 7ος 3, ὁ 8ος 4 καὶ ὁ 9ος χάνει 5 βαθμούς!

Πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψη τους οἱ παῖκτες, πὼς ὁ «Λύκος» προτοῦ φωνάξη τὴ λέξη «ΛΥΚΟΣ», προσπαθεῖ νὰ ξεγελάση τοὺς παῖκτες τῆς ὁμάδας του, ἐπιχειρώντας δῆθεν νὰ τρέξη πρὸς τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη κατεύθυνση.

Κερδίζει ἐκεῖνος ποὺ θὰ συγκεντρώση τοὺς πιὸ πολλοὺς βαθμούς. Μποροῦν κατὰ σειρὰν νὰ ἀνακηρυχτοῦν νικηταὶ οἱ 10 πρῶτοι ποὺ συγκέντρωσαν τοὺς περισσότερους βαθμούς.

ΤΑ ΔΕΚΑ ΑΛΜΑΤΑ

Καὶ τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο. Παίζουν 6 — 12 παιδιά. Οἱ παῖκτες συντάσσονται σ' ἕνα ζυγό, πίσω ἀπὸ μιὰ εὐθεῖα γραμμή. Μόλις δοθῆ τὸ σύνθημα ἀπὸ τὸν ἀρχηγό, πηδοῦν ὅλοι μὲ τὰ πόδια ἑνωμένα, κατὰ τὸ ρυθμὸ ποὺ ἔχει καθορισθῆ, μετρώντας ἀπὸ τὸ 1 — 10. Σὲ κάθε ἀριθμὸ πρέπει νὰ γίνη κι' ἕνα πήδημα. Κερδίζει ἐκεῖνος ποὺ μὲ τὸ δέκατο πήδημα βρίσκεται πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ ποὺ ξεκίνησαν.

ΠΟΙΟΣ ΠΗΔΑΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο!

Παίζουν 2—4 ὁμάδες ἀπὸ 5—6 παιδιὰ ἡ κάθε μιά.

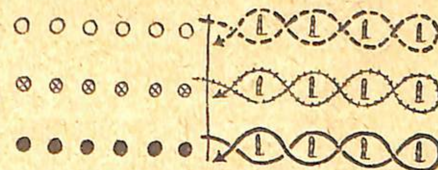
Παρατάσσονται σὲ ὁμάδες εἰς φάλαγγα κατὰ παίκτην, πίσω ἀπὸ μιὰ εὐθεῖα γραμμή. Οἱ πρῶτοι παῖκτες πατοῦν στὴ γραμμή.

Μόλις δοθῆ τὸ σύνθημα, οἱ πρῶτοι κάθε ὁμάδας πηδᾶνε μὲ τὰ πόδια ἑνωμένα (ἅλμα εἰς μῆκος). Καὶ μένουν ὄρθιοι ἐκεῖ ποὺ ἔφτασαν. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ παιγνιδιοῦ σημειώνει τὸ μέρος ποὺ εἶναι τὰ τακούνια τοῦ παίκτη κάθε ὁμάδας. Στὸ σημεῖο αὐτὸ τοποθετοῦνται οἱ δεύτεροι κάθε ὁμάδας καὶ ἐπαναλαμβάνουν τὸ πήδημα στὸ σύνθημα τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἀπὸ τὴ θέση ποὺ ἔφτασαν ο ἰδεύτεροι, πηδοῦν οἱ τρίτοι καὶ οὕτω καθεξῆς. Κερδίζει ἡ ὁμάδα ποὺ ὁ τελευταῖος της ἄλτης βρίσκεται πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴ «γραμμὴ ἐκκινήσεως».

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζετα σὲ αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο. Λαβαίνουν μέρος 1—4 ὁμάδες παιδιῶν ἀπὸ 6 ἢ περισσότερους παῖκτες ἡ κάθε μιά.

Χαράσσουμε στὸ ἔδαφος μιὰ εὐθεῖα γραμμή. Πίσω ἀπ' αὐτὴ συντάσσουμε τὶς ὁμάδες, σὲ ἀπόσταση 2—3 μέτρων τὴ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Οἱ πρῶτοι παῖκτες κάθε ὁμάδας πατοῦν ἀπάνω στὴ γραμμὴ ποὺ εἶναι καὶ λέγεται «γραμμὴ ἐκκινήσεως». Ἐμπρὸς ἀπὸ κάθε ὁμάδα καὶ σὲ ἀπόσταση 15

—20 μέτρων τοποθετοῦν 3 ἢ 4 πασσάλους, ποὺ νὰ ἀπέχουν μεταξὺ τους ἕνα περίπου μέτρο.

Μόλις δοθῆ τὸ σύνθημα, οἱ πρῶτοι δρομεῖς κάθε ὁμάδας τρέχουν διαγράφοντας καμπύλες μεταξὺ τῶν πασσάλων, (βλέπε σχῆμα) καὶ ξαναγυρίζουν κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο στὴν ὁμάδα τους, κτυποῦν ἐλαφρὰ στὴν πλάτη τὸν δεύτερο παίκτη καὶ παίρνουν σειρὰ τελευταῖοι στὴν ὁμάδα τους. Ὁ παίκτης ποὺ κτυπήθηκε ξεκινᾶ γρήγορα - γρήγορα, χωρὶς νὰ χάση καιρὸ καὶ κάνει τὴ βόλτα του ἀνάμεσα στοὺς πασσάλους. Ἔτσι ἐπαναλαμβάνεται τὸ παιγνίδι μέχρις ὅτου γυρίση στὴ γραμμὴ ἐκκίνησης κι' ὁ τελευταῖος τῆς ὁμάδας.

Κερδίζει ἐκείνη ἡ ὁμάδα ποὺ ὁ τελευταῖος της παίκτης θὰ τερματίση πρῶτος, ἐπιστρέφοντας πιὸ γρήγορα ἀπὸ τοὺς «τελευταίους» τῶν ἄλλων ὁμάδων στὴ «γραμμὴ ἐκκινήσεως».

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΜΑΣ

Μαῦρος οὐρανός, κάτασπρη ἡ Γῆ.
Χαρούμενα ἡ καμπάνα ποὺ ντυπᾶ.
Γεννήθηκε ὁ Χριστός. Ἡ Παναγιὰ
γυρμένη πάνωθέ του τὸν κυττᾶ.

Τὸ χιόνι τὴν καλύβα τριγυρνᾶ.
μὰ στὴ σκεπὴ ἀνοίγει ὁ οὐρανὸς
καὶ κάτασπρα ἀγγελούδια τρανουδοῦν:
«Γεννήθηκε ὁ Χριστός μας ὁ Χριστός»!

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ

ΤΟ ΘΕΙΟ ΒΡΕΦΟΣ

Χρόνια καὶ χρόνια πρόσμεναν νὰ 'ρθῆ
ψυχὲς βασανισμένες στὸ σκοτάδι
τοῦ κόσμου τὸ μεγάλο Λυτρωτή,
νὰ 'ρθῆ κάποια νυχτιὰ σὰν αὔρας χάδι.

Τριγύρω στὶς πλαγιές, πάντα οἱ βοσκοὶ
φυλᾶνε, σιωπηλοί, τὰ πρόβατα τους.
Μὲ τοῦ ἐρχομοῦ του ζοῦν τὴν προσμονή,
πότε νὰ βγοῦν ἀλήθεια τὰ ὄνειρά τους!

Καί, ξάφνου, τὴ νυχτιὰ σκίζει ἕνα φῶς
ποὺ ὁλόγυρά τους ἔλαμψε σὰ μέρα
καὶ φτερουγώντας ἄγγελος λαμπρὸς
φέρνει τὸ θεῖο μήνυμα ἀπὸ πέρα:

«Μὴ φοβηθῆτε! Ἄγγελμα [illegible]ρᾶς
Φέρνω σὲ σᾶς καὶ στὴν π[illegible]ιὰ οἰκουμένη
πὼς σήμερα ὁ Σωτήρας Β[illegible]λιᾶς
γεννήθηκε ποὺ χρόνια τὸν [illegible]σμένει.

»Ὡστόσο μὴ ζητᾶτε τὸ τρ[illegible]
τ' ἀπίστευτο τὸ θάμα ποὺ [illegible] γίνει
νὰ βρῆτε σὲ παλάτ' ἀρχο[illegible]
ποὺ μέσα του, σωροὺς τὰ [illegible]ύτη κλείνει.

Στὴ Βηθλεὲμ μιὰ φάτνη φ[illegible]ική
γιὰ Βασιλιᾶ τοῦ κόσμου [illegible] Ἅγιο Βρέφος
ἔχει δεχτῆ, σ' ἀγκάλη στ[illegible]ική.
αὐτὸν ποὺ προσκυνοῦν ἀ[illegible]οι νέφος...»

Μὲ τὴν ψυχὴ γεμάτη ἀπὸ [illegible]
κάθε βοσκὸς τ' ἀρνιά του [illegible]ύς ἀφήνει.
Στ' ἀλήθεια ἦρθε ὁ Λατρε[illegible]
ποὺ θὰ χαρίση στὶς καρδ[illegible]ειρήνη!

Στὸ Σπήλαιο μπαίνουν [illegible] εὐλαβικὰ
καὶ προσκυνοῦν στὴ φάτν[illegible]ν Σωτῆρα.
Ἡ Παναγιὰ τοὺς βλέπει σ[illegible]γικὰ
κι' οὐράνιο φῶς ἁπλώνετ[illegible]ιγύρα.

Χαρούμενοι γυρνοῦνε στὴ [illegible].
στὰ πρόβατά τους πλάϊ τ[illegible]
πρόβατα εἶναι κι' οἱ βοσ[illegible]μένο
ποὺ βρήκανε τὸν Ἅγιό τ[illegible] Ποιμένα!

Α.Λ. [illegible]ΑΥΡΙΤΗΣ

ΑΓΙΑ ΝΥΧΤΑ

Χειμώνας, Δεκέμβρης, γυμνὰ τὰ κλαριὰ
τὰ φύλλα στὸ χῶμα... ἄχ, τί παγωνιά!
Μικρά μου πουλάκια πῶς τρέμετε τόσο;
Ἐλᾶτε κοντά μου τροφὴ νὰ σᾶς δώσω!

Χειμώνας, Δεκέμβρης... Ἕν' ἄστρο ἐκεῖ,
τὸ Θεῖο τὸ Βρέφος γλυκὰ καρτερεῖ.
Τὸ κάτασπρο ἡ φύση χαλί της ἁπλώνει
ποὺ τὄχει φτιαγμένο μὲ μπόλικο χιόνι.

Χειμώνας, Δεκέμβρης... Μὰ μέσ' στὴν (καρδιὰ
ἀνθίζουν λουλούδια καὶ ψάλλουν πουλιὰ
Τὸ Θαῦμα γεννιέται σὲ κάθε πιστὸ
ποὺ τρέχει μ' εὐλάβεια κοντὰ στὸ Χριστό.

Χειμώνας, Δεκέμβρης κι' ἂν εἶνα. τί τάχα;
Ἐμᾶς μᾶς θερμαίνει ἡ πίστη μονάχα!
Στὴ Φάτνη σὰν τότε καὶ τώρα ξανὰ
ἡ σκέψη ἂς πετάξη, νὰ ψάλλη «Ὡσαννά».

ΣΥΛΒΙΑ ΡΟΔΗ

★

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Γεννιέται ἀπόψε ὁ Χριστός!
Μὰ ὄχι σὲ παλάτι οὔτε σὲ κάστρο!
Στὴν ταπεινὴ τὴν φάτνη. ἐκεῖ
σταμάτησε τὸ πιὸ λαμπρὸ
τοῦ Δεκεμβρίου ἄστρο.

Γεννιέται ἀπόψε ὁ Χριστός!
Ἄγγελοι ἀπόψε φτερουνίζουν.
Οἱ μάγοι ὁδοιποροῦν
τ' ἀστέρι φέγγει ὁδηγός...
Ἔφτασαν τώρα, γονατίζουν.

Μπρὸς στὸ μικρούλη τὸ Χριστὸ
σκορπίζουν πλούσια δῶρα:
«Λίβανο, σμύρνα καὶ χρυσό...»
καὶ ὅλα ἐκεῖ, στὴ φτωχικὴ
τὴ φάτνη, λάμπουν τώρα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΠΟΛΕΤΣΗΣ

★

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Τὸν ὄρθρο μιὰ καμπάνα
χαρμόσυνη χτυπᾶ
τὰ ὀνείρατα τὰ πλάνα
στὸν ἄνεμο σκορπᾶ.

Μαζεύει ἡ νύχτα ἀγάλι
τ' ἀστέρια ὥς τὸ στερνὸ
κι' ἡ χαραυγὴ προβάλλει
ψηλὰ στὸν οὐρανό.

Ξυπνῶ. Ἡ χαρὰ τοῦ κόσμου
μὲ τριγυρνᾶ. Θαρρῶ
πὼς μιὰν εἰκόνα 'μπρός μου
χρυσόφωτη θωρῶ.

Μιὰ εἰκόνα ὡραία, μεγάλη
μὲ χρώματα παλιὰ
ποὺ ἀνάμεσα προβάλλει
μιὰ φάτνη σὰ σπηλιά.

Δὲν εἶναι ἡ φάτνη μόνη:
ἔχει ἕνα βρέφος φῶς
ποὺ βλέποντας θαμπώνει
κι' ὁ νοῦς ὁ πιὸ σοφός.

Στὸ οὐράνιο βρέφος γέρνει
μὲ μιὰ χαρὰ κρυφὴ
κι' ἄσβεστη λάμψη παίρνει
ἀπὸ τὴ Θεία μορφή.

Ἡ Παναγιὰ ἡ Παρθένα
κι' ὁ Ἰωσὴφ σκυφτὸς
μὲ μάτια θολωμένα
προσεύχεται κι' αὐτός.

Ψηλὰ ἕνα ἀστέρι λάμπει
κι' ἀγγέλων ὕμνοι ἐκεῖ
καὶ πίσω ἀγροὶ καὶ κάμποι
καὶ μάγοι καὶ βοσκοί.

«Χαῖρε, Παρθένα, χαῖρε!
ἁγνοῦ φωτὸς πηγή,
ἀνάβλυσε καὶ φέρε
τὴ λάμψη του στὴ γῆ!

»Νὰ σκορπιστοῦν τὰ σκότη
στὰ μάτια τὰ στεγνά,
κι' ὅ,τι μᾶς δίνει, κι' ὅ,τι
τὸ νοῦ μας τυραγνᾶ!»

Τὸν ὄρθρο μιὰ καμπάνα
χαρμόσυνη χτυπᾶ,
τὰ ὀνείρατα τὰ πλάνα
στὸν ἄνεμο σκορπᾶ.

Ι. ΠΟΛΕΜΗΣ

Γιά νά γνωρίσωμε τήν ΕΛΛΑΔΑ

Χριστούγεννα στὸ χωριὸ

Θυμᾶστε βέβαια πόσο λυπημένο εἴχαμε ἀφήσει τὸ θεῖο Βρασίδα, φεύγοντας ἀπὸ τὸ Μωριὰ μὲ τὸ Φάνη. Ἔ, λοιπὸν ὁ καλὸς κι᾽ ἔξυπνος αὐτὸς Μωραΐτης τὰ κατάφερε νὰ μᾶς πάρη πάλι κοντά του γιὰ λίγο. Κι᾽ ἀκοῦστε πῶς:

Πρὶν ἀπὸ μέρες ὁ Φάνης πῆρε ἕνα γράμμα του μὲ τὰ παρακάτω λόγια: «Κοντεύουν Χριστούγεννα, ἀνήψι. Δὲν πιστεύω νὰ λογαριάζης νὰ τὰ περάσης στὴν πολιτεία; Ὁ Χριστὸς τὸ ξέρεις πῶς γεννήθηκε ἀνάμεσα στοὺς βοσκούς, σ᾽ ἕνα σπήλαιο καὶ κάθε χρόνο ξαναγεννιέται στὶς στάνες ἀνάμεσα στ᾽ ἄκακα ζῶα καὶ στοὺς ἁπλοὺς κι᾽ ἄδολους ἀνθρώπους. Ἂν θὲς τὸ λοιπὸν νὰ νιώσης τὴ Γέννησή του, ἔλα μαζί μας. Θὰ σὲ πᾶμε σ᾽ ἕνα βοσκοχώρι καὶ θὰ γιορτάσης ἀληθινὰ Χριστούγεννα. Ἂν θέλη κι᾽ ἐκείνη ἡ προκομένη ἡ θειά σου νὰ ξεκολλήση γιὰ λίγο ἀπ᾽ τὴν Ἀθήνα της πολὺ θὰ χαροῦμε. Σᾶς περιμένουμε λοιπὸν τὶς παραμονές. Ὁ πατέρας σου πολὺ θὰ χαρῆ ὅταν μάθη πῶς ἔζησες λίγο τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῆς πατρίδας του»

Πῶς μπορούσαμε ν᾽ ἀνθέξωμε σ᾽ ἕνα τέτοιο πειρασμό; Χριστούγεννα σ᾽ ἕνα βοσκοχώρι, σ᾽ ἕνα βουνήσιο χωριὸ τῆς Ἑλλάδας μας, μὲ τὰ χιόνια ποὺ τόσο ταιριάζουν σ᾽ αὐτὲς τὶς μέρες, μὲ τὰ πυκνὰ καταστόλιστα ἔλατα ποὺ κανένα χριστουγεννιάτικο δέντρο, ὅσο κι᾽ ἂν φορτωθῆ μὲ μπαμπάκια καὶ χρυσοκλωστές, δὲ τὴν φτάνει τὴν ὀμορφιά τους!

Ἔτσι βρεθήκαμε στὶς πλαγιὲς τοῦ Ταΰγετου σ᾽ ἕνα χωριουδάκι, δυὸ μέρες πρὶν ἀπ᾽ τὴ μεγάλη γιορτή.

Τί κίνηση, τί ζωή! Χαλασμὸς Κυρίου... Οἱ βοσκοὶ ποὺ εἶχαν σκορπίσει στὰ χειμαδιὰ γύρισαν στὰ σπίτια τους τοῦτες τὶς μέρες. Νὰ πλυθοῦν, νὰ σιγυριστοῦν, νὰ νιώσουν κι᾽ ἐκεῖνοι γιορτάδες. Φέρανε καὶ τὰ πιὸ διαλεχτὰ τους ἀρνάκια καὶ τὸ τυρόγαλα κι᾽ ὅλα τὰ καλὰ τῆς στάνης.

Τὸ χιόνι εἶχε σκεπάσει τὰ πάντα γύρω. Τὸ ξεροβόρι ποὺ φύσηξε ἄξαφνα, λὲς κι᾽ ἔχει παγώσει τὴν πλάση. Μὰ ποιὸς κρυώνει ἐδῶ ποὺ τὰ κούτσουρα λαμπαδιάζουν στὸ τζάκι, γεμίζοντας ἴσκιους τὴ χειμωνιάτικη κάμαρα... Τὶ δουλειὲς ποὺ ἔχουν αὐτὲς τὶς μέρες οἱ χωρικοί. Ξεσήκωσαν ἀπὸ τὰ θεμέλια τὰ σπίτια τους. Ἀσβέστωσαν, ἔχρισαν μὲ παχειὰ λάσπη ἀπὸ βουνιὲς τὰ χωμάτινα πατώματα, τάστρωσαν μὲ κιλίμια καὶ μὲ προβειές. Τὰ τάλαρα, τὰ ταψιὰ κι᾽ οἱ κατσαρόλες κατέβηκαν ἀπ᾽ τὰ ράφια, γυαλίστηκαν, καθαρίστηκαν καὶ ξαναστήθηκαν σὰ νυφοῦλες καμαρωτές.

— Ἔλα, κυρὰ δασκάλα νὰ μάθης νὰ κάνης χωριάτικα γλυκά, μοῦπε ἡ βοσκοποῦλα ἡ Βάσω ἡ κόρη τοῦ νοικοκύρη.

— Μετὰ χαρᾶς νὰ σὲ βοηθήσω, Βασούλα, τῆς εἶπα. Καὶ πῆγα κοντά της.

Κοσκινίσαμε μὲ ψιλὴ ψιλὴ σίτα τὸ σταρένιο ἀλεύρι, σπάσαμε καρύδια καὶ μύγδαλα, κοπανίσαμε μαστίχι εὐωδιαστό. Ἔφερε κι᾽ ὁ τσοπάνος τὸ διαλεχτὸ βούτυρο κι᾽ ἡ Βασούλα ἄρμεξε γάλα φρέσκο. Ἀνασκουμπωθήκαμε καὶ ριχτήκαμε στὴ σκάφη, ζυμώνοντας τὶς κουλοῦρες καὶ τὰ χριστόψωμα. Οἱ φοῦρνοι καῖν ἀπὸ τὰ χαράματα στοὺς αὐλόγυρους. Μερικὲς νοικοκυρὲς γιὰ νὰ βροῦνε φοῦρνο — γιατὶ μὲ δυὸ τρεῖς κάνει τὸ χωριὸ τὴ δουλειά του κι᾽ αὐτὲς τὶς μέρες πέφτει μεγάλο συνερισιὸ — ζύμωσαν τὴ νύχτα... Τὸ σπιτάκι τῆς Βασούλας εἶχε δικό του φοῦρνο κι᾽ ὁ Φάνης μὲ τὸ Λεωνίδα τὸν ἄναψαν μὲ τραγούδια.

Τὶ χαρὰ ποὺ ἔχει ὁ Φάνης! Δὲν κουράζεται νὰ κουβαλᾶ προσανάμματα, νὰ τρέχη στὴν ἀποθήκη γιὰ ξύλα καὶ σταχτοπάνια. Ὅταν πιὰ πύρωσε καλὰ ὁ φοῦρνος, ἡ Βάσω μὲ τὴ Μυρτὼ κουβαλήσανε τὰ ταψιὰ μὲ τὰ χριστόψωμα καὶ τὶς φτάζυμες κουλοῦρες.

Σὲ λίγο γέμισε ὁ κόσμος εὐωδιές. Ξεφουρνίσαμε καὶ σωριάσαμε στὴν πινακωτὴ τὰ ψωμιά. Ἡ μυρωδιὰ τῆς ζεστῆς κουλούρας θέρμανε τὸ χιονιά.

— Κρῖμα ποὺ δὲ μποροῦμε νὰ δοκιμάσουμε ἂν ἔγιναν νόστιμα, εἶπε ὁ Φάνης.

— Ὄχι, παιδί μου, δὲν κάνει, ἔχουνε βούτυρο, εἶπε ὁ βοσκός. Μὰ νὰ δῆς πόσο νόστιμα θὰ τὰ βρῆς αὔριο, ὕστερα ἀπ᾽ αὐτὴ τὴ νηστεία.

Ναί, εἴχαμε νηστέψει κι᾽ ἐμεῖς λίγες μέρες. Μὰ οἱ καλοὶ χωρικοὶ νήστευαν ὅλο τὸ σαρανταήμερο...

Τὰ γουρούνια γρυλλίζουν στὸ κατώϊ. Λὲς καὶ προμαντεύουν τὰ δύστυχα πῶς τώρα εἶναι ἡ σειρά τους... Τόσους μῆνες τάθρεφαν καὶ τὰ πάχαιναν γιὰ νὰ τὰ σφάξουν αὐτὲς τὶς μέρες. Κι᾽ ὄχι μόνον γιὰ τὸ χριστουγεννιάτικο φαγητό. Ἀπ᾽ τὸ δέρμα τους ποὺ θὰ γδαρθῆ καὶ θὰ καρφωθῆ στὸ πάτωμα γιὰ ν᾽ ἀλατιστῆ καὶ στεγνώση, θὰ γίνουν ἀργότερα τὰ γουρουνοτσάρουχα ποὺ θ᾽ ἀνεβοκατεβάζουν τὶς ράχες καὶ τὰ ψηλώματα δίχως νὰ λυώνουν. Τὸ κρέας θὰ διαλεχτῆ. Ποιὸ θὰ γίνη πασπαλᾶς γιὰ τὴ Λαμπρή, μὲ τὶ θὰ γεμιστοῦν τὰ λουκάνικα, τὶ θὰ μαγειρέψουμε αὔριο... Ὅλης τῆς χρονιᾶς τ᾽ ἄρτυμα ἑτοιμάζεται τοῦτες τὶς μέρες. Ὅταν γυρίζη κουρασμένος ὁ δουλευτὴς θὰ παίρνη ἕνα μεζὲ ἀλατισμένο χοιρινό, θὰ κόβη ἕνα λουκάνικο νὰ τὸ τηγανίση, καὶ θὰ πίνη τὸ κρασάκι του στὸ ζεστὸ παραγώνι.

Ἡ Βασούλα ξέρει μιὰ χαρὰ τὴ δουλειά της. Βάζει στὴν ἄκρη τὰ πόδια καὶ τὸ κεφάλι. Μ᾽ αὐτὰ θὰ φτιαχτῆ ἡ πηχτὴ ποὺ θὰ φᾶμε τὴν πρωτοχρονιά... Μὲ τὰ ἔντερα γίνονται οἱ ὀμματιὲς ποὺ γεμίζονται μὲ πλιγοῦρι, σταφίδες καὶ κουκουνάρια.

— Θὰ τρῶτε καὶ θὰ γλείφετε καὶ τὰ δάχτυλά σας, λέει καμαρώνοντας ὁ θεῖος Βρασίδας, ὁ «ἀρχιτσέλιγκας» ὅπως τὸν λέμε πειραχτικά.

— Ὅ,τι καὶ νὰ πῆτε σᾶς ἔφερα πάλι στὰ μέρη μας, λέει γελώντας.

— Πάντα τέτοιες δουλειὲς νὰ κάνης θεῖε, φωνάζει ὁ Φάνης. Ποτὲ μου δὲν ἔνιωσα τόση εὐχαρίστηση σὲ γιορτές.

— Καὶ ποῦ νὰ τὴ νιώσης, παιδί μου, τὴν εὐχαρίστηση, λέει ὁ τσοπάνος. Στὶς πολιτεῖες; Ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ψευτοζοῦνε. Ξέρεις τί λέμε ἐμεῖς οἱ βουνήσιοι γιὰ τοὺς καμπίσους:

— «Ἔχουνε ψυχὴ κι᾽ αὐτοὶ ἐκεῖ κάτω»;

Φαντάσου τώρα τί ψυχὴ θάχουν οἱ πρωτευουσάνοι ποὺ ζοῦνε πνιγμένοι στὰ ψηλὰ σπίτια καὶ δὲ βλέπουν τὸν οὐρανὸ παρὰ λουρίδες λουρίδες πάνω ἀπ᾽ τὸ κεφάλι τους.

Ἔτσι πέρασαν οἱ δυὸ μέρες πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα. Κι᾽ ἦρθε τὸ ἅγιο κι᾽ ἀξέχαστο βράδυ.

Πίσω ἀπὸ τοὺς φράχτες ἀλυχτοῦν τὰ σκυλιὰ καθὼς ἀκοῦν τὰ καλαντίσματα τῶν παιδιῶν:

Χριστούγεννα, πρωτόγεννα
πρώτη γιορτὴ τοῦ χρόνου.

Οἱ ἀμπάρες ἀνοιγοκλείνουν καὶ μπάζουν μέσα τὰ χαρούμενα χειμωνιάτικα ἀηδόνια μὲ τὸ τρίγωνο. Τοὺς γεμίζουν τὰ καλαθάκια καρύδια, φουντούκια καὶ μύγδαλα.

Νύχτα. Σκεπαζόμαστε μὲ χοντρὲς κάπες κι᾽ ἀνεβαίνουμε στὸ λιακωτό. Ἡ γαλήνη τοῦ χιονιοῦ ἔχει πέσει σ᾽ ὅλη τὴν πλάση... Τ᾽ ἀστέρια ἀσημολάμπουν φωτίζοντας τὶς χιλιάδες τὰ χριστουγεννιάτικα δέντρα ποὺ στόλισε μὲ τὰ χιόνια του ὁ Θεός. Τὸ σφύριγμα τοῦ ἀνέμου κόβει γιὰ λίγο τὴν ἡσυχία. Σπίθες ἀναπηδοῦν ἀπ᾽ τὶς καμινάδες ποὺ ἑτοιμάζουν τὴ σούπα.

Κατεβαίνουμε κι᾽ ἀκοῦμε ὁλόγυρα ἀπὸ τὸ τζάκι τὶς ἱστορίες τοῦ τσοπάνου.

Ἔρχεται ὁ ὕπνος σιγὰ σιγά, ὅλο μέλι καὶ γλύκα κάτω ἀπὸ τὶς ὁλόμαλλες ζεστὲς φλοκάτες.

Τὶ ὄμορφα ποὺ μᾶς ξύπνησαν οἱ καμπάνες μέσα στὰ βαθειὰ μεσάνυχτα. Τὰ μικρὰ παραθυράκια τῶν σπιτιῶν εἶναι φωτισμένα. Οἱ στράτες γεμίζουν ἄντρες, παιδιὰ καὶ γυναῖκες, ποὺ μὲ λαδοφάναρα καὶ δαυλιὰ στὰ χέρια πηγαίνουν στὴν ἐκκλησιά.

Τὶ κατάνυξη! Ἐκεῖ στὸ μικρὸ ἐκκλησάκι διάλεξε ἀπόψε τὴ φάτνη του ὁ Χριστός. Φεγγοβολᾶ ὁ τόπος ἀπ᾽ τὰ καντήλια καὶ τὶς λαμπάδες.

— Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε.

Σαλεύει τὸν πολυέλαιο ὁ ἐπίτροπος. Κουνοῦν οἱ χιστιανοὶ τ᾽ ἀναμμένα κεριά τους. Ναί, ἔχομε τὴν αἴσθηση πῶς αὐτὴ τὴν ὥρα γεννιέται ὁ Χριστός. Εἴμαστε βέβαιοι πῶς οἱ ρεμματιὲς θὰ γεμίσουνε κελαδήματα καὶ λουλούδια. Πῶς ἡ πλάση θὰ λούστηκε μέσα σὲ μιὰ ξαφνικὴ ἄνοιξη. Τ᾽ ἀγγελούδια θὰ ψέλνουν τὸ ὡσανά, φτερουγίζοντας στὸν αἰθέρα.

Ψάλλουμε κι᾽ ἐμεῖς μαζὶ μὲ τοὺς χωρικούς. Ὅλοι ψάλλουν τὸ «Χριστὸς Γεννᾶται».

Ἀκόμα κρατάει ἡ νύχτα, ὅταν τελειώνει ἡ λειτουργία. Χαρούμενοι ξεχυνόμαστε στοὺς δρόμους. Ἔχομε τὴν αἴσθηση πῶς ὑποδεχτήκαμε τὸ Χριστό.

Μὲ πόση χαρὰ στήνεται τὸ γιορτάσιμο τραπέζι. Σαράντα μέρες χωρὶς ἀρτυμή. Μοσκομυρζει τὸ χοιρινὸ κι᾽ ἡ γιαούρτη εἶναι πιὸ ἄσπρη κι᾽ ἀπὸ τὸ χιόνι. Οἱ ὀμματιὲς ζεσταίνονται στὸ τηγάνι. Γέμισε ἀπὸ εὐωδιὰ τὸ σπίτι.

Μὲ τὸ ξημέρωμα τὸ χωριὸ παίρνει ἄλλη ὄψη. Λιακάδα σήμερα. Ὁ Χριστούλης τὴν ἔφερε. Ὅλοι φοροῦν κάτι καινούργιο. Ἄλλος ἕνα πουκάμισο,

(Ἡ συνέχεια στὴ σελίδα 630)

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ Θάνος μαθαίνει γιὰ δύο εἰδῶν ἀνθρώπους

Ἦταν μιὰ Πέμπτη ἀπόγιομα καὶ τὰ παιδιὰ δὲν εἶχαν σχολεῖο.

Ὁ παπποῦς, ἡ γιαγιὰ καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ πιὸ μικρὸ ἀδερφάκι τοῦ Θάνου στὴν ἀγκαλιά, εἶχαν πάει νὰ δοῦν τὸν ξάδερφο τοῦ παπποῦ, τὸν κὺρ Ἀναστάση, ποὺ ἦταν δασονόμος καὶ τώρα εἶχε πάρει τὴ σύνταξή του κι' εἶχε γυρίσει νὰ μείνη τελειωτικὰ στὸ χωριό.

Ὁ Θάνος εἶχε πῆ πὼς δὲν θἄβγαινε.

Ἀπὸ καιρὸ τὄχε στὸ νοῦ του νὰ καθήση ἕνα ὁλάκαιρο ἀπόγιομα, γιὰ νὰ τελειώση ἐκεῖνον τὸ μεγάλο χάρτη τῆς Ἑλλάδας ποὺ ἤθελε νὰ φτιάση ἀπὸ ἕναν μικρὸν ποὺ εἶχαν.

— Ἀφοῦ δὲ θἄβγης, Θάνο μου, ἔχε τὸ νοῦ σου στὰ παιδιά, εἶπε ἡ μητέρα του, ποὺ ἔλεγε ν' ἀφήση στὸ σπίτι τὸν μικρὸ τὸν Παναγιώτη καὶ τὴν Ἀννούλα.

— Μεῖνε ἥσυχη, μητέρα, εἶπε ὁ Θάνος.

— Καὶ πρόσεξε νὰ μὴν παίξουν μὲ τὰ σπίρτα, ξανἄπε ἡ μητέρα του καθὼς ἔβγαινε.

— Νὰ μείνης ἥσυχη! Θἄχω τὸ νοῦ μου, τὴ βεβαίωσε ξανὰ ὁ Θάνος.

Ὅταν ἔφυγαν οἱ μεγάλοι, ὁ Θάνος πῆρε τὰ παιδιὰ μαζί του στὴ μεγάλη κάμαρα κι' ἅπλωσε τὰ χαρτιά του στὸ τραπέζι.

Ἡ δουλειὰ ποὺ ἔκανε ἤθελε προσοχή, ὄχι ὅμως τόση, ὥστε νὰ τὸν ἐμποδίζουν τὰ παιδιὰ ποὺ ἔπαιζαν. Θὰ δούλεψε ἔτσι ὣς μιὰ ὥρα, ὅταν ἄκουσε χτύπημα στὸ τζάμι.

Σηκώθηκε κι' ἄνοιξε τὴν πόρτα. Ἦταν ὁ φίλος του ὁ Γιῶργος.

— Μέσα κάθεσαι; τοῦ εἶπε ὁ Γιῶργος. Μὰ ἔξω εἶναι χαρὰ Θεοῦ! Ἦρθα νὰ σὲ πάρω νὰ πᾶμε στὸν κάμπο νὰ παίξουμε μπάλα. Ἔστειλε τοῦ Ἀντώνη ὁ θεῖος του ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἕνα φούτ-μπώλ, μεγαλεῖο! Νά, τόσο μεγάλο! Μὲ διπλῆ σαμπρέλα, μὲ τρόμπα καὶ μ' ὅλα! Λέμε νὰ τὸ δοκιμάσουμε. Πᾶμε.

— Θέλω νἄρθω, ἔκανε στοχαστικὰ ὁ Θάνος. Ἀλλὰ ἔλεγα νὰ τελειώσω τοῦτον τὸ χάρτη. Κι' εἶπα πὼς δὲ θἄβγαινα ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ μοὔχουν ἀφήσει τὰ μικρά.

— Γι' αὐτὸ λὲς πὼς δὲν θἄρθης; γέλασε ὁ Γιῶργος. Ἀχ καημένε Θάνο! Δὲν σὲ ἤξερα τόσο σχολάρα, μὰ τὴν ἀλήθεια! Μὰ χάθηκαν οἱ μέρες νὰ τελειώσης τὸ χάρτη σου; Πέμπτη ἀπόγιομα διάλεξες; Καὶ ποιὸς σὲ ὑποχρεώνει νὰ τὸν φτιάσης; Ἔτσι μιὰ ἰδέα σοῦ ἦρθε στὸ μυαλό, καὶ θέλεις τώρα νὰ θυσιάσης τὸ ποδόσφαιρο γιὰ τὸ χάρτη.

Ὁ Θάνος ξεροκατάπιε... Δὲν εἶχαν χάρτη στὸ σπίτι, ὁ παπποῦς συχνὰ ἤθελε νὰ βρῆ πότε τὸ ἕνα καὶ πότε τὸ ἄλλο, κι' ὁ Θάνος εἶχε ὑποσχεθῆ νὰ φτιάση ἕναν.

Ἡ ἀλήθεια ἦταν πὼς κανένας δὲν τοῦ τὄχε ζητήσει. Δὲν εἶχε καμμιὰ ὑποχρέωση νὰ κλειστῆ μέσα καὶ νὰ μὴν πάη στὸν κάμπο μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ νὰ δοκιμάση τὴν καινούργια μπάλα τοῦ Ἀντώνη.

— Εἶναι καὶ τὰ μικρά! ψιθύρισε. Πῶς νὰ τ' ἀφήσω;

— Ποιὸς σοὔπε νὰ τὰ φορτωθῆς; εἶπε ὁ Γιῶργος. Ἀδερφάκια σου εἶναι, δὲ λέω, ἀλλὰ δὲ μπορεῖς νὰ κλειστῆς μέσα μιὰ Πέμπτη ἀπόγιομα γιὰ τὸ χατήρι τους.

— Δὲν κλείστηκα γιὰ τὸ χατήρι τους. Εἶπα πὼς θὰ μείνω καὶ τότε ἡ μητέρα μου πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ μοῦ τ' ἀφήση νὰ τὰ φυλάω.

— Ὅπως καὶ νἆναι, τὸ πρᾶγμα διορθώνεται εὔκολα. Θὰ πῶ τῆς Βάβως μου ἐδῶ δίπλα, νἄρθη νὰ γνέση τὴ ρόκα της ἐδῶ. Τὸ ἴδιο τῆς κάνει τῆς Βάβως μου. Τὶ στὸ σπίτι σας, τὶ στὸ δικό της. Δὲν ἔχει ὄρεξη αὐτὴ νὰ πάη νὰ παίξη μπάλα στὸν κάμπο.

— Ἂν εἶναι ἔτσι, ἔρχομαι εὐχαρίστως! εἶπε ὁ Θάνος.

— Περίμενε μιὰ στιγμὴ νὰ τὸ πῶ τῆς Βάβως μου! εἶπε ὁ Γιῶργος.

Σὲ λίγο ὁ Γιῶργος γύρισε μὲ τὴ γιαγιά του.

— Ἐν τάξει! εἶπε. Ἡ γιαγιὰ θὰ φυλάξη τὰ παιδιὰ ὣς νὰ γυρίση ἡ μητέρα σου!

— Μετὰ χαρᾶς! εἶπε ἡ ἀγαθὴ νειτόνισσα ποὺ εἶχε φέρει καὶ τὴ ρόκα της. Ἔλεγα σήμερα ποὺ εἶναι καλωσύνη, νὰ πεταχτῶ ὣς τὸν κάμπο νὰ μάσω λίγα ἀγριοβλάσταρα. Ἀλλὰ μιὰ καὶ μὲ χρειάστηκε ἡ μητέρα τοῦ Θάνου δὲν πειράζει, θὰ κάτσω νὰ γνέσω!

— Ἡ μητέρα μου; ἔκανε ὁ Θάνος.

Ὁ Γιῶργος τὸν σκούντησε κρυφά.

— Μὴ λὲς λέξη! ψιθύρισε. Τῆς εἶπα πὼς ἡ μητέρα σου τὴν παρακαλεῖ... Τὸ ἴδιο κάνει.

— Μὰ αὐτὸ εἶναι ψέμμα! εἶπε ὁ Θάνος σιγά.

— Μὴν εἶσαι κουτός, Θάνο, εἶπε ὁ Γιῶργος σιγὰ κι' αὐτός. Τέτοια ψέμματα δὲν εἶναι σπουδαῖα. Ἂν δὲν καθόσουν ἐσὺ σπίτι, τὴ γιαγιά μου θὰ τὴν παρακαλοῦσε ἡ μητέρα σου...

Ὁ Θάνος ἀκολούθησε τὸν Γιῶργο στὸν κάμπο.

Ἦταν ἕνα ὄμορφο ἀπόγιομα. Χαρὰ θεοῦ. Τὰ παιδιὰ εἶχαν ὄρεξη κι' ἡ καινούργια μπάλα ἦταν ἔξοχη πραγματικά.

Μόνο ὁ Θάνος δὲν εἶχε ὄρεξη. Σὰ νὰ τοῦ φαινόταν πὼς ὁ ἥλιος ἦταν λιγότερο λαμπερὸς ἀπ' ὅ,τι φανταζόταν. Σὰν καὶ τὸ παιχνίδι νὰ ἦταν λιγότερο διασκεδαστικὸ ἀπ' ὅ,τι ἔλπιζε. Ἔπαιξε στὴν ἀρχὴ κυνηγὸς καὶ τοῦ ξέφευγαν σχεδὸν ὅλες οἱ πάσες. Κάθησε ἔπειτα τερματοφύλακας κι' ἄφησε καὶ τοῦ πέρασαν δυὸ γκώλ...

— Μὰ τί ἔπαθες σήμερα; τὸν ρώτησε ὁ Γιῶργος. Σὰ νὰ μὴν εἶσαι στὰ καλά σου.

— Θαρρῶ πὼς ἔχεις δίκηο, εἶπε ὁ Θάνος. Λέω νὰ γυρίσω σπίτι.

— Δν εἶσαι στὰ καλά σου! ξανἄπε ὁ Γιῶργος.

— Θὰ γυρίσω σπίτι! εἶπε ἀποφασιστικὰ ὁ Θάνος.

Φόρεσε τὸ σακάκι του καὶ πῆρε χαρούμενος τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ. Δὲν περπατοῦσε τώρα. Πετοῦσε! Καὶ πῶς ἔλαμπε τώρα ὁ ἥλιος τὸ γλυκὸ χειμωνιάτικο ἀπόγιομα!

— Γύρισες κιόλας, Θάνο; Τέλειωσε τὸ παιχνίδι; ρώτησε ἡ γιαγιὰ τοῦ Γιώργου ποὺ καθόταν στὴ γωνιὰ κι' ἔγνεθε, προσέχοντας τὰ μικρὰ ποὺ ἔπαιζαν ἥσυχα σὲ μιὰ γωνιά.

— Δὲν τέλειωσε, κυρὰ Τασία, μόνο ἐγὼ εἶχα δουλειὰ στὸ σπίτι, εἶπε ὁ Θάνος. Καὶ λυποῦμαι ποὺ ἔγινε παρεξήγηση. Δὲν παράγγειλε ἡ μάνα μου νἄρθης. Μὲ τὸ Γιῶργο συλλογιστήκαμε...

— Μπα... Μπα... Τὸ ἴδιο κάνει! Δὲν εἶναι λόγος νὰ στενοχωριέσαι, παιδί μου, εἶπε ἡ καλὴ γριούλα.

— Θαρρῶ πὼς σὲ παίρνει ἡ ὥρα, κυρὰ Τασία ἂν θέλης νὰ πᾶς γιὰ λάχανα! εἶπε ὁ Θάνος. Μιὰ καὶ γύρισα θὰ κάτσω ἐγὼ μὲ τὰ παιδιά. Καὶ νὰ μὲ συμπαθᾶς γιὰ τὴν ἐνόχληση...

— Μὴν τὸ λές. Τί ἐνόχληση! Γείτονες εἴμαστε, δὲν εἴμαστε ξένοι! Κι' ὅταν μὲ ξαναχρειαστῆτε ..

— Εὐχαριστῶ πολύ, κυρὰ Τασία! εἶπε ὁ Θάνος. Θέλεις νὰ σοῦ ψήσω καφέ;

— Ὄχι... εὐχαριστῶ. Θὰ γυρίσω σπίτι, εἶπε ἡ γριὰ ποὺ τὸν κοίταζε παραξενεμένη. Εἶσαι καλὸ παιδὶ, Θάνο μου... Μπράβο!

Ὁ Θάνος ρίχτηκε μὲ κέφι στὸ χάρτη του.

Τί γρήγορα ποὺ πήγαινε ἡ δουλειά! Οὔτε κατάλαβε πῶς πέρασε ἡ ὥρα.

Γι' αὐτὸ παραξενεύτηκε σὰν εἶδε νὰ μπαίνη ὁ παπποῦς.

— Ἄφησα τὴ μητέρα σου καὶ τὴ γιαγιά σου στὴ δασκάλα, εἶπε ὁ παπποῦς. Ἔχεις, βλέπω, ριχτῆ μὲ τὰ μοῦτρα στὸ χάρτη.

— Ξέρεις, ἔκανε λίγο στενοχωρημένος ὁ Θάνος. Τὸν ἄφησα ξένοι! Κι' ὅταν μὲ ξαναχρεια- ὁ Γιῶργος γιὰ μπάλα. Ἀλλὰ μὴ φοβᾶσαι δὲν ἄφησα μόνα τὰ παιδιά.

— Ναί, ξέρω. Ἦρθε ἡ κυρὰ Τασία. Τὴν εἶδα στὸ κατώφλι της καὶ μοῦ τὄπε... Ὥστε ἄφησες τὸ παιχνίδι καὶ γύρισες...

Ὁ Θάνος σήκωσε τὰ μάτια καὶ συνάντησε τὸ βλέμμα τοῦ παπποῦ. Ὁ παπποῦς χαμογελοῦσε καὶ τὸ βλέμμα του ἦταν παράξενο. Λὲς κι' εἶχε κάποια συγκίνηση μέσα. Κάποια ξεχωριστὴ χαρά.

— Δὲν σ' εὐχαριστοῦσε τὸ παιχνίδι μιὰ κι' εἶχες ἀφημένη δουλειὰ στὸ σπίτι, εἶπε ὁ παπποῦς.

— Ποῦ τὸ ξέρεις, παπποῦ; ἔκανε παραξενεμένος ὁ Θάνος. Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια.

— Ἔ! Ἅμα φτάσης στὰ χρόνια μου, θὰ ξέρης κι' ἐσὺ ἄλλα τόσα! χαμογέλασε ὁ παπποῦς.

Ὁ Θάνος τοῦ διηγήθηκε μὲ λίγα λόγια ὅσα εἶχαν γίνει ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἦρθε ὁ Γιῶργος. Τὸ πῶς παρασύρθηκε νὰ πάη στὸν κάμπο, τὸ πῶς δὲν τὸν εὐχαριστοῦσε τὸ παιχνίδι τὸ πῶς πῆρε ξαφνικὰ τὴν ἀπόφαση νὰ γυρίση σπίτι...

— Παιδί μου, τοῦ εἶπε ὁ παπποῦς, δὲν ξέρεις πόση χαρὰ ἔδωσες σήμερα στὸ γέρο παπποῦ σου! Μ' ἔκανες νὰ καταλάβω, Θάνο μου, πὼς δὲν πῆγαν χαμένα τὰ ὅσα ἀπὸ καιρὸ σοῦ ἔχω πῆ. Ὁ σπόρος ἔπεσε σὲ καλὴ γῆ καὶ καρποφόρησε. Δόξα νἄχη ὁ Θεός! Ἡ καλὴ μέρα ἀπὸ τὸ πρωῒ φαίνεται καὶ σὺ δείχνεις πὼς εἶσαι ἀπὸ τὸ πρῶτο εἶδος τοὺς ἀνθρώπους.

— Ποιὸ εἶδος, παπποῦ;

— Εἶναι δυὸ λογιῶν, Θάνο μου. Εἶν' ἐκεῖνοι ποὺ κυβερνιοῦνται ἀπὸ μέσα. Ἀπὸ τὸ λογικό τους, ἀπὸ τὴ συνείδησή τους, ἀπὸ τὴ συναίσθηση τῆς εὐθύνης ποὺ ἔχουν γιὰ τὸ κάθε τι. Κι' εἶναι κι' οἱ ἄλλοι ποὺ κυβερνιοῦνται καὶ διευθύνονται ἀπ' ἔξω, ἀπὸ τὸ νόμο, τὴν ἀστυνομία, τὶς προσταγὲς ποὺ τοὺς δίνουν καὶ δὲν τολμοῦν νὰ τὶς παρακούσουν. Πάντα ἔλπιζα πὼς εἶσαι ἀπὸ τὸ πρῶτο εἶδος. Καὶ σήμερα εἶμαι πιὸ σίγουρος γι' αὐτό.

— Ἀλήθεια, παπποῦ; ἔκανε κατευχαριστημένο τὸ παιδί.

— Εἶχες τάξει γιὰ σήμερα στὸν ἑαυτό σου ἕνα μικρὸ χρέος, συνέχισε ὁ παπποῦς. Νὰ φτιάσης τὸ χάρτη σου. Κι' εἶχες δώσει τὸ λόγο σου γιὰ κάτι. Νὰ φυλᾶς τὰ μικρὰ ἀδερφάκια σου, ὅσο θὰ ἔλειπε ἡ μητέρα σου. Γιὰ μιὰ στιγμὴ, νόμισες πὼς ἤσουν ἐλεύθερος νὰ παρατήσης τὸ χρέος σου καὶ νὰ βρῆς ἕναν τρόπο νὰ μὴν κρατήσης τὸ λόγο σου. Ἐκείνη ὅμως ἡ ἀσίγαστη φωνὴ ποὺ ἔχουν μέσα τους οἱ ἄνθρωποι ποὺ κυβερνιοῦνται ἀπὸ μέσα, δὲν σ' ἄφηνε νὰ ἡσυχάσης. Καὶ γι' αὐτὸ παράτησες τὸ παιχνίδι καὶ γύρισες... Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φωτίζη πάντα, Θάνο μου, καὶ νὰ μὴ βρίσκης εὔκολους τρόπους νὰ γελᾶς τὸν ἑαυτό σου γιὰ νὰ μὴν κάνης τὸ χρέος σου. Καὶ νὰ σὲ βοηθᾶ νὰ βρίσκης τὴ δύναμη νὰ κάνης τὸ κάθε χρέος ποὺ μόνος σου ἔταξες στὸν ἑαυτό σου, τόσο πρόθυμα καὶ καλά, σὰ νὰ ὑπακοῦς σὲ προσταγὴ ποὺ δὲν γίνεται νὰ τὴ ξεφύγης. Τότε θὰ εἶσαι σωστὸς ἄνθρωπος, Θάνο μου, καὶ σωστὸς πολίτης, ὅπως τὸ ἔχω εὐχηθῆ. Ἄμποτε ν' ἀξιωθῶ νὰ σὲ δῶ ἄντρα, τέτοιον ποὺ σὲ θέλω ἐγώ!

— Ἔχεις τὸ λόγο μου, παπποῦ! Θὰ προσπαθήσω! εἶπε σοβαρὰ τὸ παιδί

ΜΑΡΙΝΑ Κ

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

Σήμερα, ἀποφάσισα νὰ σᾶς δώσω μερικὲς χρήσιμες συμβουλὲς πάνω στὴν τέχνη τοῦ ψωνίσματος. Γιατὶ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ συνηθισμένες δουλειὲς τῆς νοικοκυρᾶς — μικρῆς καὶ μεγάλης — εἶναι νὰ πηγαίνη καὶ ν' ἀγοράζη τὰ πράγματα ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἡ οἰκογένεια.

Ἡ μητέρα σας, βέβαια, ξέρει πόσο κάνει τὸ κάθε πρᾶγμα ποὺ ψωνίζει — καὶ γι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ πῆ ἀμέσως ἂν τὸ δεῖνα ἢ τὸ τάδε εἶδος ἀκρίβηνε, ἔστω κι' ἂν ἀκρίβηνε μόνον ἑκατὸ δραχμές.

Τοῦ λόγου σου ὅμως, μικρὴ νοικοκυρά, φροντίζεις νὰ ξέρης ἀπ' ἔξω κι' ἀνακατωτὰ πόσο κάνει τὸ κρέας, τὸ ψάρι, τὸ αὐγό, ἡ κουβαρίστρα; Νομίζεις πὼς φτάνει νὰ ξέρης μόνο πόσο κάνει τὸ μολύβι, τὸ τετράδιο, τὸ πενάκι καὶ τὸ... κουλούρι;

Ὅταν πηγαίνης νὰ ψωνίσης, πρέπει νὰ ξέρης ἀπ' ἔξω τὶς τιμὲς ἀπὸ τὰ διάφορα εἴδη.

Δὲν ὑπάρχει θέαμα πιὸ ἀποκαρδιωτικό, παρὰ νὰ βλέπης ἕνα μεγαλούτσικο κοριτσάκι νὰ πηγαίνη στὸ μπακάλη καί, μὲ ὕφος χαζό, νὰ τοῦ λέη: «Ἡ μητέρα μου μ' ἔστειλε νὰ ψωνίσω τὸ καὶ τό». Ἔπειτα, χωρὶς νὰ ρίχνη οὔτε μιὰ ματιὰ στὸ ζύγι ἢ στὰ πράγματα ποὺ τὶς δίνουν, νὰ φορτώνεται τὶς σακκοῦλες, νὰ δίνη τὰ λεπτά, νὰ τσεπώνη τὰ ρέστα χωρὶς νὰ τὰ μετράη καὶ νὰ γυρίζη μὲ τὸ πάσο της σπίτι..

Ἕνα τέτοιο κορίτσι, σοῦ θυμίζει τὰ λαγωνικά, ποὺ τοὺς λὲς «φέρτο» καὶ σοῦ φέρνουν ὅ,τι τοὺς προστάξης, χωρὶς νὰ συλλογίζονται τί φέρνουν.

Καὶ μήπως εἶναι λίγα τὰ τέτοια κορίτσια; Σταθῆτε σ' ἕνα ὁποιοδήποτε μαγαζὶ καὶ θὰ τὰ δῆτε νὰ περιμένουν νὰ τὰ σερβίρουν κοιτάζοντας τὸ ταβάνι ἢ τὶς μύγες!

Ὅταν κανεὶς ψωνίζη, παιδιά μου, πρέπει νἄχη τὰ μάτια του δεκατέσσερα. Ὄχι γιὰ νὰ μὴν τὸν κλέψουν — δόξα σοι ὁ Θεὸς εἶναι περισσότερα τὰ τίμια μαγαζιὰ — ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐξετάση τὴν ποιότητα, γιὰ νὰ βεβαιωθῆ ὅτι τὸ ζύγι εἶναι ἐν τάξει, γιὰ νὰ εἶναι ἥσυχος ὅτι δὲν ἔγινε λάθος στὸ λογαριασμό.

Ὁ πωλητὴς εἶναι εὐχαριστημένος νὰ πουλήση καὶ τὴ φέτα ποὺ εἶναι μέτρια καὶ τὸν μπακαλιάρο ποὺ δὲν εἶναι ἐκλεκτῆς ποιότητας καὶ τὸ αὐγὸ ἢ τὸ ψάρι ποὺ δὲν εἶναι τῆς ὥρας.

Αὐτὸς ποὺ ψωνίζει πρέπει λοιπὸν νὰ προσέχη μόνος του ἂν θέλη νὰ πάρη καλὸ πρᾶμα καὶ φρέσκο. Μεγάλη τέχνη τὸ ψώνισμα! Ἔχει κι' αὐτὸ τὶς περιπέτειές του, σὰν τὸ κυνήγι.

Τὶς προάλλες σᾶς εἶχα δώσει μερικὲς συμβουλὲς γιὰ τὸ πῶς νὰ ξεχωρίζετε τὸ καλὸ κρέας. Σήμερα λοιπὸν θὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὸ πῶς νὰ διακρίνετε ἂν τὸ ψάρι εἶναι φρέσκο.

Τὰ μάτια τοῦ φρέσκου ψαριοῦ εἶναι λαμπερὰ καὶ ζωηρά. Δὲν εἶναι βαθουλωμένα οὔτε θαμπὰ σὰν τοῦ μπαγιάτικου, καὶ δὲν ἔχουν γύρω ἕνα κοκκινωπὸ στεφάνι. Τὰ βράχια τους ἀνοίγουν δύσκολα καὶ εἶναι κατακόκκινα. Τὰ πτερύγια εἶναι σκληρὰ καὶ τὰ λέπια τους φεύγουν δύσκολα.

Ἄμα κάνεις νὰ λυγίσης τὸ φρέσκο ψάρι, θὰ δῆς πὼς δύσκολα λυγίζει κι' ἂν τὸ ρίξης στὸ νερό, πάει στὸν πάτο.

Τὰ μπαγιάτικα ψάρια ἔχουν κοιλιὰ φουσκωμένη καὶ πλαδαρή, βράχια ὠχρὰ καὶ μισάνοιχτα, ξελεπιάζονται εὔκολα καὶ λυγοῦν ἀμέσως.

Ἄλλοτε ἦταν πιὸ εὔκολο νὰ διακρίνης τὸ φρέσκο ψάρι ἀπὸ τὸ μπαγιάτικο· ἀπὸ τὴ μυρουδιά του. Σήμερα ὅμως μὲ τὸν πάγο πολλὲς φορὲς μόνο ὅταν τὸ ρίξης στὸ τηγάνι καταλαβαίνεις ὅτι τὸ ψάρι «τῆς ὥρας» ποὺ σοῦ πούλησαν, ἔχει ἀλλάξει γιὰ ἀρκετὸν καιρὸ τὸν ἀέρα του στὴ στεριά...

Καὶ τώρα ποὺ εἴπαμε γιὰ τὸ ψάρι ἂς σᾶς μιλήσω καὶ γιὰ κάτι ἀκόμη ποὺ πρέπει νὰ εἶναι φρέσκο γιὰ νὰ εἶναι καλό: γιὰ τὸ αὐγό.

Πρὶν ἀπὸ τὴ μεγάλη διάδοση τοῦ ψυγείου, πλησίαζε ἡ νοικοκυρὰ τὸ αὐγὸ στὸ αὐτί της καὶ

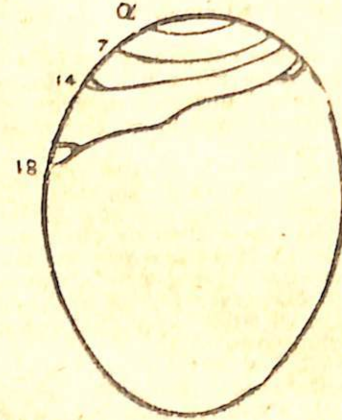
καταλάβαινε παρευθὺς — ἀπὸ τὸν χαρακτηριστικὸ κρότο — ἂν τὸ αὐγὸ ἦταν μπαγιάτικο ἢ φρέσκο.

Τώρα ὅμως μὲ τὸν πάγο... μόνο στὸ σπίτι μπορεῖ πιὰ νὰ πληροφορηθῆ γιὰ τὴ φρεσκάδα του. Ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι γιὰ νὰ καταλάβουμε ἂν τὸ αὐγὸ εἶναι φρέσκο.

Πρῶτος: Ἂν τὸ βάλουμε μπροστὰ σ' ἕνα πολὺ δυνατὸ φῶς καὶ κοιτάξουμε πόσος εἶναι ὁ ἀεροθάλαμός του. (Εἶναι ἐκεῖνο τὸ χωρισματάκι ποὺ ὑπάρχει στὸ πλατὺ μέρος τοῦ αὐγοῦ). Αὐτός, ὅσο πιὸ παλιὸ εἶναι τὸ αὐγό, τόσο καὶ μεγαλώνει, ὅπως δείχνει κι' ἡ εἰκόνα.

Δεύτερος: Ρίχνουμε τὸ αὐγὸ μέσα σ' ἕνα γυάλινο δοχεῖο γεμᾶτο νερό. Τὸ φρέσκο πάει στὸν πάτο καὶ ἀκουμπάει πλαγιαστά. Ὅσο πιὸ παλιὸ εἶναι, τόσο ὑψώνεται τὸ πλατύ του μέρος (γιατὶ ἔχει τὸν ἀεροθάλαμο, ποὺ μεγαλώνει καὶ τὸ σηκώνει). Τὸ μπαγιάτικο αὐτὸ στέκεται ὄρθιο στὴ [illegible] τὸ κλούβιο πλέει..

Τρίτος: Σ' ἕνα γυάλινο δοχεῖο ρίχνουμε ἐννιὰ φλυτζανάκια νερὸ κι' ἕνα ἁλάτι. Σ' αὐτὴ

Ἀεροθάλαμος τοῦ αὐγοῦ. α) Αὐγὸ τῆς ἡμέρας. 7) Αὐγὸ 7 ἡμερῶν. 14) Αὐγὸ 14 ἡμερῶν. 18) Αὐγὸ 18 ἡμερῶν.

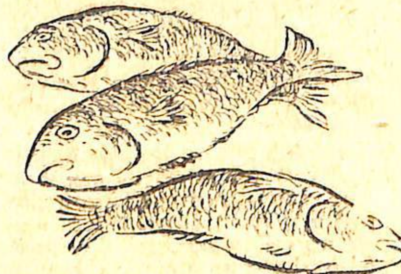
τὴ σαλαμούρα τὸ αὐγὸ τῆς μέρας πάει στὸν πάτο (χωρὶς νὰ τὸν ἀγγίση)· Τὸ αὐγὸ τῶν 2 ἡμερῶν σταματάει στὴ μέση. Τῶν 4 ἡμερῶν, βγάζει κιόλας τὸ πλατύ του μέρος ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ κι' ὅσον περνοῦν οἱ μέρες, τόσο καὶ... ἀναδύεται.

Ὡστόσο ὅσοι ψωνίζουν τακτικὰ μποροῦν νὰ διακρίνουν καὶ μὲ τὸ μάτι τὸ φρέσκο αὐγὸ ἀπὸ τὸ χρῶμα ποὺ ἔχει τὸ τσόφλι του. Τὸ πολὺ φρέσκο αὐγὸ ἔχει τσόφλι λευκό θαμπὸ κι' ὄχι πολὺ λεῖο.

Καιρὸς ὅμως νὰ κλείσω αὐτὸ τὸ κεφάλαιο.

Θὰ ξαναγυρίσω ὅμως σ' αὐτὸ γρήγορα καὶ θὰ τὰ ξαναποῦμε, γιατὶ ἔχω κι' ἄλλα νὰ σᾶς μάθω πάνω στὴν τέχνη τοῦ ψωνίσματος.

Πῶς διατηροῦνται τ' αὐγά: Ὡστόσο πρέπει νὰ ποῦμε καὶ δυὸ λόγια γιὰ

τὸ πῶς διατηροῦνται τ' αὐγά, ὅταν δὲν ἔχουμε ψυγεῖο.

Ὁ πιὸ ἁπλὸς τρόπος, εἶναι νὰ ἔχουμε ἕνα μικρὸ κασονάκι γεμάτο πίτυρο ἢ πριονίδια, μεγάλο ἢ μικρό, ἀναλόγως ἀπὸ τὸ πόσα αὐγὰ θέλουμε νὰ διατηρήσουμε.

Τὰ τοποθετοῦμε ἐκεῖ μὲ τὴ μύτη πρὸς τὰ κάτω, καὶ τὰ σκεπάζουμε καλὰ μὲ τὸ πίτυρο ἢ μὲ τὸ πριονίδι

Προηγουμένως ὅμως φροντίζουμε νὰ ζεστάνωμε λίγο τὸ πριονίδι ἢ τὸ πίτυρο στὴ φωτιὰ (σ' ἕνα τηγάνι) γιὰ νὰ φύγη ὅλη ἡ ὑγρασία του, ποὺ εἶναι βλαβερὴ στ' αὐγά.

Τ' αὐγὰ ἐπίσης διατηροῦνται μέσα σὲ πήλινα δοχεῖα ὅπου σὲ μιὰ ὀκᾶ νερὸ λυώνουμε 10 δράμια σβησμένο ἀσβέστη.

Αὐτὰ τὰ δοχεῖα τὰ σκεπάζουμε καὶ τὰ φυλᾶμε σὲ μέρος δροσερὸ καὶ σκοτεινό.

Ἂν θέλουμε νὰ διατηρηθοῦν γιὰ πολὺν καιρὸ ὁ καλύτερος τρόπος εἶναι νὰ λυώνουμε γομαλάκα σὲ οἰνόπνευμα, ὥστε νὰ σχηματισθῆ ἕνα πυκνὸ ὑγρὸ σὰ χρῶμα. Βουτᾶμε σ' αὐτὸ τ' αὐγά, τ' ἀφήνουμε νὰ στεγνώσουν, κι' ἔπειτα τὰ φυλᾶμε μὲ πίτυρο ἢ πριονίδι μὲ τὴ μύτη πρὸς τὰ κάτω. Ἔτσι μπορεῖ νὰ διατηρηθοῦν κι' ἕνα χρόνο! Αὐτὸς ὁ τελευταῖος τρόπος εἶναι περίφημος ἂν θέλωμε νὰ μεταφέρουμε φρέσκα αὐγά.

Πῶς καθαρίζουν τ' ἀδιάβροχα: Μιὰ μικρή μας φίλη μὲ ρωτᾶ πῶς νὰ καθαρίση τὸ ἀδιάβροχο τοῦ ἐ[illegible]ρφοῦ της. Δὲν εἶναι καπαρντίνα, ποὺ γράφει ἀλλὰ μουσαμᾶς. Γιὰ τ' ἀδιάβροχα, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ χρησιμοποιοῦμε βενζίνη νέφτι ἢ αἰθέρα Αὐτὰ [illegible]αστρέφουν τὸ λάστιχο καὶ [illegible]αλύουν τὴν κόλλα ποὺ κολλάει τὶς ραφές.

Οἱ λάσπες βγαίνουν εὔκολα χωρὶς ν' ἀφήσουν σημάδι, ὅταν ἀφοῦ τὶς βουρτσίσωμε μὲ στεγνὴ βούρτσα τὶς τρίψουμε μὲ νερὸ καὶ ξύδι σὲ ἴση ποσότητα.

Ὅταν θέλουμε νὰ καθαρίσουμε ὁλόκληρο τὸ ἀδιάβροχο, τὸ βουτᾶμε ὁλόκληρο σὲ μιὰ σκάφη μὲ χλιαρὸ νερὸ ὅπου ρίξαμε σόδα καὶ μαῦρο σαπούνι (ἢ ἄσπρο τύπου Μασσαλίας). Τὸ ἀφήνουμε ἐκεῖ 24 ὧρες.

Ὕστερα τὸ ἁπλώνουμε πάνω σ' ἕνα τραπέζι καὶ μὲ μιὰ μαλακὴ βούρτσα ποὺ τὴν βουτᾶμε σὲ χλιαρὴ σαπουνάδα, τρίβουμε τὰ πιὸ λερωμένα μέρη καὶ κυρίως τὰ μανίκια καὶ τὸ γιακᾶ. Τὸ περνᾶμε μὲ ἕνα μαλακὸ πανὶ (λευκὴ φανέλλα) μὲ χλιαρὸ νερὸ (χωρὶς νὰ τὸ μουσκέψωμε) καὶ τὸ στεγνώνουμε μὲ φλοκωτὴ πετσέτα. Τὸ μέσα μέρος ἂν εἶναι ἀπὸ καουτσούκ, ἀφοῦ τὸ σκουπίσωμε μὲ τὴν πετσέτα τὸ τρίβωμε καλὰ μ' ἕνα μεγάλο κομμάτι βαμβάκι μὲ τάλκ, γιὰ νὰ φύγη ἡ ὑγρασία.

Πρὶν τὸ βάλουμε στὴ σκάφη φροντίζουμε νὰ τοῦ βάλουμε στὶς τσέπες βαμβάκι, γιὰ νὰ μὴν κολλήσουν.

Τ' ἀδιάβροχα ἀπὸ καουτσοὺκ γίνονται πάλι σὰν καινούργια, ἂν τὰ ξεπλύνουμε μὲ βρόχινο νερὸ καὶ ἀμμωνία. Δέκα μέρη μὲ βρόχινο νερό, κι' ἕνα ἀμμωνία. Τρίψιμο μὲ μαλακὸ κουρέλι, κι' ὕστερα ξέπλυμα μὲ χλιαρὸ νερὸ στὴν θερμοκρασία τοῦ σώματος. Μὴ ξεχάσετε τὸ βαμβάκι στὶς τσέπες! Ὕστερα γιὰ νὰ στεγνώση τέλεια, τὸ ἁπλώνουμε στὸ ὕπαιθρο ἀλλὰ στὴν σκιά.

Η ΘΕΙΑ ΜΑΡΙΑΝΑ

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ

Ἡ Ἐθνικὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ποὺ ἔλαβε μέρος στοὺς διεθνεῖς ἀγῶνες τῆς Βραζιλίας ἀπεκόμισε κέρδος 300.000.000 δρχ.

⁂ Γιὰ τὴ ραφὴ μιᾶς μπάλλας ποδοσφαίρου ἕνας εἰδικευμένος ἐργάτης χρειάζεται 135 λεπτά.

⁂ Ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Σκωτία κατασκευάζουν κάθε χρόνο 450.000 μπάλλες ποδοσφαίρου καὶ ἡ Εὐρώπη 500.000.

⁂ Οἱ διεθνεῖς ἀθλητικοὶ ἀγῶνες στίβου ποὺ θὰ γίνουν στὴν Ἑλλάδα τὸ 1951 εἶναι οἱ ἑξῆς: 29—30 Αὐγούστου: Ἑλλάδα Μεγάλη Βρεταννία. 29—30 Σεπτεμβρίου Ἑλλάδα—Ἑλβετία.

⁂ Ὁ πρωταθλητής μας στὸν ἀκοντισμὸ Ἰωάν. Παππᾶς ποὺ βρίσκεται τώρα ἐγκατεστημένος στὴν Ἑλβετία, συνεχίζει ἐκεῖ τὶς προπονήσεις του καὶ ρίχνει βολὲς πάνω ἀπὸ 65 μέτρα.

⁂ Τὸ πρῶτο ἐπίσημο Πανελλήνιο ρεκὸρ τῶν 100 μ. ἀνῆκε στὸν Χαλκοκονδύλη μὲ 13΄΄.2.

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΜΠΑΣΚΕΤ ΜΠΩΛ

Στὴν πρωτεύουσα τῆς Ἀργεντινῆς τὸ Μπουένος Ἄϋρες, ἔγινε πρὶν λίγο καιρὸ τὸ παγκόσμιο πρωτάθλημα μπάσκετ-μπῶλ ποὺ ἐτελείωσε μὲ νικήτρια τὴν ὁμάδα τῆς Ἀργεντινῆς. Οἱ Ἀργεντινοὶ ἐξασφάλισαν τὴν πρώτη θέση τοῦ πρωταθλήματος μετὰ τὴν νίκη τους ἐπὶ τῆς ὁμάδος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν μὲ 64—50.

Ἡ κατάταξη τῶν ἓξ ὁμάδων ποὺ ἔλαβαν μέρος στοὺς τελικοὺς εἶναι ἡ ἑξῆς:

1) Ἀργεντινὴ 5 νῖκες, 10 βαθμοί. 2) Η Π.Α. τέσσερις νῖκες, 1 ἧττα 8 βαθμοί. 3) Χιλὴ

Ὁ νέος πρωταθλητὴς τοῦ ἅλματος ἐπὶ κοντῷ Ρήγας Εὐσταθιάδης ἐνῷ ὑπερπηδᾶ μὲ ἐπιτυχία τὰ 3.90 μ.

2 νῖκες, 3 ἧττες, 4 βαθμοί. 4) Βραζιλία 2 νῖκες, 3 ἧττες, 4 βαθμοὶ (ἡ Χιλὴ ἐνίκησε τὴν Βραζιλία). 5) Αἴγυπτος 2 νῖκες, 3 ἧττες, 4 βαθμοί. 6) Γαλλία 5 ἧττες, 0 βαθμοί.

ΕΛΛΑΣ — ΓΑΛΛΙΑ

Γιὰ τὶς 13 Δεκεμβρίου ὡρίστηκε ἕνας μεγάλος ποδοσφαιρικὸς ἀγώνας. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐθνικὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα θὰ ἀντιμετωπίση τὴν Β΄ Γαλλίας. Ὁ ἀγῶνας αὐτὸς παρουσιάζει ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον. Τὸ ἑλληνικὸ ποδόσφαιρο, ποὺ στὰ μεταπολεμικὰ χρόνια ἔχει παρουσιάσει μεγάλη ἐξέλιξη, θὰ ἀντιμετωπίση τὸ γαλλικό. Ἡ Ἐθνικὴ ὁμάδα μας θὰ καταρτισθῆ ἀπὸ ποδοσφαιριστὲς διαφόρων σωματείων τῆς Α΄ κατηγορίας. Μεταξὺ αὐτῶν θὰ εἶναι:

Α.Ε.Κ.: Παραγυιός, Γούλιος, Πούλης, Παπαθεοδώρου, Ἐμμανουηλίδης καὶ Παπαγεωργίου. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ: Κουρουκλᾶτος, Μουράτης, Μινάρδος και Μπέμπης. Π.Α.Ο.: Μαθιὸς, Νικολόπουλος, Φυλακτὸς καὶ Γ. Παπαντωνίου. ΠΑΝΙΩΝΙΟΥ: Πεντζαρόπουλος, Σωτηριάδης καὶ Νεστορίδης. ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ: Σεραφείδης. ΕΘΝΙΚΟΥ (Πειρ.): Ἰωάννου. ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗΣ: Σούλης. ΑΣΤΕΡΟΣ: Λινοξυλάκης.

Ἐπειδὴ τὸ φύλλο μας ἐκτυπώθηκε πρὸ τῆς ἡμερομηνίας αὐτῆς, στὸ προσεχὲς θὰ δώσουμε κάθε πληροφορία γύρω ἀπὸ τὸν ἐνδιαφέροντα αὐτὸν ποδοσφαιρικὸν ἀγῶνα.

Πορτραῖτα ποδοσφαιριστῶν

ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΕΡΑΦΕΙΔΗΣ

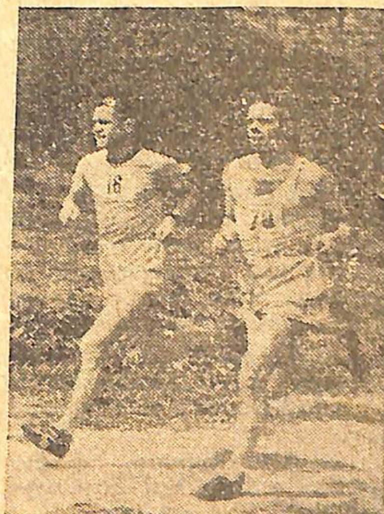
Ὁ Λάμπρος Σεραφίδης, ποὺ κρατᾶ τὴν θέση τοῦ ἐνδιαμέσου κυνηγοῦ στὴν ὁμάδα τοῦ «Ἀπόλλωνος» Ἀθηνῶν, ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ βασικώτερα στελέχη τοῦ Ἑλληνικοῦ ποδοσφαίρου.

Ὁ Σεραφίδης γεννήθηκε τὸ 1929 στὸ Γκαζοχῶρι, τὴν ἐργατικὴ αὐτὴ συνοικία τῶν Ἀθηνῶν. Ἐκεῖ, μέσα στὸ βουϊτὸ τῶν μηχανῶν καὶ τὴν μυρωδιὰ τοῦ γκαζιοῦ, ὁ Λάμπης ἔμαθε νὰ πρωτοπαίζη μπάλλα. Τὸ 1945 ὁ Σεραφίδης ὠργάνωσε, μὲ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς του, μιὰ ἀνεξάρτητη ὁμάδα.

Τὴν ὠνόμασαν «Δυναμό». Κάθε Κυριακή, λοιπόν, φοροῦσαν τὶς φανέλλες καὶ τὰ πανταλονάκια τῆς «Δυναμό» κι' ἔτρεχαν στὰ διάφορα ἀνεξάρτητα γήπεδα, παίζοντας μὲ ἄλλες μικρὲς ὁμάδες. Εἶχαν νικήσει τὸν «Ἀκράτητο» Πετραλώνων, τὸν «Πανεξαρχειακὸ» κ.ἄ. Στὰ μὰτς αὐτὰ ὁ Σεραφίδης ἔπαιζε σὲ δύο θέσεις. Στὸ α΄ ἡμίχρονο ἦταν τερματοφύλακας. Στὸ δεύτερο ἐπήγαινε σέντερ-φὸρ καὶ σημείωνε τὰ τέρματα τῆς νίκης γιὰ τὴν ὁμάδα του.

Στὴν «Δυναμὸ» ἔμεινε μέχρι τὸ 1946. Τὸν Μάϊο τοῦ χρόνου αὐτοῦ, σ' ἕνα μάτς, τὸν ἐπρόσεξε κάποιος σύμβουλος τῆς Α.Ε.Κ. καὶ ἀμέσως τὸν ἔγραψε στὴν «Ἕνωση». Ἀλλὰ ἐκεῖ δὲν κατώρθωσε νὰ διακριθῆ γιατὶ ἔπαιζε μόνο σὲ προπονήσεις καὶ μάλιστα τῆς Β΄ ὁμάδας. Τότε ὁ Σεραφείδης ζήτησε μεταγραφὴ ἀπὸ τὴν Α.Ε.Κ. Δὲν τοῦ ἔδωσαν. Αὐτὸς ὅμως πῆγε καὶ μὲ ἀποκλεισμὸ ἑνὸς ἔτους στὸν Α. σ. Αἰγάλεω. Ἔπειτα τὸ 1948 μετεγράφη στὸν «Ἀπόλλωνα». Τὸ πρῶτο του μεγάλο μὰτς τὸ ἔπαιξε μὲ τὴν ἀθηναϊκὴ ὁμάδα στὴν Κωνσταντινούπολη μὲ ἀντίπαλο τὴν τουρκικὴ ὁμάδα τῆς «Γαλατᾶ Σεράϊ». Τότε ἡ ἑλληνικὴ ὁμάδα ἔχασε μὲ 4—1. Τὸ μοναδικὸ τέρμα τὸ εἶχε πετύχει ὁ Σεραφείδης, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἔπαιζε σὲ τόσο σπουδαῖο παγνίδι. Ἔπειτα σιγὰ-σιγὰ ὁ Σεραφείδης ἄρχισε νὰ ἀνεβαίνη μιὰ-μιὰ τὶς σκάλες πρὸς τὴν δόξα καὶ τὸν θρίαμβο. Σὲ κάθε μὰτς ποὺ ἔπαιρνε μέρος ἦταν καὶ μιὰ ἀποκάλυψη γιὰ τοὺς φιλάθλους. Ἔπαιξε μὲ τὴν Μικτὴ Ἀθηνῶν στὰ δύο παιγνίδια της μὲ τὶς μικρὲς Παιραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης (2—1, 6—2). Ἐφέτος πῆγε μὲ τὴν Ἐθνικὴ ὁμάδα στὴν Αἴγυπτο.

Ὁ Λάμπρος Σεραφείδης εἶναι τὸ δυναμικώτερο στέλεχος

Δύο πρωταθληταὶ τῆς Ἑλλάδας στοὺς δρόμους ἡμιαντοχῆς. Ἀριστερά: Α. Μαυραπόστολος καὶ δεξιά: Α. Ραγάζος (Μαραθωνοδρόμος)

τῆς ἑνδεκάδος τοῦ «Ἀπόλλωνος». Στοὺς ἀγῶνες γιὰ τὸ πρωτάθλημα Ἀθηνῶν θὰ τὸν δοῦμε πάλι νὰ θριαμβεύῃ.

Β.

Γιά νά γνωρίσετε τήν ΑΜΕΡΙΚΗ

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ	Ἔκταση τ.μ.	Πρωτεύουσες
Βέρμοντ	24.770	Μοντπήλιερ
Κοννέκτικατ	12.859	Χάρτφορντ
Μαίην	85.570	Αὐγούστα
Μασσαχουσέτη	21.408	Βοστώνη
Νιοῦ Χάμπσερ	24.192	Κόνκορντ
Ρὸντ Ἄϊλαντ	3.232	Πρόβιντενς
Νέα Ἰερσέη	21.299	Τρέντον
Νέα Ὑόρκη	127.433	Ὤλμπανυ
Πενσυλβάνια	116.872	Λάρρισμπουργκ
Ἰλλινόϊες	146.756	Σπρίνγκφηλντ
Ἰνδιάνα	94.153	Ἰνδιανόπολη
Μίσιγκαν	150.162	Λάνσινγκ
Οὐϊσκόνσιν	145.205	Μάντισον
Ὀχάϊο	106.289	Κολώμπουζ
Ἀϊόουα	145.415	Ντὲ Μόϊν
Κάνσας	212.780	Τοπήκα
Μινεσσότα	219.317	Σαὶντ Πὼλ
Μισσουρὴ	179.790	Τζέφερσον Σίτυ
Νεμπράσκα	200.769	Λίνκολν
Ντακότα Βόρειος	183.460	Πιὲρ
Ντακότα Νότιος	110.399	Ρίτσμοντ
Βιργινία	62.598	Τσάρλεστον
Βιργινία Δυτικὴ	153.490	Ἀτλάντα
Γεωργία	135.778	Ράλη (Ράλεϊ)
Καρολίνα Βόρειος	80.258	Κολώμπια
Καρολίνα Νότιος	181	Οὐάσιγκτων
Κολώμπια (περιοχὴ)	31.926	Ἀννάπολις
Μαίρυλαντ	6.138	Ντόβερ
Ντελάουερ	151.939	Ταλλαχάση
Φλόριντα	105.145	Μοντγκόμερυ
Ἀλαμπάμα	108.833	Φράνκφορτ
Κεντώκυ	121.375	Τζάκσον
Μισσισσιπὴ	134.669	Νάσβιλ
Τένεσση	138.132	Λὶττλ Ρὸκ
Ἄρκανσας	125.625	Μπαῖτον Ροὺζ
Λουϊζιάνα	181.440	Ὀκλαχόμα Σίτυ
Ὀκλαχόμα	688.643	Ὤστιν
Τεξὰς	295.134	Φοῖνιξ
Ἀριζόνα	217.261	Μπόϊς
Ἀϊντάχο	269.214	Ντένβερ
Κολοράντο	380.706	Χελήνα (Ἑλένη)
Μοντάνα	286.675	Κάρσον Σίτυ
Νεβάντα	317.609	Σάντα Φὲ
Νέον Μεξικὸν	253.587	Τσεγὲν
Οὐαϊόμινγκ	220.115	Σῶλτ Λέηκ Σίτυ
Γιούτα	409.973	Σακραμέντο
Καλιφορνία	250.440	Σάλεμ

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Καλλικαντζαρούδια

Ἀγαπητά μου παιδιά.

Τἄκουγα καὶ δὲν τὸ πίστευα πῶς τοῦτες τὶς μέρες — θὰ τὥχετε βέβαια ἀκουστὰ κι' ἐσεῖς — βγαίνουν ἀπὸ τὴ γῆ κι' ἀνακατεύωνται μὲ τοὺς ἀνθρώπους κάτι μικρὰ σκανταλάκια ποὺ τὰ λένε καλλικαντζάρους. Ἔ, λοιπὸν φέτος τἄδα καὶ τὸ πίστεψα. Σταμάτησαν τὰ σκολειὰ καὶ γέμισε... καλλικαντζαρούδια τὸ σπίτι Μόνο ποὺ τὰ δικά μου τὰ καλλικαντζαρούδια δὲν εἶναι ἀσκημομούρικα, παρδαλὰ καὶ πρασινοσκούφικα... Δὲν κουτσαίνουν, δὲν εἶναι γκαβά, εἶναι ὅμως τὸ ἴδιο σκανδαλιάρικα καὶ χειρότερα.

Τὸ ἕνα μοῦ παίρνει τὶς βελόνες τοῦ πλεξίματος καὶ δὲ μ' ἀφήνει νὰ τελειώσω τὸ μπλουζάκι τῆς Βούλας, γιατὶ λέει δὲν τοὔπλεξα κι' ἐκεινοῦ ἕνα πολόβερ...

Αὐτὸ τὸ καλλικαντζαρούδι λέγεται Θαλῆς. Κάποτε ἦταν φοβιτσάρικο καὶ μόλις σάλευα τὴ μαγκούρα μου ἔφευγε καὶ μ' ἄφηνε ἥσυχη. Μ' ἀπὸ τότε ποὺ ἔγινε καλλικαντζαρούδι τὶ νὰ φοβηθῆ;

Νὰ κι' ἡ μικρή μου καλλικαντζάρα, ποὺ θέλει σώνει καὶ καλὰ νὰ ζυμώση μὲ τὴ μητέρα της. Παίρνει τὴ ζύμη καὶ τὴ μαλάσσει στὰ χέρια της καὶ καθὼς τὴ βρωμίζει κανεὶς δὲ τὴ θέλει πιὰ κι' ἔτσι τὴν πετᾶμε.

— Κάτσε ἥσυχα, Βούλα, γιατὶ θὰ σὲ δώσω στοὺς Καλλικαντζάρους.

— Πᾶνε αὐτὰ πιά, γιαγιάκα, μ' ἀπαντᾶ ἡ κατεργάρα. Ἐσὺ δὲ μᾶς εἶπε πὼς αὐτὰ εἶναι παραμύθια καὶ πὼς δὲν ὑπάρχουν καλλικαντζάροι.

Τὶ νὰ τῆς πῆς.

— Ναί, παιδί μου, χάθηκαν ἐκεῖνοι ποὺ ἔκαναν κάποτε καὶ καμμιὰ χαριτωμένη φάρσα, κι' ἀναλάβατε ἐσεῖς νὰ μᾶς βασανίζετε. Τὶ κάνεις ἐκεῖ καὶ γεμίζεις σκουπίδια τὸ σπίτι, Τέλη;

— Κάνω ἕνα καράβι, γιαγιά, γιὰ νὰ ποῦμε τὰ κάλαντα αὔριο... Δὲν τὸ ξέρεις, σὰν λένε τὰ κάλαντα τὰ παιδιά, φεύγουν οἱ καλλικαντζάροι.

Ἡ Φροσούλα πάλι βάλθηκε νὰ μᾶς βοηθήση στὸ σιγύρισμα. Τὰ ξεσήκωσε ὅλα, μὰ τίποτα δὲν ξανάβαλε στὴ θέση του. Τὶ ἤθελαν νὰ γίνουν κι' αὐτὲς οἱ διακοπές!

— Κι' ὅμως, γιαγιάκα, ποτὲ δὲ σὲ εἴδαμε τόσο χαρούμενη παρὰ τοῦτες τὶς μέρες ποὺ μᾶς ἔχεις κοντά σου...

Δὲν εἶπε ψέμματα ἡ Φρόσω. Γίνονται Χριστούγεννα ἄλλωστε χωρὶς καλλικαντζαρούδια; Γίνεται σπιτικὴ εὐτυχία χωρὶς παιδιά. Νὰ μοῦ ζήσετε ἀγαπημένα μικρὰ σκανδαλάκια. Καλὰ Χριστούγεννα! Πόσο θὰ βαστήξη ἐξ ἄλλου ἡ βασιλεία σας; Τὰ Φῶτα θὰ βγῆ ὁ παπᾶς μὲ τὴν ἁγιαστούρα, καὶ τὰ σκολειὰ θὰ μᾶς ἀπαλλάξουν ἀπ' τὶς ὄμορφες τσαχπινιές σας. Καὶ τοῦ χρόνου λοιπόν.

Ἡ γιαγιὰ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ σὲ μιὰ σκοτεινὴ σπηλιά, πάνω σὲ ψηλὰ βουνά, ζοῦσε ἕνα μικρὸ ἀρκουδάκι. Ὁ πατέρας του καὶ ἡ μητέρα του, ὁ θεῖος του κι' ἡ θεία του ζοῦσαν μαζί του. Ὅλο τὸν χειμῶνα οἱ μεγάλες ἀρκοῦδες κοιμόνταν μέσα στὴν σπηλιά. Ἀλλὰ τὸ ἀρκουδάκι ἀγαποῦσε νὰ παίζη ἔξω ἀπ' αὐτήν. Μιὰ μέρα, χειμωνιάτικη, τὸ ἀρκουδάκι γλύστρησε ἀπ' τὸ βουνὸ καὶ κατρακύλησε κοντὰ σ' ἕνα ταπεινὸ σπιτάκι. Κρύφτηκε τότε μέσα σὲ κάτι θάμνους — γιατὶ ἡ μητέρα του τοῦ εἶχε πῆ πὼς οἱ ἄνθρωποι πιάνουν τ' ἀρκουδάκια καὶ τὰ φυλακίζουν — κι' ἀπὸ κεῖ στάθηκε νὰ δῆ καὶ ν' ἀκούση πῶς ζοῦν οἱ ἄνθρωποι.

Αὐτὰ ὅμως, ποὺ εἶδε κι' ἄκουσε, τὸ ξάφνιασαν τόσο πολύ, ποὺ τρέχοντας ἔφθασε πίσω στὴν σπηλιά του. Φωνάζοντας καὶ σπρώχνοντάς τους, ξύπνησε ὅλους τοὺς δικούς του καὶ λαχανιασμένο ἀκόμη τοὺς εἶπε:

— Τὶ εἶναι τὰ Χριστούγεννα; Εἶναι κάτι τὸ πολὺ ὡραῖο καὶ σὲ κάνει νὰ αἰσθάνεσαι ὁλόκληρος εὐτυχισμένος.

— Δὲν ξέρουμε, ἀπάντησαν ὅλοι μ' ἕνα στόμα καὶ ξανάρχισαν νὰ ροχαλίζουν.

Μὰ τὸ ἀρκουδάκι τοὺς ξαναξύπνησε.

— Ἦ θὰ μοῦ πῆτε ἢ θὰ πάω νὰ ρωτήσω τοὺς ἀνθρώπους κι' αὐτοὶ θὰ μὲ κλείσουν φυλακή.

Τότε οἱ μεγάλες ἀρκοῦδες φοβήθηκαν κι' ὁ θεῖος ξεκίνησε γιὰ τὸ ταπεινὸ σπιτάκι γιὰ νὰ μάθη.

Σὰν ἔφτασε ἐκεῖ εἶδε, ἄκουσε μύρισε καὶ ξαναγύρισε πίσω.

— Χριστούγεννα, εἶπε, θὰ πῆ πράσινα δένδρα ποὺ στολίζουν μ' αὐτὰ τὸ σπίτι καὶ τραγούδια ποὺ τραγουδοῦν.

Καὶ ὅλοι εὐχαριστήθηκαν ποὺ τ' ἄκουσαν κι' ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν.

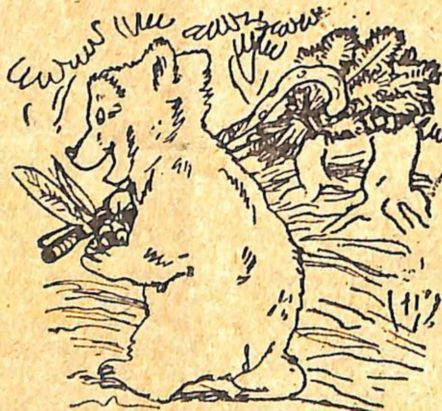
Τότε τὸ ἀρκουδάκι πῆγε στὸ δάσος κι' ἔκοψε ἕνα μικρὸ καταπράσινο δένδρο καὶ τὄφερε στὴν σπηλιά του κι' ἄρχισε νὰ τραγουδᾶ τὰ τραγούδια ποὺ εἶχε ἀκούσει στὸ ταπεινὸ σπιτάκι. Ἦταν ὄμορφα, ἀλλὰ ἔνοιωθε πὼς δὲν ἦταν αὐτὸ ὅλο.

Δὲν ἔνοιωθε ὁλόκληρο εὐτυχισμένο. Κι' ἔτσι ἔτρεξε καὶ ξύπνησε πάλι τοὺς δικούς του.

Τότε ἡ θειά του ἀποφάσισε νὰ πάη στὸ σπιτάκι γιὰ νὰ μάθη.

Πῆγε, εἶδε, ἄκουσε, μύρισε καὶ σὰν γύρισε εἶπε:

— Χριστούγεννα θὰ πῆ νἄχης ὡ-

Τ' ἀρκουδάκι κουβάλησε ἕνα πράσινο δέντρο...

ραῖα πράγματα νὰ φᾶς. Θὰ σοῦ φέρω μερικά.

Κι' ἔφερε στὸν ἀνηψιό της χρυσὸ μέλι καὶ ὡραῖες τηγανῖτες. Καὶ τ' ἀρκουδάκι τὰ ἔφαγε καὶ χάρηκε πολύ. Σὲ λίγο ὅμως ἄρχισε νὰ νοιώθη πὼς κάτι δὲν εἶχε γίνει σωστά.

Ξύπνησε πάλι τοὺς δικούς του καὶ τοὺς εἶπε:

— Δὲν αἰσθάνομαι ὁλόκληρος εὐτυχισμένος. Δὲν εἶναι μόνον αὐτὸ Χριστούγεννα.

Τότε ἡ μητέρα του ξεκίνησε γιὰ τὸ σπιτάκι. Εἶδε, ἄκουσε, μύρισε κι' ὅταν γύρισε πίσω εἶπε:

— Βέβαια Χριστούγεννα δὲν εἶναι μόνον αὐτό. Εἶναι νὰ προσφέρης κάτι σ' ἕνα ἄλλον καὶ νὰ τὸν κάμης κι' αὐτὸν εὐτυχισμένον σὰν καὶ σένα.

Κι' ὅλοι εὐχαριστήθηκαν κι' ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν.

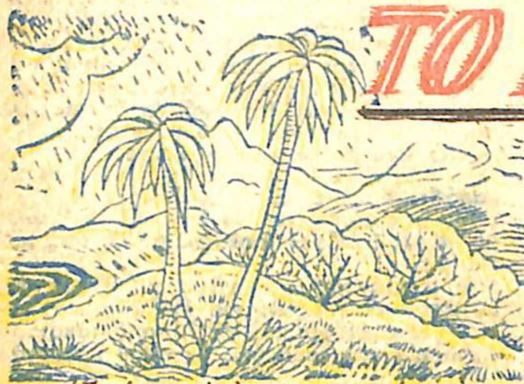
Τότε τὸ ἀρκουδάκι ξεκίνησε πάλι γιὰ τὸ δάσος. Κοίταξε καλὰ-καλὰ γύρω του καὶ βρῆκε ἕνα ὡραῖο μπαστοῦνι γιὰ νὰ τὄχη ὁ πατέρας του, ὅταν σκαρφαλώνη στὰ βουνά. Ἔπειτα μάζεψε καρύδια γιὰ τὸν θεῖο κι' ὡραῖα φτερὰ γιὰ τὸ καπέλλο τῆς θείας. Γιὰ τὴν μητέρα του μάζεψε φύλλα κι' ἔκανε ἕνα μικρὸ μαξιλαράκι γιὰ νὰ τῆς ξεκουράζη τὸν ὕπνο. Κι' ἀφοῦ ἔκανε ὅλα αὐτὰ γύρισε στὴν σπηλιὰ καὶ ξύπνησε γι' ἄλλη μιὰ φορὰ τοὺς δικούς του. Κι' ἔδωσε στὸν καθένα τὸ δῶρο του, λέγοντάς του: «Καλὰ Χριστούγεννα».

Κι' ἔτσι τὸ μικρὸ ἀρκουδάκι ἔνοιωσε ὁλόκληρο εὐτυχισμένο.

Η ΑΝΕΜΗ

Ἡ «Παιδόπολις» σᾶς εὔχεται εὐτυχισμένα Χριστούγεννα

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Οἱ κάτοικοι ἴσως νὰ κρύφτηκαν στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ νησιοῦ, θὰ συλλογίζονταν ὁ Μπὸμπ Χάρβεϋ ὅμως ἦταν πολὺ ἔξυπνος καὶ πολὺ πονηρός.

Τὸ ἔδειχνε ἄλλωστε ἡ δραπέτευσή του ἀπὸ τὶς φυλακὲς τῆς «Νόρφολκ» καὶ τὸ κούρσεμα τοῦ ἄτυχου «Σπήντυ».

Ποτὲ δὲν θ' ἄρχιζε ἕναν ἀγώνα πρὶν ἀναμετρήσει τὶς δυνάμεις τοῦ ἀντιπάλου του.

Γιὰ μιάμιση ὥρα, οἱ ἄποικοι δὲν παρατήρησαν καμμιὰ κίνηση στὸ καράβι.

Ἦταν φανερὸ πὼς ὁ Μπὸμπ Χάρβεϋ δίσταζε... Κατὰ τὶς ὀχτώ, ὡστόσο, οἱ κάτοικοι εἶδαν κάποια κίνηση. Ἀπὸ τὸ «Σπήντυ» οἱ πειρατὲς ἑτοιμάζονταν νὰ ρίξουν μιὰ βάρκα στὴ θάλασσα. Ὅταν ἡ βάρκα ἔπεσε στὸ νερό, πήδησαν μέσα ἐφτὰ ναῦτες.

Ἦταν κι' οἱ ἐφτὰ ὡπλισμένοι μὲ τουφέκια στὸ χέρι, εἶχαν μαζευτῆ στὴν πλώρη μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸ νησί.

Εἶχαν σκοπὸ φαίνεται νὰ κάνουν μιὰ πρώτη ἀναγνώριση, γιατὶ ἂν ἤθελαν νὰ κάνουν ἀπόβαση, θὰ ἔβγαιναν περισσότεροι.

Εἶχαν δὴ τὸ νησάκι τῆς Σωτηρίας, κι' εἶχαν βάλει πλώρη κατὰ ἐκεῖ.

Ὁ Πένκροφ κι' ὁ Ἄϋρτον καλὰ κρυμμένοι στοὺς βράχους τους, περίμεναν νὰ πλησιάσουν μὲ τὸ δάχτυλο στὴν σκανδάλη τοῦ ὅπλου.

Ἡ βάρκα πλησίαζε ἀργά, μὲ πολλὴ σύνεση. Τὰ κουπιὰ βυθιζόνταν μὲ ἀργὸ ρυθμὸ στὴ θάλασσα. Ἕνας μ' ἕνα σπάγγο στὸ χέρι βυθομετροῦσε τὰ νερά.

Καμμιὰ τριανταριὰ πειρατὲς ποὺ εἶχαν σκαρφαλώσει στὰ ξάρτια, παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ «Σπήντυ» τὴ βάρκα, ἕτοιμοι νὰ δράσουν ἂν παρουσιαζόταν ἀνάγκη. Ἡ βάρκα εἶχε πλησιάσει ἀρκετὰ στὴν ἀκτὴ τοῦ μικροῦ νησιοῦ τῆς Σωτηρίας κι' ὁ τιμονιέρης ἔψαχνε νὰ βρῆ τὸ πιὸ κατάλληλο μέρος γιὰ νὰ πλευρίση.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀντήχησαν δυὸ τουφεκιὲς κι' ὁ τιμονιέρης ὅπως καὶ κεῖνος ποὺ βυθομετροῦσε μὲ τὸν σπάγγο, ἔπεσαν βαρειὰ πληγωμένοι.

Ὁ Ἄϋρτον κι' ὁ Πένκροφ, εἶχαν πυροβολήσει τὴν ἴδια στιγμή.

Σχεδὸν ἀμέσως ἀκούστηκε κάτι σὰν μπουμπουνητὸ καὶ τὰ πλευρὰ τοῦ «Σπήντυ» χάθηκαν μέσ' σὲ πυκνὸ καπνό.

Τὸ καράβι ἀπαντοῦσε μὲ τὰ κανόνια του.

Οἱ ὀβίδες πῆγαν καὶ χτύπησαν τοὺς βράχους, μὰ οὔτε ὁ Ἄϋρτον, οὔτε ὁ Πένκροφ εἶχαν πάθει τίποτε.

Ἀπὸ τὴν βάρκα ἀκούστηκαν φωνὲς καὶ βλαστήμιες κι' ἕνας ἀπὸ τοὺς πειρατὲς σηκώθηκε καὶ κάθησε στὸ τιμόνι.

Τὰ κουπιὰ βυθίστηκαν μὲ βία στὰ νερὰ κι' ἡ βάρκα ἄρχισε ν' ἀπομακρύνεται γρήγορα.

Ὡστόσο δὲν γύριζε στὸ πλοῖο ὅπως θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ὑποθέση, μόνο ἀλλάζοντας κατεύθυνση, προσπαθοῦσε νὰ πλησιάση τὴν ἀκτὴ ἀπὸ ἄλλο μέρος... Σὲ λίγο βρέθηκαν πρὸς τὶς ἐκβολὲς τοῦ ποταμοῦ τῆς Εὐχαριστίας.

Ἦταν φανερὸ πὼς ἤθελαν νὰ μποῦν στὸ κανάλι ποὺ χώριζε τὸ νησάκι ἀπὸ τὴν ἀκτὴ καὶ νὰ ἐπιτεθοῦν στοὺς ὑπερασπιστές του ἀπὸ πίσω, ἐνῶ τὸ καράβι θὰ τοὺς χτυποῦσε ἀπὸ ἐμπρός.

Γιὰ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας δὲν ἀκούστηκε τίποτε. Ὁ Ἄϋρτον κι' ὁ Πένκροφ δὲν ἔφυγαν ἀπὸ τὴν κρυψώνα τους, γιατὶ ἤξεραν πὼς οἱ ἄλλοι ἦταν ἕτοιμοι νὰ ὑποδεχτοῦν τὴ βάρκα μὲ τοὺς πειρατὲς ὅπως τῆς ἄξιζε.

Ἡ βάρκα τώρα βρισκόταν στὶς ἐκβολὲς τοῦ ποταμοῦ κι' ὅπως τὸ ρεῦμα ἦταν δυνατό, ἡ κωπηλάτες μὲ δυσκολία κρατοῦσαν τὴ βάρκα στὸ κανάλι.

Τότε ἀκούστηκαν δυὸ ἀκόμη τουφεκιὲς καὶ δυὸ πειρατὲς στὴ βάρκα ἄφησαν τὰ κουπιὰ κι' ἔπεσαν χάμω.

Ὁ Γεδεὼν Σπίλετ κι' ὁ Νὰβ εἶχαν καλὰ σημαδέψει. Πάλι ἀποκρίθηκαν τὰ κανόνια τοῦ «Σπήντυ» ἀλλὰ χωρὶς ἄλλο ἀποτέλεσμα πάλι, παρὰ νὰ γδάρουν τοὺς βράχους τῆς ἀκτῆς.

Οἱ πειρατὲς κατάλαβαν ὅτι ματαιοπονοῦσαν.

Οἱ τρεῖς γεροὶ πειρατὲς τῆς βάρκας ἄρχισαν ὡστόσο νὰ λάμνουν ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦσαν, γιὰ ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ νησί.

Ξαναγύριζαν στὸ «Σπήντυ».

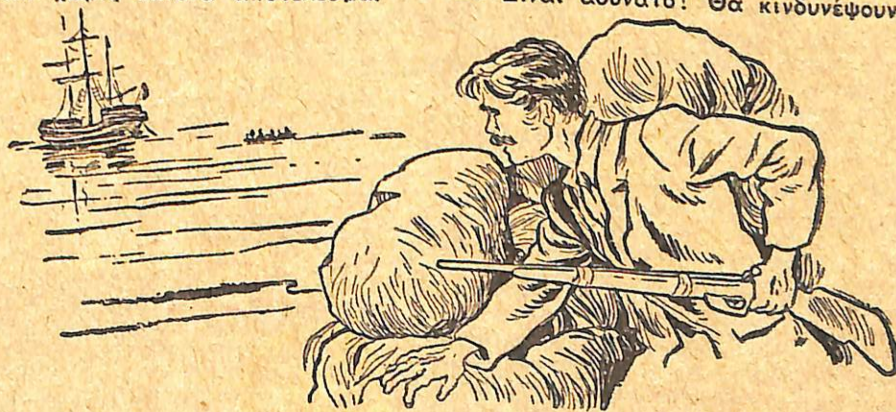
Ὡς τὰ τώρα οἱ ἄποικοι μποροῦσαν νὰ εἶναι εὐχαριστημένοι. Τέσσαρες ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους τους ἦταν κιόλας ἐκτὸς μάχης, πληγωμένοι ἢ ἴσως καὶ σκοτωμένοι. Αὐτοὶ δέ, χωρὶς οὔτε μιὰ γρατζουνιά, δὲν εἶχαν χάσει οὔτε μιὰ σφαῖρα...

Ἂν οἱ πειρατὲς ἐξακολουθοῦσαν τὶς ἐπιθέσεις τους μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, θὰ τὴν εἶχαν ἄσχημα. Τὸ σχέδιο τοῦ μηχανικοῦ στὴν πράξη φαινόταν περίφημο.

Οἱ πειρατὲς θὰ νόμιζαν πὼς εἶχαν νὰ κάνουν μὲ πολυάριθμους ἀντίπαλους, ποὺ ἦταν καλὰ ὡπλισμένοι καὶ ἀποφασισμένοι νὰ πολεμήσουν.

Πέρασε μισὴ ὥρα ὡς νὰ φτάση ἡ βάρκα στὸ καράβι.

Οἱ ἄποικοι ἄκουσαν τὶς ἄγριες φωνὲς τους ὅταν ἀνέβαζαν τοὺς πληγωμένους ἢ τοὺς σκοτωμένους κι' οἱ πειρατὲς θεώρησαν καλὸ νὰ ρίξουν ἀκόμη μερικὲς κανονιὲς — πάλι χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα.

Ὁ Πένκροφ καὶ ὁ Ἄϋρτον, καλὰ κρυμμένοι στοὺς βράχους, περίμεναν νὰ πλησιάσουν...

Ὡστόσο, καμμιὰ δωδεκαριὰ πειρατές, ἴσως ἀκόμη μεθυσμένοι ἢ ἔξω φρενῶν ἀπὸ θυμό, πήδησαν στὴ βάρκα ποὺ ξεκίνησε σὰν ἀστραπὴ γιὰ τὸ νησί.

Καὶ σὲ μιὰ δεύτερη βάρκα ποὺ οἱ πειρατὲς εἶχαν ρίξει στὴ θάλασσα, πήδησαν ἄλλοι ὀχτώ.

Ὁ Ἄϋρτον κι' ὁ Πένκροφ κατάλαβαν πὼς τὴν εἶχαν ἄσχημα.

Τὸ πιὸ φρόνιμο ἦταν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ νησάκι τῆς Σωτηρίας καὶ νὰ γυρίσουν στὴ Λίγκολν. Ὡστόσο δὲν βιάστηκαν νὰ φύγουν. Περίμεναν νὰ πλησιάση ἀρκετὰ ἡ πρώτη βάρκα καὶ οἱ δυὸ σφαῖρες τους χτύπησαν θανάσιμα δυὸ ἀκόμη πειρατὲς μέσα σ' αὐτή.

Ἔρριξαν ἀκόμη καμμιὰ δεκαριὰ τουφεκιές, ποὺ ἡ περισσότερες φαίνεται πὼς ἔπιασαν τόπο, κι' ἔπειτα πήδησαν στὴ δική τους βαρκούλα καὶ περνώντας τὸ κανάλι, ἔτρεξαν νὰ κρυφτοῦν στὶς Καμινάδες.

Μόλις ἑνώθηκαν μὲ τὸν Κύρο Σμὶθ καὶ τὸν Ἔρμπερτ, ἡ πρώτη βάρκα πλεύριζε στὸ νησάκι τῆς Σωτηρίας κι' οἱ πειρατὲς ποὺ δὲν εἶχαν πληγωθῆ, ἄρχιζαν νὰ τὸ ἐρευνοῦν ὁλόκληρο.

Σχεδὸν τὴν ἴδια στιγμὴ ἀντήχησαν πυροβολισμοὶ στὶς ἐκβολὲς τοῦ ποταμοῦ τῆς Εὐχαριστίας, ὅπου σταμάτησε ἡ δεύτερη βάρκα.

Δυὸ ἀπὸ τοὺς ὀχτὼ ἐπιβάτες της ἔπεσαν πληγωμένοι καὶ ἡ βάρκα ποὺ γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔμεινε ἀκυβέρνητη, ἔπεσε κι' ἔγινε συντρίμμια στὰ βράχια.

Ὡστόσο οἱ ἕξω ποὺ ἦταν γεροί, σηκώνοντας τὰ ὅπλα τους ψηλά, γιὰ νὰ μὴ βραχοῦν, βγῆκαν στὴ δεξιὰ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ τῆς Εὐχαριστίας κι' ἔφυγαν τρέχοντας γιὰ τὸ ἀκρωτήριο τοῦ Ναυαγίου.

Ἡ κατάσταση ἦταν τώρα ἔτσι:

Στὸ νησὶ τῆς Σωτηρίας μερικοὶ πειρατὲς — ὀχτὼ ἢ δέκα — μὲ μιὰ γερὴ βάρκα.

Στὴν ἴδια τὴν Λίγκολν ἕξη πειρατὲς χωρὶς βάρκα, ποὺ δὲν μποροῦσαν ὅμως νὰ βγοῦν στὸ Γρανίτινο νησί, γιατὶ οἱ ἄποικοι εἶχαν σηκώσει τὶς γέφυρες πάνω στὸ ποτάμι τῆς Εὐχαριστίας.

— Μοῦ φαίνεται πὼς πᾶμε καλά! εἶπε ὁ Πένκροφ στὸν μηχανικό. Τί λέτε, κύριε Σμίθ;

— Μοῦ φαίνεται πὼς σύντομα ὁ ἀγώνας θὰ πάρη ἄλλη μορφή, πιὸ δυσάρεστη γιὰ μᾶς, εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ. Δὲν φαντάζομαι νὰ εἶναι τόσο ἀνόητοι οἱ πειρατές, ὥστε νὰ τὸν συνεχίσουν ἔτσι!

— Δὲν εἶναι διόλου ἀνόητοι! εἶπε ὁ Ἄϋρτον.

— Ὡστόσο θὰ τοὺς εἶναι δύσκολο νὰ περάσουν τὸ κανάλι. Μποροῦμε νὰ τοὺς ἐμποδίσουμε ἀπ' ἐδῶ!

— Ναί, ἀλλὰ τί μποροῦν νὰ κάνουν τὰ τουφέκια μας ἐναντίον τῶν κανονιῶν τοῦ καραβιοῦ;

— Μὰ τὸ καράβι δὲν μπῆκε ἀκόμη στὸ κανάλι! εἶπε ὁ Πένκροφ.

— Κι' ἂν ἔρθη; εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ.

— Εἶναι ἀδύνατο! Θὰ κινδυνέψουν νὰ τσακίσουν τὸ καράβι τους στὰ βράχια!

— Δὲν εἶναι καθόλου ἀδύνατο! εἶπε ὁ Ἄϋρτον. Στὴ φουσκονεριὰ τὸ καράβι μπορεῖ θαυμάσια νὰ μπῆ στὸ κανάλι, ἔστω κι' ἂν μὲ τὴ λειψονεριὰ κινδυνέψουν νὰ θήσουν». Κι' ἂν τὸ «Σπήντυ» μπῆ στὸ κανάλι, τὴν ἔχουμε ἄσχημα, γιατὶ δὲ θὰ μποροῦμε νὰ τὰ βγάλουμε πέρα μὲ τὰ κανόνια του, κι' ἔτσι μποροῦν νὰ κάνουν ἀπόβαση μὲ τὴν ἡσυχία τους!

— Ἄϋρτον, μοῦ φαίνεται πὼς ἔχεις δίκιο! ἔκανε μὲ φανερὴ ἀνησυχία ὁ Πένκροφ. Αὐτοὶ οἱ σατανάδες εἶναι καλοὶ ναυτικοί! Καὶ μάλιστα μοῦ φαίνεται πὼς ἑτοιμάζονται νὰ σηκώσουν ἄγκυρα!

— Ἴσως νὰ χρειαστῆ νὰ κρυφτοῦμε στὸ Γρανίτινο Παλάτι! εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

— Ἂς περιμένουμε, εἶπε ὁ μηχανικός.

— Μὰ ὁ κ. Σπίλετ καὶ ὁ Νάβ;

— Ἔχουν τὸν καιρὸ νὰ μᾶς ἀνταμώσουν! εἶπε ὁ μηχανικός. Ἐμεῖς γιὰ τὴν ὥρα θὰ μείνουμ' ἐδῶ καὶ θὰ περιμένουμε! Ἔχουμε ὅπλα τελευταίου τύπου, ποὺ φτάνουν μακριά. Πρέπει νὰ χτυπήσουμε ὅσο περισσότερους πειρατὲς μποροῦμε.

Στὸ μεταξὺ τὸ καράβι ἄρχισε νὰ σηκώνη τὶς ἄγκυρές του καὶ νὰ γυρίζη τὴν πλώρη του κατὰ τὸ νησί.

Ἡ φουσκονεριὰ θὰ κρατοῦσε ἀκόμη δυὸ ὧρες καὶ τὸ καράβι εἶχε ὅλον τὸν καιρὸ νὰ μανουβράρη.

Ὡστόσο ὁ Πένκροφ, ὅπως εἴπαμε, εἶχε ἀντίθετη γνώμη ἀπὸ τὸν Ἄϋρτον καὶ πίστευε πὼς τὸ κουρσάρικο καράβι δὲν θὰ τολμοῦσε ποτὲ νὰ μπῆ μὲς στὸ κανάλι.

Οἱ πειρατές, ὡστόσο, ποὺ εἶχαν ξεμπαρκάρει στὸ νησί, ἀφοῦ τὸ ἐρεύνησαν ὁλόκληρο προσεχτικά, πῆγαν στὴν ἄλλη ὄχθη, ἐκείνη ποὺ ἀντίκρυζε τὴν Λίγκολν. Μόνο τὸ κανάλι τοὺς χώριζε ἀπὸ τοὺς ἀποίκους. Μὰ τὰ τουφέκια τους δὲν μποροῦσαν νὰ συγκριθοῦν μὲ τὶς δυὸ καραμπίνες ποὺ εἶχαν οἱ ἄποικοι ποὺ οἱ σφαῖρες τους ἔφταναν πολὺ πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὰ κοινὰ τουφέκια. (Ἀπὸ τὰ ὅπλα ποὺ εἶχαν βρῆ οἱ ἄποικοι στὴ ναυαγισμένη κάσσα, μόνο δυὸ καραμπίνες ἔστελναν τὸ βόλι ἐξαιρετικὰ μακριά). Αὐτὸ φυσικὰ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ ξέρουν οἱ πειρατές, γι' αὐτὸ καὶ δὲν προσπαθοῦσαν νὰ κρυφτοῦν πίσω ἀπὸ τοὺς βράχους.

Τὸ ἐναντίο μάλιστα! Εἶχαν συγκεντρωθῆ στὴν παραλία καὶ μὲ τὰ τηλεσκόπιά τους κοίταζαν τὴν Λίγκολν, σὰ νὰ μὴν εἶχαν κανένα ἀπέναντί τους.

Ὁ Ἄϋρτον καὶ ὁ Πένκροφ, ποὺ κρατοῦσαν αὐτοὶ τὶς δυὸ καραμπίνες, σημάδεψαν προσεχτικὰ καὶ πυροβόλησαν.

Οἱ καραμπίνες δικαιολόγησαν τὴ φήμη τους. Στὸ ἀντικρινὸ νησὶ τῆς Σωτηρίας, δυὸ ἀκόμη πειρατὲς σωριάστηκαν χάμω, χτυπημένοι.

Αὐτοὶ οἱ πυροβολισμοὶ ἔκαναν τοὺς ἄλλους πειρατὲς νὰ τὰ χάσουν.

Οἱ δέκα ποὺ εἶχαν μείνει, χωρὶς νὰ νοιαστοῦν πιὰ γιὰ τοὺς συντρόφους τους, ποὺ εἶχαν πέσει, ὥρμησαν στὴ βάρκα τους ποὺ εἶχε μείνει στὴν ἄλλη ὄχθη τοῦ νησιοῦ, μπῆκαν μέσα κι ἄρχισαν νὰ λάμνουν μὲ βία, ὥσπου ἔφτασαν στὸ καράβι κι' ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Ἔχουμε χτυπήσει κιόλας ὀχτὼ πειρατές! Ἂν πᾶμε ἔτσι, δὲν θὰ μείνη κανένας! ἔκανε ἐνθουσιασμένος ὁ Ἄϋρτον.

— Μόνο ποὺ δὲν θὰ πᾶμε ἔτσι, εἶπε ὁ μηχανικός. Πολὺ φοβοῦμαι, ἀγαπητέ μου Πένκροφ, πὼς σὲ λίγο θἄχουμε νὰ κάνουμε μὲ τὰ κανόνια τοῦ «Σπήντυ».

Καὶ πῶς θὰ τὸ βγάλουμε πέρα; ρώτησε ὁ Ἕρμπερτ. Κανεὶς ὅμως δὲν τοῦ ἀπάντησε.

— Θάρρω, φίλε μου Πένκροφ, πὼς εἶχες δίκιο! Τὸ καράβι ἑτοιμάζεται νὰ μπῆ στὸ κανάλι!

Τὸ καράβι εἶχε σηκώσει τὶς ἄγκυρες του καὶ τώρα τραβοῦσε μὲ ὅλα του τὰ πανιὰ ἀνοιχτὰ πρὸς τὸ νησί.

Τόσο ὁ Σπίλετ ὅσο καὶ ὁ Νὰβ ἀπὸ τὶς ἐκβολὲς τῆς Εὐχαριστίας, ὅσο κι' οἱ ἄλλοι ἀπὸ τὶς Καμινάδες, παρακολουθοῦσαν ἄθεατοι, μὲ τὴν ἴδια ἀγωνία, τὶς μανοῦβρες τοῦ θαυμάσιου σκάφους.

Ὁ Κύρος Σμὶθ ἤξερε πὼς ὅλοι οἱ ἄλλοι βασίζονταν σ' αὐτόν.

Περίμεναν ἀπ' αὐτὸν νὰ καταστρώση ἕνα σχέδιο γιὰ νὰ τοὺς βγάλη ἀπὸ τὴν ἀπελπιστικὴ κατάσταση ὅπου θὰ βρισκόνταν.

Τί μποροῦσε ὅμως νὰ κάνη;

Τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ τοὺς προτείνη νὰ ὀχυρωθοῦν στὸ Γρανίτινο Παλάτι καὶ νὰ βαστάξουν ὅσο θὰ μποροῦσαν νὰ βαστάξουν...

Ὕστερα ὅμως;

Ἂν τοὺς πολιορκοῦσαν συστηματικὰ οἱ πειρατές; Ἂν ἔφεοναν κι' ἄλλες δυνάμεις κι' ἄλλα κανόνια; Τί θάκαναν τότε;

Ὡστόσο τὸ καράβι προχωροῦσε πάντα. Τὸ σχέδιο τοῦ Μπὸμπ Χάρβεϋ ἦταν φανερό: ἤθελε νὰ μπῆ στὸ κανάλι καὶ νὰ σταθῆ ἀπέναντι ἀπὸ τὶς Καμινάδες γιὰ ν' ἀπαντήση μὲ τὰ κανόνια του στὶς σφαῖρες ποὺ τοῦ εἶχαν χτυπήσει τόσους ἄντρες...

— Οἱ πειρατές! Πλησιάζουν! φώναξε ὁ Ἕρμπερτ.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ τρέχοντας πίσω ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἦρθαν καὶ τοὺς ἀντάμωσαν ὁ Γεδεὼν καὶ ὁ Νάβ.

Εἶδαν τὸ καράβι νὰ ὑψώνεται σ' ἕναν τρομαχτικὸ νεροσίφουνα.

Εἶχαν συλλογιστῆ — πολὺ σωστὰ — ὅτι τώρα ποὺ ἔρχονταν τὸ καράβι, τὸ καλύτερο ποὺ εἶχαν νὰ κάνουν, ἦταν νὰ πᾶνε νὰ ἑνωθοῦν μὲ τοὺς συντρόφους τους.

— Εὐτυχῶς σᾶς βλέπω γερούς! εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ. φοβόμουν μὴ σᾶς χτύπησε κανένα κομμάτι βράχου, ὅταν αὐτοὶ οἱ ἀλιτήριοι πυροβολοῦσαν ἐναντίον σας!

— Μπά! Εἴμαστε ἀπολύτως ἐν τάξει, εἶπε ὁ Σπίλετ. Μόνο ποὺ, αὐτοὶ οἱ ἀλιτήριοι, ὅπως λές, μπαίνουν τώρα στὸ κανάλι.

— Κακὰ ξεμπεοδέματα! μούγκρισε ὁ Πένκροφ. Νά τους! Ἔρχονται ν' ἀράξουν φάτσα στὸ Γρανίτινο Παλάτι!

— Ἔχεις κανένα σχέδιο, Κύρο; ρώτησε ὁ Σπίλετ.

Αὐτὴν τὴν ἐρώτηση τὴν περίμενε μὲ φόβο ὁ Κύρος Σμὶθ ἐδῶ καὶ πολλὴ ὥρα.

— Δυστυχῶς, κανένα. Τὸ μόνο ποὺ μᾶς μένει νὰ κάνουμε, εἶναι νὰ πᾶμε νὰ κρυφτοῦμε στὸ Γρανίτινο Παλάτι.

— Σύμφωνοι ἀπολύτως... Ἀλλὰ ὅταν ὀχυρωθοῦμε ἐκεῖ μέσα...

— Βλέποντας καὶ κάνοντας... ψιθύρισε ὁ μηχανικός.

— Ἂς ξεκινήσουμε λοιπὸν καὶ σύντομα!

— Ναί. Πρὶν μπῆ στὸ κανάλι τὸ καράβι.

— Κύριε Κύρο, εἶπε ὁ Πένκροφ, δὲν θέλετε νὰ μείνουμε ὁ Ἄϋρτον κι' ἐγὼ στὶς Καμινάδες γιὰ νὰ φυλάξουμε βάρδια;

— Ὄχι, Πένκροφ εἶναι περιττό... ἔκανε ὁ μηχανικός. Τὸ καλύτερο εἶναι νὰ μὴ χωριστοῦμε.

— Ὅπως θέλετε! εἶπε ὁ ναυτικός.

Αὐτός, ὅπως κι' ὅλοι οἱ σύντροφοί του, εἶχαν μιὰ ἀπέραντη ἐμπιστοσύνη στὸν ἀρχηγό τους καὶ ἦταν πάντα ἕτοιμος νὰ τὸν ὑπακούση τυφλὰ στὸ κάθε τι...

Δὲν ἔπρεπε νὰ χάνουν καιρό.

Ἂν ἤθελαν νὰ μὴν τοὺς δοῦν ἀπὸ τὸ καράβι, ἔπρεπε νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἐκεῖνο θὰ ἔστριβε, κι' ὅλοι οἱ ναῦτες θὰ ἦσαν ἀπασχολημένοι στὴ μανούβρα.

Γλυστρώντας στὸ χῶμα κι' ἕρποντας, ἔφτασαν στὸ Γρανίτινο Παλάτι, μπῆκαν στὸν ἀναβατῆρα καὶ σὲ λίγο βρίσκονταν ἀπάνω, ὅπου τοὺς ὑποδέχτηκαν κάνοντάς τους χαρὲς ὁ Ζὰπ κι' ὁ Τόπ, ποὺ τοὺς εἶχαν ἀφήσει ἐκεῖ.

Ἦταν καιρός. Γιατὶ οἱ ἄποικοι ἀπὸ τὴ βεράντα εἶδαν πὼς τὸ «Σπήντυ» ἔμπαινε στὸ κανάλι.

Σὲ λίγο ἔπλεε μαλακὰ μπροστὰ στὸ Γρανίτινο Παλάτι καὶ μὲ τὰ τέσσερα κανόνια του ἄρχισε νὰ χτυπάη μὲ λύσσα τοὺς βράχους στὶς Καμινάδες καὶ στὶς ἐκβολὲς τοῦ ποταμοῦ τῆς Εὐχαριστίας.

Οἱ κουρσάροι, ἂν καὶ τὰ κανόνια τους χτυποῦσαν μοναχὰ τὰ βράχια, σὲ κάθε ὁμοβροντία ζητωκραύγαζαν σὰν τρελλοί! Τοὺς εἶχε μεθύσει ἡ μυρουδιὰ τοῦ μπαρουτιοῦ καὶ βιάζονταν νὰ δώσουν μάχη.

— Εὐτυχῶς ποὺ δὲν μποροῦν νὰ φανταστοῦν πὼς ὁ βράχος εἶναι κούφιος κι' ὅτι μέσα κατοικοῦν ἄνθρωποι! εἶπε ὁ Πένκροφ.

Σὰ νὰ βιαζόταν νὰ τὸν βγάλη ψεύτη, ἐκείνη τὴ στιγμὴ μιὰ ὀβίδα χτύπησε τὴν πόρτα, τὴν ἔρριξε, κι' ἔσκασε στὸ διάδρομο, χωρίς, εὐτυχῶς, νὰ πληγώση κανένα.

Ὁ Μπὸμπ Χάρβεϋ δὲν τοὺς εἶχε δῆ. Αὐτὸ ἦταν ἀδύνατο.

Ἀλλὰ σατανικὰ ἔξυπνος ὅπως ἦταν, τοῦ φάνηκαν ὕποπτες ἐκεῖνες οἱ φυλλωσιὲς πάνω στὸν γυμνὸ βράχο καὶ γι' αὐτὸ τοὺς ἔστειλε μερικὲς «ἀναγνωριστικὲς» κανονιές.

Τὸ ἄνοιγμα ποὺ φάνηκε στὸ γρανίτινο τοῖχο, τοῦ ἔδειξε πὼς οἱ ὑποψίες του ἦταν σωστές.

Τώρα καὶ τὰ τέσσερα κανόνια, γυρισμένα κατὰ τὸ Γρανίτινο Παλάτι, σφυροκοποῦσαν συνέχεια καὶ μὲ μανία τὸ γρανιτινο τοίχωμα.

Ἡ θέση τῶν ἀποίκων ἦταν πιὰ ἀπελπιστική.

Τὸ καταφύγιό τους εἶχε ἀνακαλυφτῆ. Κάτω ἀπὸ τὸ ἀνελέητο σφυροκόπημα τῶν κανονιῶν, ὁ βράχος ἔσκαζε σὲ μύρια κομμάτια, ἀφήνοντας μεγάλες τρύπες ἀνοιχτές.

Ἤδη οἱ ἄποικοι δὲν μποροῦσαν πιὰ νὰ μείνουν στὴ κατοικία τους, ποὺ τὰ περισσότερα ἔπιπλά της εἶχαν γίνει κομμάτια ἀπὸ τὸν βομβαδισμό.

Πῆγαν καὶ κρύφτηκαν στὴν ἀρχὴ τοῦ ὑπόγειου διάδρομου ποὺ ἔβγαζε στὴ λίμνη Γκράντ — σ' ἐκεῖνον τὸ διάδρομο ἀπ' ὅπου εἶχαν πρωτοέρθει μέσα στὸ περίφημο Γρανίτινο κάστρο τους, ποὺ τώρα παρακολουθοῦσαν μὲ σταυρωμένα χέρια τὴν καταστροφή του.

Ὁ κ. Σμὶθ κι' ὁ Σπίλετ ἦταν θανάσιμα ὠχροί. Ὁ Ἕρμπερτ ψιθύριζε μιὰ προσευχή, ὁ Ἄϋρτον στεκόταν ἀκίνητος σὰ μαρμαρωμένος, ἐνῶ ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ γενναίου ναυτικοῦ τοῦ Πένκροφ, κυλοῦσαν δυὸ χοντρὰ δάκρυα...

Αὐτὸ θὰ ἦταν τὸ τέλος τοῦ νησιοῦ Λίγκολν, τὸ τέλος τοῦ Γρανίτινου Παλατιοῦ, τὸ τέλος τῶν ἀποίκων...

... Πρᾶγμα παράξενο, ὁ μόνος ποὺ δὲν εἶχε χάσει τὸ θάρρος του, ἦταν ὁ νέγρος Νάβ.

Σὲ κάθε κανονιὰ ποὺ ἔπεφτε, ἔτρεμε σύγκορμος, ἀλλὰ ψιθύριζε:

— Ὁ κύριός μου κάτι θάβρη. Κάτι θάβρη γιὰ νὰ μᾶς γλυτώση.

Ξαφνικὰ ἀκούστηκε ἕνας φοβερὸς θόρυβος, σὰν μπουμπουνητὸ βροντῆς καὶ σὰν ἔκρηξη. Μαζὶ μ' αὐτὸν ἕνα πλῆθος γοερὲς κραυγὲς ἀπελπισίας... Τρέχοντας οἱ ἄποικοι, ποὺ ἀψηφοῦσαν τὸν κίνδυνο, ἔφτασαν στὰ παράθυρα τοῦ «Γρανίτινου Παλατιοῦ». Καὶ πρόφτασαν νὰ δοῦν τὸ

καράβι νὰ ὑψώνεται σ' ἕνα τρομαχτικὸ νεροσιφωνα, που ἀφοῦ τὸ ἔσκισε στὰ δύο, τὸ τράβηξε καὶ τὸ βύθισε βαθειὰ μές στὸ κανάλι, μαζὶ μὲ ὅλο τὸ ἁμαρτωλό του πλήρωμα.

Ὅταν ἡσύχασε τὸ κακὸ καὶ γαλήνεψαν τὰ νερά, στὴν ἐπιφάνειά τους δὲν φαινόνταν μήτε τὰ κατάρτια! Τόσο τέλεια ἦταν ἡ καταστροφή!

ΤΟ ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ

Οἱ ἄποικοι κοιτάχτηκαν σὰ νὰ μὴν πίστευαν στὰ μάτια τους.

Ἔπειτα ἔσφιξαν δυνατὰ τὰ χέρια οἱ μὲν τῶν δέ!

— Ὑπάρχει Θεία δίκη! φώναξε ἔξαλλος ὁ Νάβ. Τόξερα ἐγὼ πὼς κάτι τέτοιο στὸ τελευταῖα θὰ συμβῆ ποὺ θὰ μᾶς γλώττωνε.

Τὸ πλοῖο τινάχτηκε, εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

— Ναί... Τινάχτηκε σὰν πυροτέχνημα, λὲς κι' ὁ Ἄϋρτον ἔβαλε φωτιὰ στὴ μπαρούτη! φώναξε ὁ Πένκροφ, καθὼς ὅλοι τους ὥρμουσαν στὸν ἀναβατήρα, γιὰ νὰ τρέξουν στὴν παραλία.

— Κύρο, τί λὲς νὰ ἔχη γίνει ἀκριβῶς; ρώτησε ὁ Σπίλετ.

— Ἔχουμε καιρὸ νὰ τὸ μάθουμε! εἶπε ὁ μηχανικός.

— Λὲς νὰ τὸ μάθουμε;

— Μὰ εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος! Ὅταν θὰ ἐξετάσουμε τὸ ναυάγιο τοῦ πλοίου. Μὴν ξεχνᾷς ὅτι γρήγορα βάρθη ἡ λειψονεριὰ κι' ὅτι θὰ δοῦμε τὸ καράβι καθισμένο στὴν ἄμμο τοῦ βυθοῦ.

Σὲ λίγο ὁ Κύρος Σμὶθ κι' οἱ σύντροφοί του βρισκόνταν στὴν παραλία, ἀκριβῶς ἀπέναντι ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ἦταν τὸ καράβι.

Τώρα στὴ θάλασσα ἄρχισαν νὰ πλέουν κάθε λογῆς πράγματα, πού, καθὼς ἦταν στὸ κανάλι, δὲν ὑπῆρχε φόβος νὰ φύγουν στ' ἀνοιχτά: Κλουβιὰ μὲ κότες, ἀκόμα ζωντανές, κάσσες, βαρέλια, ὅ,τι βρισκόνταν στὸ κατάστρωμα.

Ὁ Ἄϋρτον κι' ὁ Πένκροφ βιάστηκαν νὰ βγάλουν τὴ βαρκούλα τους καὶ νὰ τραβήξουν ὅλους ἐκείνους τοὺς θησαυροὺς στὴν παραλία, ὅπου οἱ ἄλλοι θὰ τραβοῦσαν πάνω στὴ στεγνὴ ἄμμο.

Ὡστόσο, τὰ δυὸ κατάρτια ποὺ εἶχαν σπάσει ἀπὸ τὴ βάση τους σὰν σπιρτόξυλα, ἀνέβηκαν κι' αὐτὰ στὴν ἐπιφάνεια, φορτωμένα μὲ ὅλα τὰ πανιὰ καὶ τὰ ξάρτια τους.

— Ζήτω! Ζήτω! φώναξε ὁ Πένκροφ. Ἄϋρτον, γρήγορα νὰ τὰ τραβήξουμε στὴ στεριά!

— Μιὰ στιγμή, εἶπε ὁ Σπίλετ. Ξεχνᾶτε τοὺς ἔξη πειρατὲς ποὺ ἔχουν μείνει στὸ νησί;

Ἀλήθεια. Εἶχαν μείνει οἱ ἔξη πειρατὲς ποὺ ἡ βάρκα τους εἶχε σπάσει στὰ βράχια.

Κοίταξαν μὲ τὸ τηλεσκόπιο παντοῦ. Ὅμως δὲν φαινόνταν ἴχνος ἀπὸ δαύτους.

— Θάκουσαν τὴν ἔκρηξη, θὰ εἶδαν ἴσως καὶ τὸ καράβι τους νὰ βυθίζεται καὶ θὰ κρύφτηκαν στὸ ἐσωτερικό, εἶπε ὁ μηχανικός.

— Ἀργότερα θὰ τοὺς συγυρίσουμε κι' αὐτούς! εἶπε ὁ Ἄϋρτον. Εἶναι ἀκόμη ἐπικίνδυνοι, γιατὶ εἶναι ὡπλισμένοι. Μὰ τὰ πυρομαχικά τους εἶναι λίγα καὶ θὰ σωθοῦν.

— Ἔπειτα εἴμαστε ἔξη, ἐναντίον ἔξη! εἶπε ὁ Ἄϋρτον. Δὲν τοὺς φοβᾶμαι διόλου! Ἂς τρέξουμε νὰ βγάλουμε ὅσα περισσότερα πράγματα μποροῦμε!

—Τάχουμε, ἄλλωστε, ἀνάγκη, ὕστερ' ἀπὸ τὴν καταστροφὴ ποὺ ἔκαναν στὸ Γρανίτινο Παλάτι! ἔκανε κι' ὁ Ἔρμπερτ.

— Ἂς βιαστοῦμε, λοιπόν, νὰ σώσουμε τὸ κάθε τι...

Ὁ Πένκροφ ἔκανε σὰν τρελλός. Δὲν ἤθελε νὰ χάση οὔτε ἕνα βαρέλι, οὔτε μιὰ κάσσα...

Ἡ φουσκονεριὰ θὰ κρατοῦσε δυὸ ὁλόκληρες ὧρες ἀκόμα καὶ τὸ ρεῦμα ἦταν τώρα πρὸς τὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα.

Ὁ Ἄϋρτον κι' ὁ Πένκροφ ἔδεσαν τὰ κατάρτια μὲ σκοινιὰ κι' οἱ ἄλλοι τὰ τράβηξαν στὴν ἄμμο.

Τώρα ἄρχισαν νὰ φαίνωνται οἱ πρῶτοι πνιγμένοι πειρατές. Οἱ δυὸ ναυτικοὶ τοὺς ἔσπρωξαν στὸ ρεῦμα, ποὺ τοὺς τραβοῦσε στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα. Ἔτσι θὰ γλύττωναν ἀπὸ τὸ δυσάρεστο ἔργο νὰ τοὺς θάψουν.

Σ' ἕναν ἀπ' αὐτοὺς ὁ Ἄϋρτον ἀναγνώρισε τὸν Μπὸμπ Χαρβεϋ καὶ τὸν ἔδειξε τοῦ Πένκροφ.

— Νὰ τί ἤμουν κάποτε κι' ἐγώ! εἶπε.

— Δὲν εἶσαι [illegible] πιά, καλέ μου Ἄϋρτον! φώναξε ὁ Πένκροφ. Περασμένα - ξεχασμένα, δὲν εἴπαμε;

Γιὰ δυὸ ὧρες οἱ ἄποικοι δούλεψαν ὅσο δὲν εἶχαν δουλέψει ποτὲ στὴ ζωή τους κι' ἔτσι ὅ,τι ἔπλεε στὴ θάλασσα, τὸ μάζευαν καὶ τὸ πήγαιναν στὶς Καμινάδες. Ἀργότερα θὰ κοίταζαν, μὲ τὴν ἡσυχία τους, ὅ,τι εἶχαν μαζέψει. Γιὰ τὴν ὥρα ἔρριχναν φύρδην - μίγδην τὰ πάντα μέσ' στὴν πρώτη κατοικία τους.

— Γιὰ συλλογιστῆτε, κύριε Σμὶθ, ἔλεγε ὁ Πένκροφ. Μπορεῖ τὸ καράβι νὰ μὴν ἔχη πάθει μεγάλες βλάβες. Μπορεῖ νὰ εἶναι δυνατὸ νὰ τὸ διορθώσουμε καὶ νὰ φύγουμε μ' αὐτό.

—Μπορεῖ! ἔλεγε ὁ Κύρος Σμίθ.

Ὕστερ' ἀπὸ δυὸ ὧρες δὲν ἔπλεε πιὰ τίποτε πάνω στὸ νερό.

Τότε μόνο σταμάτησαν οἱ ναυαγοὶ γιὰ νὰ πάρουν ἀνάσα.

Ἦταν ψόφιοι στὴ κούραση καὶ πέθαιναν τῆς πείνας, ἀλλὰ ἡ ἀπάντεχη τροπὴ ποὺ εἶχαν πάρει τὰ πράγματα, τοὺς εἶχε δώσει τόση χαρά, ποὺ ἦταν σὰ μεθυσμένοι.

— Νάβ, πᾶμε στὸ Γρανίτινο Παλάτι νὰ φέρουμε τίποτε νὰ φᾶμε! εἶπε ὁ Πένκροφ. Μὴ περιμένετε σπουδαῖα πράγματα: παστὸ κρέας, τυρὶ καὶ ψωμί!

— Εἶναι ὅ,τι χρειάζεται! εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

Σὲ λίγο οἱ ἄποικοι τέλειωσαν τὸ γεῦμα τους καὶ ξαπλώθηκαν στὴν παραλία νὰ ξεκουραστοῦν.

Ὁ ἥλιος ἔφεγγε χαρούμενα κι' ἡ θάλασσα ἦταν λάδι.

—Μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὼς τὸ καράβι βούλιαξε στὴν ὥρα! εἶπε ὁ Πένκροφ, καθὼς τεμπέλιαζαν περιμένοντας νὰ τραβηχτοῦν τὰ νερά. Τώρα ποὺ πήγαμε μὲ τὸν Νὰβ στὸ Γρανίτινο Παλάτι, εἴδαμε μὲ χαρὰ πὼς οἱ καταστροφὲς ἦταν πολὺ μικρότερες ἀπ' ὅ,τι εἴχαμε φανταστῆ. Εὔκολα μποροῦμε νὰ φράξουμε τ' ἀνοίγματα τοῦ τοίχου καὶ νὰ φτιάξουμε καινούργια τζάμια. Ὅσο γιὰ τὰ ἔπιπλα...

— Φαντάζομαι πὼς θὰ βροῦμε ὅσα θέλουμε στὸ καράβι...

— Δὲ μοῦ λές, Πένκροφ, εἶπε ὁ δημοσιογράφος. Τί γνώμη ἔχεις; Γιατὶ βούλιαξε τὸ καράβι;

— Ἐμένα τὸ ζήτημα μοῦ φαίνεται ἁπλό, εἶπε ὁ ναυτικός. Ἕνα κουρσάρικο καράβι δὲν εἶναι τὸ ἴδιο ὅπως ἕνα πολεμικό. Οἱ πειρατὲς δὲν εἶναι ναῦτες. Δὲν ἔχουν τὴν τάξη καὶ τὴ πειθαρχία ποὺ ἔχει τὸ σωστὸ πολεμικὸ καράβι. Ἐφόσον μᾶς χτυποῦσαν συνέχεια μὲ τὰ κανόνια, θάχαν τὴν πόρτα τῆς μπαρουταποθήκης ἀνοιχτή. Ἐμπάτε σκύλοι ἀλέστε δηλαδή! Ἔτσι εἶναι αὐτοί. Κανένας ἀπρόσεχτος λοιπὸν ἀπὸ δαύτους, θάβαλε φωτιὰ στὰ μπαρούτια κι' ἔγιναν ὅλοι πυροτέχνημα!

— Ἐγώ, κύριε Κύρο, ἔκανε στοχαστικὰ ὁ Ἔρμπερτ, ἐκεῖνο ποὺ δὲν μπορῶ νὰ ἐξηγήσω εἶναι πὼς αὐτὴ ἡ ἔκρηξη δὲν ἔκανε τὸ πλοῖο νὰ σκάση σὰ ρόϊδι. Αὐτό, καθὼς θυμᾶστε, βρέθηκε καθισμένο πάνω σὲ μιὰ κολώνα νεροῦ, κι' ἔπειτα βούλιαξε ἥσυχα.

— Κι' αὐτὸ εἶναι ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ ἐξηγήσης. Δὲν εἶν' ἔτσι;

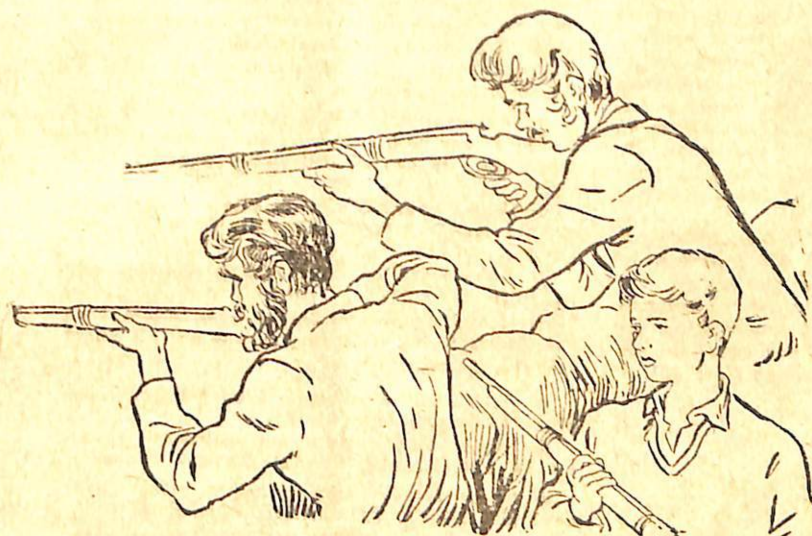
— Μάλιστα, κύριε Κύρο.

— Καὶ γιὰ μένα, παιδί μου, αὐτὸ μένει ἀνεξήγητο. Σὲ λίγο ὅμως ποὺ θὰ δοῦμε τὴν καρίνα τ ῦ πλοίου, θὰ καταλάβουμε πὼς ἀκριβῶς ἔγινε ἡ καταστροφή.

— Δὲν πιστεύω, κύριε Κύρο, νὰ νομίζετε πὼς τὸ καράβι αὐτὸ βούλιαξε σὰ νὰ προσέκρουσε σὲ κανένα ὕφαλο;

— Καὶ γιατὶ ὄχι; εἶπε ὁ Νάβ. Δὲν εἶναι πέτρες στὸ βάθος τοῦ καναλιοῦ;

—Ἂν ἄνοιγες καλὰ τὰ μάτια σου γιὰ νὰ κοιτάξης, εἶπε ὁ Πένκροφ, θὰ ἔβλεπες πὼς τὸ καράβι ὑψώθηκε σὰ μιὰ νεροκολώνα κι' ὕστερα βούλιαξε μὲ τὴν πλώρη. Τὰ καράβια ποὺ χτυποῦν πάνω σὲ ὕφαλο βουλιάζουν ἥσυχα, χωρὶς φασαρία, σὰν πλεούμενα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας!

Περίμεναν τοὺς πειρατὲς νὰ βγοῦν στὴ στεριὰ γιὰ ν' ἀρχίσουν νὰ πυροβολοῦν...

— Μά, αὐτὸ τὸ καράβι δὲν ἦταν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας! εἶπε γελώντας ὁ Ἔρμπερτ.

— Δὲν ξέρω ἐγώ, ποὺ ἔφαγα τὴ θάλασσα μὲ τὸ κουτάλι, καὶ ξέρετε σεῖς! ἔκανε πεισματωμένος ὁ ναυτικός.

— Μὰ γιατὶ στενοχωριέσαι, Πένκροφ; εἶπε καλόκαρδα ὁ μηχανικός. Σὲ λίγο θὰ φύγη ἡ θάλασσα καὶ θὰ δοῦμε...

— Θὰ δοῦμε... συμφώνησε ὁ Πένκροφ. Ὡστόσο, ἂν φανερωθῆ ὅτι αὐτὸ τὸ καράβι βούλιαξε γιατὶ χτύπησε ἡ καρίνα του πάνω σὲ ὕφαλο καὶ ἄνοιξε, ἐγὼ [illegible]ομαι νὰ φάω τὸ καπέλλο μου!

— Ἑτοίμασε τὴν ὄρεξή σου! εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

— Ὕστερα τὸ κανάλι δὲν ἔχει ὑφάλους, ἐπέμεινε ὁ ξεροκέφαλος ναυτικός. Ὁ βυθός του εἶναι στρωμένος μὲ λεπτὴ ἄμμο, τὸν ξέρω, ὅπως ξέρω τὴν ἀπαλάμη μου. Μὰ καὶ ὕφαλο νὰ συνάντησε, τὸ νερὸ στὴ φουσκονεριὰ εἶναι ἀρκετὰ βαθύ, ὥστε τὸ καράβι νὰ μὴν ἔχη φόβο ἀπ' αὐτόν...

— Αὐτὰ ποὺ λὲς φαίνονται πολὺ λογικά... εἶπε ὁ Σπίλετ. Πῶς ἐξηγεῖς ὅμως ὅτι τὸ καράβι δὲν ἔγινε συντρίμμια, ὅπως θάταν φυσικὸ ἂν τιναζόταν ἀπὸ τὴ μπαρούτη;

— Δὲν ἐξηγῶ τίποτε, εἶπε ὁ Πένκροφ. Σᾶς ρωτάω ὅμως ὅλους σας: Δὲν βρίσκετε πὼς κάτι θαυμαστό, κάτι ἀνεξήγητο, κάτι... ὑπερφυσικὸ ὑπάρχει σ' αὐτὴν τὴν ὑπόθεση;

Κανένας ἀπὸ τοὺς ἀποίκους δὲν ἀπάντησε. Ὅλοι εἶχαν πέσει σὲ συλλογή.

— Νὰ βάλουμε κι' αὐτὸ τὸ γεγονὸς κοντὰ στ' ἄλλα τὰ θαυμαστὰ καὶ τ' ἀνεξήγητα ποὺ μᾶς συμβαίνουν σὲ τοῦτο τὸ νησί; ἔκανε ὁ Κύρος Σμίθ. Σὲ λίγο θὰ ξέρουμε. Ἂς περιμένουμε λοιπόν...

Σχεδὸν ὅλοι οἱ πειρατὲς βρισκόνταν στὸ κατάστρωμα, ὅταν τὸ πλοῖο ἀνατινάχτηκε. Ἔτσι, λοιπόν, τὸ δυνατὸ ρεῦμα τῆς θάλασσας, ποὺ μὲ τὴ λειψονεριὰ δυνάμωνε, τράβηξε πρὸς τ' ἀνοιχτὰ καὶ τοὺς τελευταίους πνιγμένους.

Ἡ θάλασσα ἔφευγε τώρα ἀπὸ τὸ κανάλι μὲ μεγάλη ταχύτητα.

Σὲ λίγο τὸ νερὸ θὰ τοὺς ἔφτανε τὸ πολὺ ὡς τὴ μέση καὶ θὰ μποροῦσαν νὰ πλησιάσουν ἐλεύθερα τὸ ναυαγισμένο πλοῖο.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ : Ἡ συνέχεια.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾶ:

★ Εὐχαριστοῦμε πολύ, φίλε κ. ΑΞΑΝΑΣΙΕ Κ. ΓΚΡΟΖΑ, γιὰ τὰ καλά σας λόγια γιὰ τὸ περιοδικό μας, ποὺ προσπαθοῦμε νὰ τὸ κάνουμε κάθε μέρα καὶ καλύτερο. Πήραμε τὶς συνδρομὲς τόσο τοῦ σχολείου σας, ὅσο καὶ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν σας ΒΗΣ. ΑΡ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ, ΝΙΚΗΣ ΗΛ. ΠΟΛΙΤΗ, ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΓΡ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ καὶ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. ΜΕΤΑΞΑ.

★ Δώσαμε ἐντολή, ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΕ (μαθητὴ γυμνασίου 'Ανδρίτσαινας), νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ἀπὸ τὸ 23ον καὶ περιμένουμε τὴν ἀποστολὴ τῶν συνδρομῶν σου. Μπορεῖς νὰ τὶς στείλης μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγή. Γράψε μας μόνο ἂν θέλης καὶ τὰ προηγούμενα τεύχη γιὰ νὰ σοῦ τὰ στείλουμε. Περιμένουμε καὶ τὸ ποίημα ποὺ μᾶς γράφεις πὼς θὰ μᾶς στείλης.

★ Πρῶτα - πρῶτα, ἀγαπητὲ «ΘΕΚΑ», στὸ ἑξῆς δὲν πρόκειται νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ἐπιστολὴ μὲ ψευδώνυμο χωρὶς καὶ τὸ πραγματικὸ ὄνομα δίπλα σ' αὐτό. Ἔπειτα, ἂν θέλης νὰ τὸ χρησιμοποιῆς στὸ μέλλον, θὰ πρέπει τὸ ταχύτερον νὰ σπεύσης νὰ τὸ ἐγκρίνης. Θέλουμε μόνο νὰ ποῦμε καὶ σὲ σένα καὶ σὲ ὅλους τοὺς φίλους μας πὼς ψευδώνυμα χωρὶς νόημα δὲν πρόκειται νὰ ἐγκρίνουμε. Εἶναι, λοιπόν, ἀνάγκη νὰ μᾶς ἐξηγήσης τί ἐννοεῖς μὲ τὴ λέξη ΘΕΚΑΣ ἂν θέλης νὰ ἐγκριθῆ γιὰ τὸ μέλλον. Τὸ σκίτσο σου μὲ τὸν τίτλο 'Η ἀδελφή μου» πολὺ καλὸ καὶ δημοσιεύεται σήμερα. Οἱ σπαζοκεφαλιές σου πῆραν τὸ δρόμο τους.

★ Διάβασα τὴν ἐπιστολή σου, φίλε ΛΕΩΝΙΔΑ ΔΗΜ. ΔΡΟΣΟ (Λεχαινὰ) καὶ σοῦ ἀπευθύνω τὰ θερμά μου συγχαρητήρια. Οἱ σπαζοκεφαλιές σου πῆραν τὸ δρόμο τους. Τὸ ποίημά σου τὸ διάβασα μὲ πολὺ προσοχή. Μπορεῖ νὰ τὸ χαρακτηρίση κανεὶς σὰν μιὰ καλὴ προσπάθεια ποὺ σημείωσε κάποια ἀποτυχία. Τὸ πρῶτο τετράστιχο εἶναι μᾶλλον ὑποφερτό :

Εἶναι ἡμέρα ξακουστὴ
ἡμέρα δοξασμένη
τὴ διάλεξε ὁ Κύριος
ἂς εἶναι τιμημένη.

'Ο ἄλλος ὅμως στίχος σου δὲν ἔχει οὔτε μέτρο, οὔτε ρίμα. Οἱ συλλαβὲς εἶναι ἡ μιὰ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ τελευταία μάλιστα εἶναι σιδηρόδρομος :

'Ο 'Ιταλὸς μᾶς κάλεσε
νὰ ἀναμετρηθοῦμε
καὶ προθεσμία μᾶς ἄφησε
ὀκτὼ ὧρες γιὰ νὰ ἑτοιμασθοῦμε...

Καὶ γιὰ νὰ κάμουμε ἀνάλυση, πρῶτα - πρῶτα δὲν ἀφήνει κανεὶς προθεσμία. Δίνει. Ἔπειτα λὲς μιὰ ἱστορικὴ ἀνακρίβεια, ποὺ καμμιὰ ποιητικὴ ἄδεια δὲν τὴν συγχωρεῖ. 'Ο πρεσβευτὴς 'Ιταλίας Γκράτσι πῆγε στὸ σπίτι τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ Μεταξᾶ στὶς τρεῖς τὴ νύχτα. Καὶ τοῦ εἶπε πὼς ἡ εἴσοδος τῶν στρατευμάτων τοῦ Ντοῦσε θὰ ἄρχιζε σὶς ἕξη τὸ πρωΐ. Δηλαδὴ ἡ προθεσμία ποὺ τοῦ ἔδινε ἦταν μόλις τριῶν ὡρῶν. Καὶ εἶναι γνωστὸ πὼς τὰ ἰταλικὰ στρατεύματα ἔκαμαν τὴν εἰσβολὴ ἐνωρίτερα καὶ ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ὥρισε ὁ 'Ιταλὸς πρεσβευτής... Οἱ σπαζοκεφαλιές σου πῆραν τὸ δρόμο τους.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ἀγαπητὲ ΣΠΥΡΟ καὶ ΣΠΥΡΑΚΗ, μά, ὁμολογοῦμε, πὼς δὲν καταλαβαίνουμε ἀπολύτως τίποτε μὲ αὐτὸ τὸ διπλὸ ὄνομα ποὺ μᾶς γράφεις. Ἄλλη φορὰ δὲν πρόκειται, γιὰ κανένα λόγο, νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψη μας ἐπιστολὴ ποὺ δὲν ἔχει ὑπογραφεῖ μὲ τὸ πραγματικὸ ὄνομα τοῦ ἀποστολέα. Οἱ σπαζοκεφαλιές σου πῆραν τὴ σειρά τους.

★ Ἔδωσα ἐντολή, φίλε ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ, νὰ σοῦ στέλλωνται τὰ δέκα τεύχη. Σὲ εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὴ φροντίδα σου γιὰ τὸ περιοδικό.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ποὺ ζήτησες, ΚΩΣΤΑΚΗ ΜΠΑΛΤΑ ('Αλεξανδρούπολη). Εἶναι ἀλήθεια πὼς στὴν ὡραία ἀκριτικὴ πόλη σας ἔχουμε πολλοὺς φίλους καὶ καλοὺς ἀναγνῶστες.

★ Εἶχα τὴν ἐντύπωση, ἀγαπητὲ ΑΛΚΗ ΡΟΔΟΠΟΥΛΕ (Χαλκίδα), πὼς σοῦ στέλλονται τὰ φύλλα ποὺ ζήτησες. Ἔκαμα τὶς δέουσες παρατηρήσεις στὴν διεκπεραίωση. Πάντως περιμένουμε τοὺς συνδρομητὲς ποὺ μᾶς γράφεις. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν πρόκειται νὰ προβοῦμε σὲ αὔξηση τῆς συνδρομῆς. Τὰ ποιήματά σου ἦταν ὅλα καλά. Μὰ κάπου παρέπεσαν τοῦ συντάκτου τῆς ὕλης. 'Η νέα σου συνεργασία ἀρκετὰ καλὴ σὰν γράψιμο, μὰ νομίζω πὼς δὲν εἶναι καθόλου παιδαγωγική. 'Η «καζούρα» ποὺ γίνεται στοὺς καθηγητὲς εἶναι, κατὰ τὴ γνώμη μου, κάτι τὸ πολὺ ἀξιόμεμπτο. Δὲν θὰ ἔπρεπε δὲ νὰ σερβίρουμε στοὺς ἀναγνῶστες μας τέτοιες σκηνές, ἔστω καὶ καλογραμμένες, ὅπως ἡ δική σου.

★ Μᾶς γράφεις, Ν. ΠΕΥΚΙΩΤΗ : «'Ομολογῶ πὼς ἔνοιωσα μιὰ βαθειὰ ἀνατριχίλλα νὰ διατρέχη τὸ σῶμα μου ὅταν σήμερα ἀπὸ ἀφορμὴ ἕνα τυχαῖο περιστατικό, ἀποφάσισα νὰ διαβάσω μὲ προσοχὴ τὶς πλούσιες σὲ περιεχόμενο καὶ πολύτιμες σὲ προσφορὰ σελίδες σου. Ἕνας μικρὸς ἀναγνώστης σου βάλθηκε νὰ μὲ κάνη συνδρομητή σου. 'Από καιρὸ τώρα εἶχε ἀρχίσει τὴν «ἐπίθεση». Καὶ σήμερα «ὁ ἐχθρὸς ὑπέκυψε». Δὲν ἄντεχα ἄλλο πιὰ στὶς «σφαῖρες» τοῦ νεαροῦ ἀγωνιστὴ κι' ἀναγκάστηκα νὰ ὑποχωρήσω, ὄχι ὅμως χωρὶς μιὰ τελευταία προσπάθεια. Τοῦ εἶπα: «Θὰ διαβάσω τὸ περιοδικό σου κι' ἂν μοῦ ἀρέση, θὰ γίνω συνδρομητής του». Τὸ διάβασα!... Αὐτὸ ὅμως ἦταν ἡ «χαριστικὴ βολή». Τὰ ὑπόλοιπα τὰ καταλαβαίνετε... Γι' αὐτό, λοιπόν, ἀγαπητή μου «Παιδόπολις», σοῦ γράφω, γιὰ νὰ σὲ συγχαρῶ γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο ποὺ κάνεις στὶς ἁγνὲς κι' εὔπλαστες ψυχὲς τῶν παιδιῶν, δίπλα στὴν ἀγαπημένη «Ζωή τους». Σήμερα εἶμαι φοιτητὴς τῆς Νομικῆς Σχολῆς. Μὰ κάποτε ἤμουν κι' ἐγὼ παιδάκι καὶ μὲ πόνο θυμοῦμαι τὰ παιδικά μου χρόνια, πού, ἐνῶ τὸ σάπιο ἔντυπο λυσσοῦσε γύρω μας, δὲν μπορούσαμε εὔκολα νὰ βροῦμε ἕνα φίλο σὰν ἐσένα». Τὸ ποίημά σου πολὺ καλό. Θὰ δημοσιευτῆ ἀσφαλῶς.

★ Μάλιστα, ΚΩΣΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Καὶ τὴ διεύθυνσή σου θὰ διορθώσουμε καὶ τὰ φύλλα θὰ σοῦ στείλουμε. 'Η μαγική σου εἰκόνα πῆρε τὸ δρόμο της.

★ Πρέπει τώρα νὰ τὰ ἔχης πάρει τὰ φύλλα, ἀγαπητὲ ΝΙΚΟ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΟΥΡΤΗ (Μουζάκιο).

★ Καὶ μεῖς σ' εὐχαριστοῦμε, ἀγαπητὲ φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΧΡΥΣΙΚΟ, γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Ὥστε διαβάζεις τὸ περιοδικὸ μὲ τόση εὐχαρίστηση καὶ ἰδιαίτερα τὴν «Γεωργικὴ στήλη» καὶ τὸ «Νησὶ τοῦ Μυστηρίου»;

★ Πολὺ καλὸ τὸ σταυρόλεξό σου, ἀγαπητέ μου φίλε ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΚΟΡΩΝΙΔΗ.

★ Ἔδωσα στὸν ἀθλητικό μας συντάκττη τὴ σημείωσή σου, ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟ ΔΟΥΚΑ (Σουφλί).

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος, ἀγαπητέ μου φίλε κ. ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΦΑΝΑΡΙΩΤΗ.

★ Τὰ Χριστούγεννα τῶν ὀρφανῶν» ἀρκετὰ καλό, ΓΙΩΡΓΟ ΔΙΟΝ. ΚΟΥΒΕΛΑ (Πύλο). Ἔχει ὅμως ἕνα βασικὸ ἐλάττωμα: Πολὺ μεγάλο 'Ωστόσο τὸ δημοσιεύω στὸ σημερινὸ τεῦχος.

★ Πρῶτα - πρῶτα σ' εὐχαριστῶ, ἀγαπητέ μου φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ, γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Σ' εὐχαριστοῦμε ἀκόμα γιὰ τὶς φροντίδες σου νὰ γράψης συνδρομητές, ἀλλὰ δὲν μπορέσαμε καὶ πολὺ νὰ καταλάβουμε τί θέλεις νὰ πῆς στὸ γράμμα σου. Πάντως τοὺς φίλους σου καὶ σένα γράφουμε στοὺς συνδρομητές μας ἀπὸ 1ης 'Ιανουαρίου 1951. Ἂν θέλετε τὸν πρῶτο τόμο μπορεῖτε νὰ τὸν προμηθευθῆτε σύμφωνα μὲ τοὺς ὅρους ποὺ δημοσιεύουμε στὸ σημερινὸ καὶ τὸ περασμένο τεῦχος. Οἱ σπαζοκεφαλιές σου πῆραν τὸ δρόμο τους. Τὸ ποίημά σου γιὰ τὴν «Παιδόπολι» τὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ μὲ τὶς θερμὲς εὐχαριστίες μας:

Μέσα στὰ πιὸ μικρὰ χωριὰ
καὶ στὶς μεγάλες πόλεις
καλύτερα περιοδικὰ
εἶναι οἱ παιδοπόλεις.

Σὲ τοῦτα δῶ βρίσκει κανεὶς
τὴν πιὸ καλὴ τὴν ὕλη
Σὰν νὰ δουλεύη ὁ μάστορης
ἔχοντας καὶ τὴ σμίλη.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σας, ἀγαπητοί μου ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ καὶ ΔΗΜ. ΚΟΥΦΟΓΙΑΝΝΗ. Πῆραν τὸ δρόμο τους.

★ Καὶ γιὰ σένα, ΖΟΥΛΙΑ, ἰσχύει αὐτὸ ποὺ εἴπαμε στοὺς ἄλλους μας φίλους: 'Επιστολὴ μόνο μὲ ψευδώνυμο καὶ μάλιστα μὴ ἐγκεκριμένο, δὲν θὰ τὴν διαβάζουμε. Πάντως γιὰ σήμερα καὶ γιὰ πρώτη φορὰ διαβάσαμε τὴν ἐπιστολή σου μὲ πολὺ ἀγάπη. Σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια καὶ ἂν καὶ εἶσαι μικρή, ἐκφράζει τόσο ὡραῖα τὶς σκέψεις σου. 'Η ἔκθεσή σου ἀρκετὰ καλή.

★ Διωρθώθηκε ἡ διεύθυνσή σου, ἀγαπητέ μου φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΜΕΛΙΟ (Κατερίνη). Γιὰ τὰ καλά σου λόγια σὲ εὐχαριστοῦμε.

★ Ἔτσι εἶναι ἡ ζωή, ἀγαπητέ μου ΛΑΜΠΡΟ ΞΗΡΟΜΕΡΙΤΗ. Τί νὰ γίνη; Καθὼς λέει κι' ἕνας λαϊκὸς ποιητής: «Γιὰ ἀλλοῦ κανένας ξεκινάει κι' ἀλλοῦ ἡ τύχη ἀνεπάντεχα τὸν πάει». Τὸ γεγονὸς πὼς δὲν μπόρεσες νὰ συνεχίσης τὰ μαθήματά σου, αὐτὸ δὲν σὲ ἐμποδίζει καὶ σήμερα νὰ μορφωθῆς. Μπορεῖς μὲ τὸ συστηματικὸ διάβασμα νὰ μορφωθῆς. Πρὸ παντὸς χρειάζεται θέληση καὶ ἀπόφαση. Καλὰ τὸ λές πὼς τὰ πάντα γιὰ τὴν 'Ελλάδα. Τὸ ποίημά σου ἀρκετὰ καλό.

★ Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη καὶ θὰ θεωρηθῆ ἡ συνδρομή σου ἀπὸ πρώτης 'Ιανουαρίου 1950, ΦΩΤΙΕ ΠΑΝ. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΕ.

★ Ὅλα καλά, ΕΛΕΝΗ Α·Ι·ΒΑΖΙΑΝ, (Αἴγιο).

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν τὸ ποίημά σου, Γ. Π. ΤΡΥΦΙΑΤΗ (Αἰτωλικό).

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν συνδρομὴ ποὺ μᾶς ἔστειλες, ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΚΟΠΑΝΑ. 'Αλλὰ δὲν μᾶς γράφεις, δυστυχῶς, τὸ ὄνομα τοῦ συνδρομητοῦ. Στὸ μεταξὺ θὰ σοῦ τὰ στείλουμε ἐσένα ὥσπου νὰ μᾶς γνωρίσης τὸ ὄνομά του καὶ τὴν διεύθυνσή του. 'Απὸ τὴν παραγγελία σου δὲν καταλαβαίνουμε πολλὰ πράγματα. Δὲν μᾶς τὰ ἐξηγεῖς. Πρέπει ἀκόμα νὰ σοῦ ποῦμε πὼς τὰ ἔξοδα ἀποστολῆς τῆς συνδρομῆς δὲν βαρύνουν τὸ περιοδικό, ἀλλὰ τοὺς συνδρομητές.

★ Πήραμε τὶς 10.000 δραχμές, Γ. Κ. ΚΟΣΜΑΔΑΚΙ (Γυμνάσιο Νεαπόλεως—Κρήτης) καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις. Ἂν δὲν πῆρες τὸ 21ο θὰ στὸ στείλουμε. Ὅσα παιδιὰ θέλουν, μποροῦν νὰ προμηθευτοῦν ὁλόκληρο τὸν τόμο δεμένο ἢ ἄδετο. Οἱ συνεργασίες σου ἐγκρίνονται.

★ Γράφτηκες στὸν κατάλογο ἐκείνων ποὺ θὰ πάρουν ἀπὸ τοὺς πρώτους τὰ καλύμματα, ΣΤΥΛ. Δ. ΝΤΟΥΒΑ (Λαμία). Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια καὶ τὶς ὑποσχέσεις σου.

★ Θὰ πρέπει νὰ στείλης τὶς 15.000 δραχμὲς γιὰ νὰ σοῦ σταλῆ τὸ κάλυμμα, φίλε ΧΡΙΣΤΟ ΑΘ. ΧΟΝΔΡΗ (Μέτσοβο—'Ηπείρου).

★ Εὐχαριστοῦμε πολύ, ΓΙΩΡΓΟ ΔΗΜΟΠΟΥΛΕ, γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τοῦ ΙΩΑΝΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ ('Αγραπίδια—Δομοκοῦ) ὡς συνδρομητή. Τὴ συνδρομὴ μπορεῖτε νὰ τὴ στείλετε μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ ἢ σὲ γραμματόσημα. Οἱ συνεργασίες σου ἐγκρίνονται.

★ Εὐχαριστοῦμε πολύ, κ. ΧΡΙΣΤΟ ΦΩΤΟ (δημοδιδάσκαλε Βόνιτσα—'Ακαρνανίας) γιὰ τὴν ἐγγραφὴ ὡς συνδρομητῶν τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου σας. Τὰ φύλλα θὰ σᾶς ἔχουν ἔλθει ἀσφαλῶς. Περιμένουμε τὴ συνδρομή.

★ Τὸ γράμμα σου, ΙΩΑΝΝΗ ΣΤΑΥΡΟΥ (Ἄρδωση—Λάκκας Σουλίου), διαβιβάστηκε στὶς ἐντεταλμένες Κυρίες τοῦ 'Εράνου.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΧΡ. Δ. ΚΟΤΙΚΑ (Κέρκυρα). Εὐχαριστοῦμε.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΝΙΚΟ ΑΡΓΥΡ.ΟΥ ΚΟΡΜΠΕΤΗ (μαθητὴ Γυμνασίου Βάλτης) καὶ θηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη. 'Η μαγική σου εἰκόνα πῆρε τὴ σειρά της.

★ Θὰ φροντίσουμε γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ Κ. ΜΩ·Υ·ΣΕΙΔΗ καὶ θὰ σοῦ γράψουμε ἰδιαιτέρως.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΘΕΟΦΙΛΕ Γ. ΣΕΒΔΑΛΗ (Πηγάδια Καρπάθου). Καὶ περιμένουμε τὴ συνδρομή σου. Εὐχαριστοῦμε.

★ Εὐχαριστοῦμε πολύ, ΜΑΡΙΑ ΧΑΤΖΗΓΙΩΡΓΙΑΔΟΥ. Γίνηκε ἡ διόρθωση.

★ Πήραμε τὶς συνεργασίες σου, ΣΩΤΗΡΑΚΗ ΠΑΝ. ΤΟΥΦΙΔΗ ('Ιωάννινα). Οἱ σπαζοκεφαλιὲς καλές. Καλὸ ἐπίσης καὶ τὸ «Κισσόπουλο».

★ Γράψαμε συνδρομητές, ΕΜΜ. Γ. ΚΑΣΣΙΩΤΗ (Πηγάδια Καρπάθου), τοὺς ΚΩΝ. ΒΑΣΙΛΑΡΑΚΗΝ καὶ ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ. Τοὺς παρακαλῶ νὰ μᾶς στείλουν καὶ τὴν συνδρομή των. 'Ο Ρόμβος σου καλός.

★ Πολὺ καλὸ τὸ ποίημά σου, ΚΩΝΣΤ. ΒΑΣΙΛΑΡΑΚΗ (Πηγάδια Καρπάθου). Μπράβο σου.

★ Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ 16ον τεῦχος, Λ. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ (Λευκώνα).

★ 'Εγκρίνονται κατ' ἀρχὴν οἱ συνεργασίες σου, ΗΡΑΚΛΗ ΘΕΟΔΟΣΙΔΗ (Λευκάδι).

★ 'Εν τάξει, ΑΛΚΗ ΡΟΔΟΠΟΥΛΕ. Τὸ πρᾶμα ἔχει κανονισθῆ σύμφωνα μὲ τὴ δεύτερη ἐπιστολή σου. Τὶς παρατηρήσεις σου τὶς λάβαμε ὑπ, ὄψη μας.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν τὸ «Ξεκίνημα τοῦ Ψαρᾶ», φίλε ΣΤΕΓΟ ΑΣΤΕΓΕ. Σπεῦσε μόνο νὰ ἐγκρίνης τὸ ψευδώνυμό σου γρήγορα, γιὰ νὰ μπορῆς νὰ τὸ χρησιμοποιῆς.

★ 'Εγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ὁ «Γυρισμὸς στὴν Ἤπειρο», ΜΙΧΑΛΑΚΗ ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗ (Ζηρό).

★ Σ' εὐχαριστοῦμε, ΓΙΩΡΓΟ Κ. ΟΡΦΑΝΕ, γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τῶν συνδρομητῶν τῶν φίλων σου ΜΙΧΑΛΗ ΦΟΥΝΤΗ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΥΤΟΥ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΖΑΜΑΛΗ καὶ ΙΩΑΝΝΗ ΝΙΚΟΛΑ·Ι·ΔΗ. Τοὺς παρακαλοῦμε θερμὰ νὰ μᾶς στείλουν καὶ τὴ συνδρομή τους. Γιὰ τὸ ἄλλο ζήτημα ποὺ μᾶς γράφεις θὰ πληροφορηθοῦμε καὶ θὰ σοῦ γράψουμε.

★ Πήραμε τὰ ἀνέκδοτά σου, Κ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΕ (Κόρινθο). Εἶναι καλά, μὰ μερικὰ πολὺ

γνωστά. Πάντως εὐχαριστοῦμε. Σπαζοκεφαλιὲς καὶ λοιπὲς συνεργασίες μπορεῖς νὰ στέλνης ὅσες θέλεις.

★ Εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὶς φροντίδες σου, ΣΠΥΡΟ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ (Σιάτιστα). Δώσαμε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διαθέσης πρὸς χίλιες δραχμὲς τὸ ἕνα. Τὰ ἀνέκδοτά σου πολὺ γνωστά!

★ Γιὰ τὸ ζήτημα τῆς βιβλιοδεσίας, μικρές μου φίλες ΑΡΓΥΡΩ ΚΟΜΗΝΑ καὶ ΡΙΤΣΑ Ν. ΕΒΡΕΝΟΓΛΟΥ, γράφουμε στὴ σχετικὴ ἀγγελία, ποὺ πιστεύω πὼς τὴ διαβάσατε. Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σας λόγια. Ἔδωσα ἐντολὴ νὰ σᾶς στείλουν τὰ φύλλα ποὺ σάς λείπουν καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐμβάσετε τὸ ἀντίτιμό τους, λογαριάζοντάς το πρὸς χίλιες δραχμὲς τὸ ἕνα. Γιὰ τὸ κάλυμμα — ἐπαναλαμβάνουμε — μπορεῖτε νὰ στείλετε 15.000 ἡ κάθε μιά. Ἀλλὰ ἡ βιβλιοδεσία θὰ γίνη στὴν πόλη σας, ὅπως γράφουμε καὶ στὴν ἀγγελία μας. Εἴμαστε εὐτυχεῖς ποὺ διαβάζετε μὲ τόσο ἐνδιαφέρον τὸ περιοδικό μας.

★ Μᾶς γράφεις, ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΑΠ. ΓΚΑΤΖΙΑΝΑ: «Εἶμαι μαθητὴς τῆς Δης ν. τ. τάξης τοῦ Γυμνασίου Γρεβενῶν, καθὼς καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς θερμοὺς ἀναγνῶστες σου. Μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον παρακολουθῶ τὶς ἐκδόσεις σου. «Τὸ νησὶ τοῦ μυστηρίου»' «.Ο ἀητὸς τοῦ βάλτου» μὲ ἔχουν ἀληθινὰ καταγοητεύσει. Εἶσαι τὸ περιοδικὸ ποὺ μοῦ κρατᾶς εὐχάριστη συντροφιά, διότι μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες σου ἀναδύεται κάθε πνευματικὴ χαρά. Εὔχομαι νὰ σὲ ἰδῶ μιὰ ἡμέρα τὸ καλύτερο παιδικὸ περιοδικὸ καὶ ἑβδομαδιαῖο». Γιὰ τὰ καλά σου λόγια σ' εὐχαριστοῦμε. Ἡ σπαζοκεφαλιά σου παίρνει τὸ δρόμο της.

★ Ἐδόθη ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ἄλλη μιὰ φορά, ΔΙΟΝΥΣΗ ΔΗΜ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΕ (Βουναριὰ—Κορώνης Μεσσηνίας) καὶ νὰ ἐξετασθῆ πὼς δὲν ἔφθασαν στὰ χέρια σου φύλλα ποὺ ἐμεῖς στὰ ἐστείλαμε. Πάντως λυπούμεθα γιὰ τὴν καθυστέρηση, ἡ ὁποία, καθὼς καταλαβαίνεις, βαρύνει τὶς ταχυδρομικές μας ὑπηρεσίες.

★ Ἐν ἀναμονῇ τῆς συνδρομῆς σου, ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΠΑΝ. ΧΑΣΟΥΛΑ (Γραικὸ Λεονταρίου) ἔδωσα ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ φύλλα ἀπὸ 12 καὶ πέρα. Εἴμαστε εὐτυχεῖς ποὺ τὸ περιοδικὸ σοῦ ἄρεσε τόσο πολὺ καὶ τὸ ξεχώρισες μεταξὺ ὅλων τῶν ἄλλων ποὺ σοῦ ἔστειλε ὁ καλός σου θεῖος.

★ Ὅπως πάντα ἀρκετὰ καλοὶ οἱ στίχοι σου, ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΤΕΛΙΔΑΚΗ. Ὁ «Χωρισμὸς» ἔχει ἀρκετὸ αἴσθημα καὶ τὸν δημοσιεύω ἐδῶ:

Φεύγω μανούλα μου γλυκειὰ καὶ πάω κεῖ στὰ ξένα.
Φεύγω, μὰ μέσα στὸ μυαλὸ θἄχω πάντα ἐσέα.
Μεγάλη εἶναι ἡ πληγὴ π' ἀνοίγω στὴν καρδιά σου,
οἱ πίκρες καὶ οἱ καϋμοὶ θὰ τρῶν' τὰ σωθικά σου.

Τὸ ξέρω, θὰ περάσουνε καιροὶ ν' ἀνταμωθοῦμε,
μὰ ὅσοι κι' ἂν περάσουνε δὲ θὰ λησμονηθοῦμε!
Ἐσύ 'σαι ποὺ μ' ἀνάθρεψες μὲ πίκρες καὶ μὲ (μόχθους,
καὶ πάντα σὺ τρέφεις γιὰ μὲ τοὺς καλυτέρους (πόθους.

Πῶς εἶναι λοιπὸν δυνατὸ 'γὼ νὰ σὲ λησμονήσω,
τοὺς κόπους ποὺ ὑπέφερες γιὰ μὲ, νὰ τοὺς πατήσω;
Φεύγω μανούλα μου γλυκειά, μὰ θὰ ξαναγυρίσω!
Μὲ τὴν εὐχή σου ὁδηγὸ,
τὸν ὅρκο μου τοῦτον ἐδῶ δὲν θὰ τὸν λησμονήσω.

Θὰ πάγω κεῖ στὴν ξενητιά, τὴν ἄσπλαχνη τὴν (χώρα.
Μάνα μου φεύγω μακριὰ ἀπὸ κοντά σου, τώρα!
Ποιὸς ξέρει τὶ θὰ γίνω ἐκεῖ! χαρὲς θὰ συναντήσω;
πίκρες, καϋμοὺς καὶ βάσανα; Μὰ θὰ ξαναγυρίσω!

★ Δὲν μπόρεσα νὰ τὸ διαβάσω ὅλο σου τὸ ποίημα, ἀγαπητὴ φίλη τῆς «Παιδοπόλεως», ΜΑΡΙΚΑ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ. Γιατὶ ὡρισμένες λέξεις, μ' ὅλες μου τὶς προσπάθειες, δὲν κατάφερα νὰ μαντέψω τὶ λένε! Σὲ παρακαλῶ, λοιπόν, νὰ μοῦ τὸ ξαναστείλης ἄλλη μιὰ φορὰ, ἀλλὰ καθαρογραμμένο. Καὶ πρὸ παντὸς νὰ μοῦ ξεχωρίζης τὶς λέξεις: Δὲν ὑπάρχει π. χ. λέξη «κιαρπάξανε». Ὑπάρχει ὅμως τὸ «κι' ἁρπάξανε». Κάπου μάλιστα γράφεις: «Κιαυτοὶ οἱ σκλάβοι ἄγρια ποὺ δέρνουν τὰ παιδιά μας», ἐνῶ ἀσφαλῶς θὰ ἤθελες νὰ γράψης «Κι' αὐτοὶ» καὶ ἀντὶ «σκλάβοι» «Σλαῦοι». Ἔτσι δὲν εἶναι; Γράψε το, λοιπόν, καθαρὰ καὶ ξαναστεῖλε το.

★ Πολὺ ἐνδιαφέροντα τὰ νέα ποὺ μᾶς γράφεις, ἀγαπητὲ ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΦΙΛΙΟ (,Αμύνταιο) καὶ εἴσαστε ἄξιοι συγχαρητηρίων οἱ μαθηταὶ τῆς τάξης σας στὸ γυμνάσιο νὰ προκηρύξετε διαγωνισμὸ ποιὸς θὰ γράψη τοὺς περισσότερους συνδρομητὲς στὴν «Παιδόπολι». Γιὰ τὸ κάλυμμα τοῦ τόμου θὰ πρέπει νὰ ἐμβάσης 15.000 δραχμές. Τὸ ψευδώνυμό σου θὰ πρέπει νὰ τὸ ἐγκρίνης, μὲ βάση τὰ ὅσα εἴπαμε στὸ προηγούμενο φύλλο καὶ στὸ σημερινό!

★ Τὸ κάλυμμα, ΧΡΙΣΤΟ ΠΑΝΤΟΥΡΗ, διατίθεται ἀντὶ 15.000 δραχμῶν. Ὅσο ἀκριβῶς δηλαδὴ θὰ μάς στοιχίση, μαζὶ μὲ τὰ ἔξοδα ἀποστολῆς. Συνεπῶς ὅσοι θέλετε τὸ κάλυμμα, θὰ στείλετε 15.000 δραχμές. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ Διαγωνισμοῦ θὰ ἀνακοινωθοῦν στὸ πρῶτο ἢ τὸ δεύτερο φύλλο τοῦ Ἰανουαρίου. Οἱ συνεργασίες ποὺ μᾶς στέλνεις τίνος εἶναι; Γιατὶ δὲν τὶς ὑπογράφεις; Ἔπειτα προφανῶς δὲν εἶναι δικές σου. Τῆς μιᾶς ποὺ φέρνει τὸν τίτλο «Κάθε ἀρχὴ καὶ δύσκολος» εἶναι διαφορετικὸς ὁ χαρακτήρας ἀπὸ ἐκεῖνον τῆς ἐπιστολῆς σου. Τῆς ἄλλης «Τὸ παιδομάζωμα» μοιάζουν οἱ χαρακτῆρες ἀλλὰ ἀμφιβάλλει κανεὶς ἂν εἶναι ἐντελῶς οἱ ἴδιοι! Λοιπόν; Θὰ σὲ βάλουμε στὸν κόπο νὰ τὶς ξαναστείλης μὲ τὶς ὑπογραφές τους.

★ Μᾶς γράφετε, κύριε ΓΕΩΡΓΙΕ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ (δημοδιδάσκαλε Ταυρωνίτου—Κισάμου): «Δὲν βρίσκω λόγια νὰ σᾶς παραστήσω τὴν ἀνέκφραστη χαρὰ μὲ τὴν ὁποίαν διαβάζεται ἡ «Παιδόπολις» ἀπὸ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, διὰ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸν ὁδηγὸν πρὸς ἕνα δρόμο τιμιώτερον καὶ ἠθικώτερον. Δὲν θέλει τὸ Ἑλληνόπουλο πολλὰ γιὰ νὰ τρέξη μ' εὐχαρίστηση τὸ δρόμο αὐτό. Μόνον μία ὑπόδειξη εἶναι ἀρκετή. Τὴν ὑπόδειξη τὴν δίδει ἡ «Παιδόπολις». Τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ποὺ ἔχουν ὀργανωθῆ σὲ ὁμάδες πρὸ τριετίας μὲ πολύπλευρον δρᾶσιν ἐσωσχολικὴν καὶ ἐξωσχολικήν. Κροτοῦν ἐξωσχολικὰ μέλη τῶν ὁμάδων. Κάθε παιδὶ ποὺ ἀποφοιτᾶ ἀπὸ τὸ σχολειό μας, ὁπουδήποτε καὶ ἂν εὑρίσκεται ζητώντας τὴ συνδρομή του καὶ γνωρίζοντας σ' αὐτὸ τὴν ὅλην ζωὴν καὶ κίνησιν τῶν ὁμάδων εἰς ἃς ἀνῆκε ὡς ἐσωσχολικός. Ὁ ἐκκλησιασμός, ἡ καθαριότης, ἡ τάξις, ὁ σεβασμός καὶ αἱ ὑποθέσεις τῆς κοινότητος κλπ. ἀποτελοῦν τὴν σπουδαιοτέραν πλευρὰν δράσεως τούτων. Ὑπὸ τοιαύτην σύνθεσιν διαδίδουν τὸ περιοδικό σας, τὸ ὁποῖον, πιστεύω, σὲ πολὺ λίγο διάστημα νὰ ἔχη ἐξαπλωθῆ καὶ νὰ ἀποτελῆ στολίδι γιὰ κάθε οἰκογένεια ὄχι μόνο τοῦ χωριοῦ μας, ἀλλὰ καὶ τῶν πέριξ». Σᾶς εὐχαριστοῦμε θερμῶς γιὰ τὰ καλά σας λόγια, τὰ ὁποῖα διαβάσαμε μὲ συγκίνηση, γιατί, καθὼς ἀντιλαμβανόμεθα ἀπὸ τὴ δράση τῶν μαθητῶν σας, προέρχονται ἀπὸ ἕνα ἐμπνευσμένο ἐκπαιδευτικὸ λειτουργό. Γράψαμε συνδρομητὴ ἀπὸ 1)12)50 τοὺς ΝΙΚΗΤΑΝ ΠΟΡΦΥΡΑΚΗΝ, ΑΝΤΩΝΙΑΝ ΛΕΥΤΕΡΑΚΗ, ΣΤΑΥΡΟ ΚΟΡΔΑΚΗ, ΚΑΤΙΝΑ ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗ, ΚΩΝ. ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗ, ΣΟΦΟΚΛΗ ΚΟΥΤΣΟΥΡΑΚΗ, ΓΕΩΡΓΙΟ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ καὶ ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ.

★ Τὰ τεύχη σοῦ ἐστάλησαν, ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΜΩΡΑΪΤΗ. Ἐλπίζω νὰ τὰ ἔλαβες, γιατὶ ἀλλιῶς θὰ χάθηκαν στὸ ταχυδρομεῖο καὶ θὰ πρέπει νὰ μᾶς ξαναγράψης ἂν δὲν τὰ ἔχης ἤδη πάρει.

★ Πρέπει νὰ σοῦ ποῦμε, ΜΑΡΙΑ Ν. ΜΑΡΟΥΛΗ (Νάξο), πὼς τὸ ποίημά σου δὲν μᾶς ἱκανοποίησε καθόλου. Μὰ καθόλου. Ἐνῶ δείχνει πὼς ἔχει ἔμπνευση καὶ εὐκολία στὸ στίχο, σὲ μιὰ στιγμὴ τὰ χαλᾶς, ἴσως γιατὶ δὲν καταβάλεις προσπάθεια νὰ βρῆς τὴ κατάλληλη ρίμα. Ἔπειτα παρουσιάζει τὸ ποίημά σου μιὰ στιχουργικὴ ἀνομοιομορφία. Στὸ πρῶτο τετράστιχο ριμάρεις τὸν πρῶτο καὶ δεύτερο στίχο καὶ νομίζεις ἁπλῶς πὼς ριμάρεις τὸν 3ον καὶ μὲ τὸν 4ον, γιατὶ φυσικὰ τὸ «στεφανώνει» δὲν ριμάρει μὲ τὸ «καμαρώνεις». Στὸ δεύτερο ριμάρεις μόνο τὸν 2ον μὲ τὸν 4ον. Ἀλλὰ γιὰ διάβασέ το καὶ μόνη σου ἐδῶ, γιὰ νὰ δῆς πόσο ἔχουμε δίκιο:

Ἑλλάδα μας, ὡραία, ζηλευτή,
ἀπὸ αἰῶνες εἶσαι ξακουστὴ·
ἡ δόξα πάντοτε σὲ στεφανώνει
κι' ὅλο θὰ ὀμορφαίνεις καὶ θὰ καμαρώνεις.

Κι' ἂν βάναυσα σὲ κτύπησαν οἱ βάρβαροι
καὶ ρήμαξαν κάθε τόπο σου ἱερό,
ἐσὺ θὰ ἔρχεσαι πάντα νικήτρα
κι' οἱ βάρβαροι θὰ σέρνωνται σὲ βοῦρκο (βρωμερό.

Ἐσὺ εἶσαι ἡ λαμπάδα ποὺ δὲν σβήνεις
μ' ἀνεμοβρόχια, μ' ἄγριους καιροὺς
ἐσὺ εἶσαι ἡ μόνη χώρα ποὺ φωτίζεις
ἀγρίους καὶ ἀμόρφωτους λαούς.

Ἡ ἄλλη σου συνεργασία ἐγκρίνεται κατ' ἀρχήν.

★ Δημοσιεύουμε ἐδῶ, ΔΑΜΙΑΝΕ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗ (Παιδόπολη «Ἅγιος Χαράλαμπος» Ἰωσηφόγλειο), τὴν ἐπιστολή σου, ὅπως ἀκριβῶς μᾶς τὴν γράφεις: «Ἡ πατρίδα μας, ὅπως πάντα καὶ πάλι, βρισκόνταν στὶς καταστροφές της. Τὰ χωριὰ εἶχαν πάθει μεγάλες καταστροφὲς, οἱ ἄνθρωποι σκόρπισαν σὰν τὰ ἀγρίμια ἕνας ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ. Οἱ γονεῖς ἔχασαν τὰ παιδιά τους καὶ τὰ παιδιὰ τοὺς γονεῖς, ἀπὸ τὴν τρομοκρατία τῶν ἀνταρτῶν. Μέγας προστάτης μας ἡ Βασίλισσα, δὲν μᾶς ἄφησε νὰ χαθοῦμε. Μάζεψε χιλιάδες Ἑλληνόπουλα καὶ τὰ ἔβαλε μέσα στὰς παιδοπόλεις. Ἀπὸ τότε καὶ στὸ ἑξῆς Αὐτὴν γνωρίσαμε σὰν πραγματικὴ Μάνα μας. Καὶ δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ μᾶς φροντίση γιὰ τὴν τροφὴ καὶ τὸν ὕπνο. Εἶχε κι' ἄλλους σκοποὺς γιὰ μᾶς. Νὰ μᾶς μορφώση. Χιλιάδες βασανισμένα Ἑλληνόπουλα μορφώνονται σὲ διάφορες σχολές. Ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ παιδιὰ εἶμαι κι' ἐγώ. Μὲ τὴν φροντίδα τῆς Μητέρας Βασίλισσας στὴ Σιβιτανίδειο Σχολή. Νά! ὄχι μόνον φρόντισε νὰ μάθουμε γράμματα ἁπλῶς, ἀλλὰ νὰ μάθουμε καὶ μιὰ τέχνη νὰ ζήσουμε εὐτυχισμένοι. Μητέρα μου Βασίλισσα, δὲν θὰ σὲ ξεχάσω ποτὲ γι' αὐτὸ ποὺ μοῦ ἔκανες. Πρῶτον μοῦ ἔσωσε τὴ ζωή μου ἀπὸ τοὺς ληστοσυμμορίτες. Καὶ δεύτερον μὲ σώζεις ἀπὸ τὴ δυστυχία μὲ αὐτὸ τὸ ἐφόδιο ποὺ θὰ πάρω ἀργότερα. Μητέρα Βασίλισσά μας, θὰ σὲ εὐγνωμονῶ καὶ θὰ σὲ εὐχαριστῶ σ' ὅλα τὰ χρόνια τῆς ζωῆς μου. Γιατὶ δὲν θὰ ἀργήση ἐκείνη ἡ ὥρα ποὺ θὰ πάρουμε τὰ διπλώματα ἀπὸ τὴ Σχολή. Θὰ εἶμαι πλέον ἕνας ἱκανὸς τεχνίτης γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ζήσω εὐτυχὴς καὶ θὰ μπορέσω νὰ βοηθήσω τοὺς γονεῖς μου καὶ τὴν πολυβασανισμένη μας Πατρίδα. Σὲ εὐγνωμονῶ, Μητέρα μας, καὶ θὰ Σὲ εὐγνωμονῶ πάντοτε».

★ Σ' εὐχαριστοῦμε πολύ, φίλε ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΚΙΖΑΝΗ, γιὰ τὶς φροντίδες σου ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ μας. Πολὺ καλὰ τὸ σκέφθηκες νὰ μιλήσης στὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σου γιὰ τὴν «Παιδόπολι». Τὰ ἀνέκδοτά σου καλά. Εὐχαριστοῦμε.

★ Πήραμε τὸ γράμμα σου, ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΕ καὶ θὰ σοῦ γράψουμε ἰδιαιτέρως, ἀφοῦ συνεννοηθοῦμε μὲ τὶς ἐντεταλμένες Κυρίες.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε, ΔΗΜΗΤΡΗ Γ. ΓΙΑΤΡΑ (ΒΕΛΒΕΝΔΟΥ—Κοζάνης), γιὰ τὴν ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς σου.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή μας, ΦΩΤΙΕ ΣΤ. ΕΓΓΛΕΖΕ (Βόλο) καὶ δώσαμε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ προηγούμενα τεύχη. Εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ (Βύτσιτσα Καστοριᾶς): Εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὴν συνδρομή σου Τὸ ἀνέκδοτό σου δὲν λέει πολλὰ πράγματα Στὴν ἐρώτησή σου θ' ἀπαντήσουμε μὲ ἰδιαίτερο γράμμα.

★ Εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὴν ὡραία σου ἐπιστολή, ἀγαπητὴ ΘΑΛΕΙΑ ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ (Ἀγρίνιο), γιὰ τὰ ὅσο καλὰ μᾶς γράφεις γιὰ τὴν «Παιδόπολι». Εἴμαστε εὐτυχεῖς ποὺ ἡ «Παιδόπολις» ἔγινε ὁ ἀχώριστος σύντροφος τῆς οἰκογενείας σας καὶ γιατὶ ἔχουμε, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα περιοδικὰ ποὺ διαβάζετε, τὴν πρώτη θέση στὴν καρδιά σας. Γράψαμε τὸ Βαγγελάκη συνδρομητή. Τὶς ὑποδείξεις σας τὶς λάβαμε ὑπ' ὄψη. Μερικὲς ἀπ' αὐτὲς τὶς πραγματοποιήσαμε. Τὰ ψευδώνυμα νὰ μᾶς τὰ ξαναστείλετε μαζὶ μὲ τὸ δικαίωμα ἐγκρίσεως.

★ Ἐγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ ἔκθεσή σου, ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΜΑΝΙΩΤΗ (Ἰωσηφόγλειο).

★ Δώσαμε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ φύλλα, ΙΩΑΝΝΗ Κ. ΦΛΕΣΣΑ. Φρόντισε καὶ σὺ νὰ στείλης τὴν συνδρομή σου.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ἀπὸ 1—1—51, ἀγαπητὲ ΓΙΩΡΓΟ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΕ (Ἐλευθερινάνη). Ἐὰν ὅμως θέλης καὶ τὸν 1ον τόμο, συμμορφώσου μὲ τὶς ἀγγελίες ποὺ δημοσιεύουμε καὶ στὸ σημερινὸ φύλλο.

★ Ἐὰν τὸ ἔγραψες ἐσὺ τὸ ποίημα αὐτὸ, ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΑΞΑΡΗ (Παιδόπολη Ἁγίου Κωνσταντίνου —Θεσσαλονίκη), τότε εἶναι ἀρκετὰ καλό. Γιατὶ σὰν ποίημα, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, γραμμένο ἀπὸ κάποιο μεγάλο, δὲν λέει πολλὰ πράγματα. Γιὰ διάβασέ το ἐδῶ κι' ἐσύ!

Ἑλλάδα μας, μητέρα μας,
σὺ εἶσαι δοξασμένη
γιατὶ μᾶς ἔσωσες ἐμᾶς
καὶ εἶσαι τιμημένη.

Ἐσὺ μᾶς ἐπροφύλαξες
ἀπ' τῶν ἐχθρῶν τὰ χέρια,
ποὺ μᾶς ἐκυνηγήσανε
μὲ ἀστραφτερὰ μαχαίρια.

Γι' αὐτὸ κι' ἐμεῖς ὅλοι μαζὶ
μὲ μιὰ καινούργια ὄψη
θὰ τραγουδοῦμε μὲ χαρὰ
τὸ «Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη».

★ Πήραμε τὸ πρόβλημά σου, ΣΩΤΗΡΑΚΗ Ν.

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΕ. Εὐχαριστοῦμε.

★ Μπράβο σου, ΓΙΑΝΝΗ ΤΑ·Ι·ΝΤΖΗ (Θήβα). Εἶσαι ἕνας καλὸς φίλος τῆς «Παιδοπόλεως». Γράψαμε συνδρομητὲς ἀπὸ 1)1)50 τοὺς συμμαθητές σου ΒΑΣ. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, ΚΩΝ. ΣΠΥΡΟΥ καὶ ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΣΩΦΙΔΗ. Ἂς φροντίσουν μόνο νὰ στείλουν τὴν συνδρομή των. Ἐμπρός λοιπόν. Φρόντιζε γιὰ τὴν «Παιδόπολι» καὶ διάδιδέ την μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν σου καὶ τῶν φίλων σου. Ἡ συνεργασία σου πολὺ καλὴ καὶ ἐγκρίνεται. Γιὰ τὶς εὐχές σου θερμὰ εὐχαριστῶ.

★ Διαβάσαμε μὲ προσοχὴ τὴν ἐπιστολή σου, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Θ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΟΠΟΥΛΕ (Πάτρα) καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω πὼς μερικὲς ἀπὸ τὶς παρατηρήσεις σου εἶναι ὀρθές. Ἀλλὰ δὲν εἴμαστε σύμφωνοι πέρα ὥς πέρα. Τὸ «Κύπρος» δὲν μπῆκε γιὰ λόγους καθαρὰ τεχνικούς. Τώρα ποὺ τὴ ξαναστέλνεις, θὰ προσπαθήσουμε νὰ τὴ δημοσιεύσουμε. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ξέρῃς κάτι: Τὸ κόψιμο τῶν χειρογράφων δὲν ἀπογυμνώνει ἕνα φιλολογικὸ κομμάτι. Ἀντιθέτως τὸ ὀμορφαίνει. Εἶναι σὰν τὸ ὄμορφο κλάδεμα τῶν δέντρων. Τὸ ποίημά σου ποὺ στερήθηκε μερικοὺς στίχους του δὲν ἔχασε. Κέρδισε. Δὲν ἔχεις δίκιο γιὰ τὸν τρόπο τῆς διατυπώσεως τῆς στήλης αὐτῆς. Πρῶτα - πρῶτα στὴ στήλη αὐτὴ συζητῶ καὶ καταχωρῶ καὶ καλὰ ποιήματα. Ἀλλὰ καὶ μερικὰ ποὺ δὲν ἀξίζουν, σὰν δεῖγμα κι' αὐτὰ καὶ γιὰ κεῖνον ποὺ τὰ ἔγραψε καὶ γιὰ σᾶς ποὺ θὰ τὰ διαβάσετε καὶ θὰ ἀντιληφθῆτε πὼς δὲν ἀξίζουν, καὶ γιατὶ δὲν ἀξίζουν. Γιὰ τὶς ἡμερομηνίες, σωστὴ ἡ παρατήρηση. Ὁ διαγωνισμὸς θὰ ἀνακοινωθῆ τὸ ταχύτερον. Γράφω καὶ παραπάνω σὲ κάποιον φίλο μας. Συμφωνῶ ἀκόμη μαζί σου γιὰ τὸ ὅτι πρέπει ὅλοι οἱ φίλοι μας νὰ κάνουν τὶς παρατηρήσεις τους γιὰ ὅ,τι βλέπουν στὸ περιοδικό,

★ Ἐν τάξει, ΝΙΚΟΛΑΚΗ ΚΑΜΠΟΥΡΗ (Γαλαξείδι). Θὰ σοῦ στέλνω 10—15 τεύχη καὶ σὲ παρακαλῶ φρόντισε γιὰ τὴ διάθεση τῆς «Παιδοπόλεως».

★ Εὐχαριστοῦμε, ΚΩΝ. Ν. ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗ (Ἀπέρειον Καρπάθου), γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Τὸ ποίημά σου ἀρκετὰ καλό. Ἀλλὰ τώρα δὲν ἔχει ἐπικαιρότητα πλέον. Νὰ μᾶς τὸ ξαναστείλῃς τὸ καλοκαίρι. Τὰ φύλλα θὰ σοῦ σταλοῦν. Καθὼς γράψαμε, κάθε φύλλο τῆς «Παιδοπόλεως» στοιχίζει 1.000 δραχμές.

★ Θὰ σοῦ γράψουμε τὸ ταχύτερο γιὰ ὅσες πληροφορίες μᾶς ζητᾶς, ΦΙΛΙΠΠΕ ΝΙΚΟΛΑ·Ι·ΔΗ.

★ Ἔχει καλῶς, ΔΗΜ. Ν. ΜΑΝΩΛΑ (Κολινδρό). Θὰ σοῦ σταλῆ ἐγκαίρως τὸ κάλυμμα.

★ Ἐγκρίνεται κατ' ἀρχὴν ἡ ἔκθεσίς σου, ΓΙΩΡΓΟ ΜΕΝΤΣΟΠΟΥΛΕ (Κρανίωνα).

★ Πήραμε τὰ χρήματα γιὰ τὸ κάλυμμα, Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΕ. Εὐχαριστοῦμε.

★ Γράψαμε συνδρομητὲς τοὺς φίλους σου, ΠΑΝ. ΜΠΟΥΝΤΖΟΥΛΗ (Πύθιον). Πρέπει ὅμως νὰ φροντίζετε νὰ στέλνετε τὶς συνδρομὲς γιατί, καθὼς θὰ ξέρετε, οἱ συνδρομὲς εἶναι προπληρωτέες.

★ Οἱ συνεργασίες σου ἐγκρίνονται, φίλτατε ΠΑΥΣΑΝΙΑ ΜΥΛΩΝΑ καὶ παίρνουν τὴ σειρά τους. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ νέο συνδρομητὴ ποὺ μᾶς ἔγραψες.

★ Εἴμαστε εὐτυχεῖς ποὺ κάνουμε τὴ γνωριμία σου, ΓΙΩΡΓΟ ΑΘΑΝΑΣΙΔΗ (Ἄθυτο) καὶ ἐλπίζουμε πὼς θὰ γίνῃς καὶ σὺ ἕνας ἀπὸ τοὺς καλούς μας φίλους, ὅπως καὶ ὁ Παυσανίας Μυλωνᾶς.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε, ΙΑΚΩΒΕ ΕΜΜ. ΨΑΡΡΑ, γιὰ ὅλες σου τὶς προσπάθειες. Σὲ θεωροῦμε ἕνα ἀπὸ τοὺς καλύτερους φίλους τῆς «Παιδοπόλεως». Δώσουμε ἐντολὴ νὰ σοῦ στέλλωνται ἀπὸ 20 τεύχη. Τὸ ποίημά σου δημοσιεύεται σήμερα, γιατὶ εἶναι πραγματικὰ καλὸ γιὰ ἕνα νέο τῆς ἡλικίας σου.

★ Πήραμε τὸ ποίημά σου, ΚΩΝ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΙΔΗ, καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὰ καλά σου λόγια καθὼς καὶ τὸ φίλο μας τὸν ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΤΣΙΓΓΑΛΟ, ποὺ σοῦ ὑπέδειξε νὰ γραφῆς συνδρομητὴς στὴν «Παιδόπολι».

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ συμπληρωθοῦν τὰ περιοδικὰ ποὺ σοῦ στείλαμε, φίλε ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ.

Ἀπάντησα στοὺς φίλους μου, ποὺ τὰ γράμματά τους πῆρα μέχρι τῆς 28 Ὀκτωβρίου, ποὺ στοιχειοθετήθηκαν οἱ σελίδες τοῦ σημερινοῦ τεύχους.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Ο Α' ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ „ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΩΣ"

Ἡ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ ἀπεφάσισε νὰ διαθέση, μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν ἑορτῶν, περιωρισμένο ἀριθμὸ χρυσοδέτων τόμων τῆς «Παιδοπόλεως» (τεύχη 1—24), σὲ ἐντελῶς ἐξαιρετικὴ τιμή.

Ὁ πρῶτος χρυσόδετος τόμος τῆς «Παιδοπόλεως» θὰ διατεθῆ μόνον πρὸς 30.000 δραχμές. Ἡ πώληση θὰ γίνεται στὰ γραφεῖα μας (Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ 9) καὶ στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἀθηνῶν —Πειραιῶς.

Ἡ ἐντελῶς ἐξαιρετικὴ αὐτὴ τιμὴ — ποὺ εἶναι τιμὴ κόστους — θὰ ἰσχύση μόνο μέχρι τῆς 7ης Ἰανουαρίου 1951. Ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἡμέρα αὐτὴ θὰ ἰσχύσουν ἄλλες τιμὲς τόσο γιὰ τοὺς δεμένους ὅσο καὶ γιὰ τοὺς ἄδετους τόμους.

Οἱ φίλοι μας τῶν ἐπαρχιῶν μποροῦν νὰ προμηθευθοῦν τοὺς τόμους των παραγγέλοντάς τους στὰ γραφεῖα μας. Κάθε παραγγελία πρέπει νὰ συνοδεύεται μὲ τὸ ποσὸν τῶν 30.000 δραχμῶν.

Οἱ συνδρομηταὶ ἢ οἱ ἀγορασταὶ τῆς «Παιδοπόλεως» μποροῦν νὰ προμηθευτοῦν μόνο τὸ κάλυμμα πρὸς 15.000 δραχμὲς τὸ ἕνα καὶ νὰ φροντίσουν οἱ ἴδιοι γιὰ τὴ βιβλιοδεσία τοῦ τόμου σὲ δικό τους βιβλιοδέτη. Ἂν θέλουν ὅμως ἀναλαμβάνουμε νὰ τοὺς δέσουμε ἐμεῖς τὸν τόμο μὲ 17.000 δραχμὲς (ἀξία καλύμματος καὶ βιβλιοδεσίας). Φυσικὰ ἡ βιβλιοδέτηση τόμων φίλων μας, ποὺ ζοῦν στὶς ἐπαρχίες ἀποκλείεται ἀπολύτως, γιατὶ θὰ στοιχίση πολὺ τόσο ἡ ἀποστολὴ τῶν τευχῶν, ὅσο καὶ ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ βιβλιοδετημένου τόμου. Οἱ φίλοι μας στὶς ἐπαρχίες ἂς ἀρκεστοῦν ἢ νὰ πάρουν τὸν τόμο ἕτοιμο καὶ χρυσόδετο, ἐμβάζοντας τὸ ποσὸν τῶν 30.000 δραχμῶν ἢ νὰ προμηθευτοῦν μόνον τὸ κάλυμμα, ποὺ θὰ στοιχίση 15.000 δραχμές.

Ὅσοι τυχὸν ἔχουν ἐλλείψεις στὸν τόμο τους, μποροῦν νὰ προμηθευτοῦν τὰ φύλλα ποὺ τοὺς λείπουν πρὸς 1.000 δραχμὲς τὸ ἕνα.

Φροντίσετε νὰ κάμετε ἐγκαίρως τὶς παραγγελίες σας γιὰ νὰ ἔχετε γρήγορα τοὺς τόμους σας ἢ τὰ καλύμματα.

ΟΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΕΝΕΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 611)

1) Πονηρὸς σὰν ἀλεποῦ
2) Ἥσυχος σὰν ἀρνάκι.
3) Δροσερὸς σὰν τὸ κρύο τὸ νερό.
4) Στιβαγμένοι σὰν σαρδέλλες.
5) Ἁρματωμένος σὰν ἀστακός.
6) Ζαρωμένος σὰν σταφίδα.
7) Μαλακὸς σὰν κερὶ (ζυμάρι).
8) Ντροπαλὸς σὰν κορίτσι.
9) Λυώνει σὰν κερί.
10) Λυγίζει σὰν βέργα (καλάμι).
11) Ψιλὸς σὰν κλωστή.
12) Γρήγορος σὰν ἀστραπή.
13) Κοντὸς σὰν τὸν Ζακχαῖο.
14) Προκομμένος σὰν τὴ κάτω πέτρα τοῦ μύλου.
15) Ἔχει λαφιοῦ ποδάρι
δράκου δύναμι.
ἀϊτοῦ ματιὰ
λαγοῦ περπατησιά,
ἀλεποῦς πονηριά,
περιστεριοῦ καθισιά.
16) Περπατάει σὰν κάβουρας.
17) Καμαρώνει σὰν γαμπρός.
18) Στολισμένος σὰν λαμπριάτικο κερί.
19) Κυλιέται σὰν τὸ γουροῦνι.
20) Μᾶς ἦρθε σὰν τὰ χιόνια.

Γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὴν Ἑλλάδα

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 620)

ἄλλος ἕνα μαντήλι στὸ κεφάλι ἢ ἕνα προσόψι στὸ λαιμό. Κινᾶνε νὰ καλημερίσουν τοὺς συγγενεῖς μὲ καλάθια στὸ χέρι. Θ' ἀδειάσουν τὰ καλούδια ποὺ κουβαλοῦν, μὰ πάλι γεμᾶτο θὰ γυρίση στὸ σπίτι τὸ καλαθάκι. Γιατὶ τὸ καλημέρισμα ἀνταποδίδεται ἀπλόχερα.

— Δοκίμασε κι' ἀπὸ τὰ δικά μας μελομακάρονα, κουμπάρε. Τὰ καρύδια μας εἶναι πιὸ ἀφρᾶτα...

Τὸ χοροστάσι τ' ἀπόγεμα εἶναι γεμᾶτο. Τὸ χοιρινὸ καὶ τὸ κρασὶ ἄναψαν τὰ αἵματα. Ἡ χαρὰ φλογίζει τὴν καρδιά μας.

Οἱ κοπέλλες πᾶνε νὰ δείξουν τὶς καινούργιες τους φορεσιές, τὰ παιδιὰ τὰ στολίδια τους, νὰ ποῦν πόσα ἔβγαλαν ἀπ' τὰ κάλαντα.

Ἐδῶ θὰ δειχθοῦν οἱ καλοὶ χορευταράδες, τὸ κέφι τοῦ καθενός, ἡ ἀπλοχεριὰ κι' ἡ ἀρχοντοσύνη του.

Τὰ ὄργανα — λύρα, μπουζοῦκι, λαγοῦτο — λαλοῦν σὰν ἀηδόνια. Ὁ χορὸς ἀνάβει. Μπροστά πᾶν οἱ ἄντρες, διπλώνοντας κάθε τόσο μ' ἕνα «χὸπ τόπ» τὰ λεβέντικα γόνατα. Πότε φτερουγοῦν σὰν πουλιά, πότε πέφτουν βαριοπατώντας τὴ γῆ.

Ἀκολουθοῦν λιγερές, περδικοῦλες καμαρωτὲς στὸν ἀργὸ συρτὸ οἱ γυναῖκες.

Ὁ μαγαζάτορας κουβαλάει κρασί... Κανένας δὲ βλέπει πὼς πέφτει τὸ σούρουπο. Κανεὶς δὲ θὰ κοιμηθῆ ἀπόψε. Μιὰ φορὰ τὸ χρόνο γεννιέται ὁ Χριστός, λέει ὁ θεῖος Βρασίδας.

Ὁ Φάνης πηγαίνει κοντά του συγκινημένος.

— Σ' εὐχαριστῶ θεῖε, τοῦ εἶπε. Πέρασα τὰ πιὸ εὐτυχισμένα Χριστούγεννα τῆς ζωῆς μου.

— Καὶ θὰ περάσῃς καὶ τὴν πιὸ εὐτυχισμένη πρωτοχρονιά, ἂν θὰ μείνῃς μαζί μας.

— Καὶ νὰ μὲ διώξετε, δὲ θὰ φύγω, ἀπάντησε τὸ παιδί.

Ποιὸς τολμᾶ τώρα νὰ μιλήση γιὰ γυρισμὸ στὴν Ἀθήνα. Ἐδῶ θὰ δεχτοῦμε λοιπὸν καὶ τὸν Ἅγιο Βασίλη ποὺ θἄρθη μὲ κάπα βοσκοῦ νὰ μᾶς φέρη τὰ δῶρα του.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

Τὰ καλύτερα Χριστούγεννα

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 614)

νοιχτὴ πορτοῦλα ποὺ φαινόταν σὰν νὰ τοὺς περίμενε!

Ἐκεῖ κι' οἱ δυὸ ἀμπαρωμένοι, μὲ τὴν κάννη τοῦ μάνλιχερ εἰς τὸ παραθυράκι σὰν τουφεκήθρα, περίμεναν τὸν ἐχθρὸ νὰ ξαναπεράση ἀπὸ τὸ καρτέρι των. Καὶ νά! Σὲ λίγο ξαναφάνηκε μιὰ μαύρη σκιὰ νὰ τσακίζεται μέσ' τὰ κατσάβραχα γιὰ νὰ χαθῆ στὸ σκοτάδι!

Καὶ τὰ Μάνλιχερ δὲν ἔμειναν ἀργά. Τὸ ξωκκλησάκι φωτιζόταν ἀπὸ τὶς φωτιές των σὰν γιορτινὴ φωτοχυσία.

— Μεγάλο τὸ ὄνομά σου, Χριστέ μου, ἔλεγε σὲ λίγο γονατιστὸς ὁ φαντάρος μὲ τὸν σύντροφό του ἐμπρὸς στὶς εἰκόνες. Καὶ κάνωντας τὸν σταυρό του εἶπε:

— Ποτὲ δὲν θὰ κάμω στὴ ζωή μου καλύτερα Χριστούγεννα!

Τέλος τοῦ Α' Τόμου

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΑ

1) Ποιά πόλη... πίνεται;
2) Ποιά πόλη εἶναι καλά;
3) Ποιά πόλη ἀσφαλίζει τὰ πλοῖα;

2) ΓΩΝΙΑ

1) + * * * *
2) * + * * *
3) * * + * *
4) * + * * *
5) + * * * *

1) φωτίζει. 2) Ζῶο. 3) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. 4) Θεσσαλικὴ πόλη. 5) Ἀρχαῖος νομοθέτης.
Οἱ σταυροί: Ὁδηγεῖ τὰ πλοῖα.

3) ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

Νὰ συναρμολογηθοῦν οἱ συλλαβὲς αὐτὲς ὥστε νὰ σχηματισθῆ μιὰ πολὺ γνωστὴ παροιμία:

ΠΟΙ — Α — Ο — ΦΤΕΙ — ΟΣ — ΤΑ — ΤΑΙ — ΖΕ — ΒΙ — ΣΚΟΝ.

4) ΟΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Συμπληρῶστε στὴν παρακάτω σκάλα τὶς παῦλες μὲ γράμματα ὥστε νὰ σχηματισθοῦν δέκα γνωστὲς ποδοσφαιρικὲς ὁμάδες.

Α — Κ
Π — — Κ
Δ — — — Η
Φ — — — — Ρ
Ε — — — — — Σ
Α — — — — — — Σ
Π — — — — — — — Σ
Ο — — — — — — — — Σ
Π — — — — — — — — — Η
Π — — — — — — — — — — Σ

ΜΙΧ. ΑΠΟΚΡΑΝΙΔΗΣ
Καστρὶ

5) ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΙΦΟΣ

Ἂν τὸ ρὸ τὸ κάνης μὶ
καὶ προσθέσης ἕνα νί,
τὸ ἑλληνικὸ νησάκι
γίνεται θηριὸ... μικράκι.

ΤΕΤΗ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
Ναύπλιον

6) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

	7		
7			7

Τοποθετῆστε στὰ κενὰ τετράγωνα τοὺς ἀριθμούς: 1, 2, 3, 4, 4, 5, 6, 9, 10, 10, 13, 17, ὥστε προστιθέμενοι νὰ σᾶς δίνουν ὁριζόντια καὶ κάθετα ἄθροισμα 30.

7) ΑΣΤΕΡΙ

Ὁριζόντια: Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. Κάθετα: Ἀρχαῖος ποιητής. Διαγώνια: Αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου καὶ πόλη τῆς Ἀγγλίας.

Μ. ΜΥΡΤΟΚΟΚΗ
Χαλκὶς

8) ΣΚΑΛΑ

Μ — Σ
Μ — — Σ
Μ — — — Σ
Μ — — — — Σ
Μ — — — — — Σ
Μ — — — — — — Σ
Μ — — — — — — — Σ
Μ — — — — — — — — Σ
Μ — — — — — — — — — Σ
Μ — — — — — — — — — — Σ

1) Τρωκτικό. 2) Διεξάγεται στὸ γήπεδο. 3) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. 4) Ἀκρωτήριο τῆς Ἑλλάδας. 5) Ἀπ' ἐκεῖ καταγόταν ὁ Θαλῆς. 6) Ἕνας ἀπ' τοὺς Εὐαγγελιστάς. 7) Ποταμὸς τῆς Ἀμερικῆς. 8) Μυθικὸ τέρας τῆς Κρήτης. 9) Ἦταν ὁ Πυθαγόρας. 10) Εἶναι ἡ Ἀθήνα.

ΔΗΜ. ΠΑΛΙΟΥΡΑΣ
Ἀγριὰ Βόλου

9) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Σ' ὅποιον θὰ μὲ πάρη
γιὰ τιμὴ θὰ δώσουν
δοξασμένης δάφνης
θαλερὸ κλωνάρι.
Ἂν μ' ἀλλάξης ὅμως
τώρα τὸ κεφάλι
θὰ μὲ δῆς σὲ βῶδι
ἢ καὶ σὲ βουβάλι.

❀

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ 24ο

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1						■					
2		■								■	
3			■						■		
4				■				■			
5					■		■				
6	■										■
7					■		■				
8				■				■			
9			■						■		
10		■								■	
11						■					

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Ὁ εἰλικρινὴς φαίνεται στὶς δύσκολες στιγμές μας. — Ἡ θεὰ τῶν φρούτων. 2) Τὸ νούμερο. 3) Σύνδεσμος. — Ἄδικα. — Βυζαντινὴ νότα. 4) Ὄχι τὰ μισά. — Συμπεραίνει. — Ἀρχαῖος θεός. 5) Καλύπτει τοὺς ὤμους τῶν γυναικῶν. — Ἀριθμός. 6) Ἐμπνέει τὴ φρίκη τοῦ θανάτου. 7) Ἀσφαλῶς δὲν εἶναι ὑπέρ. — Τὴν ἀποζητοῦμε τὸ καλοκαῖρι. 8) Σκάβει τὴ γῆ. — Ἐξυπηρετεῖ τὴ συγκοινωνία (δοτ.). — Μ' ἕνα σύμφωνο στὸ τέλος, τὸ σφυρίζει ὁ διαιτητὴς στὸ ποδόσφαιρο. 9) Αἰγυπτιακὴ θεότης. — Μεγαλόνησος ἑλληνική. —Ὁ ἀριθμὸς 6. 10) Μποροῦμε νὰ τὰ πλησιάσουμε. 11) Φωτεινὸ μετέωρο τῶν πολικῶν χωρῶν. — Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τοῦ Μωϋσῆ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Φοβερὸ ἔγκλημα. — Βασιλέας τῶν Περσῶν. 2) Ποταμὸς τῆς Στερεᾶς. 3) Νότα. — Νοστιμίζει. — Δυὸ σύμφωνα. 4) Παραπέμπει. — Ἀρχικὰ ἀσφαλιστικοῦ ὀργανισμοῦ. — Ὁ κρωγμὸς τοῦ κόρακα. 5) Χερσόνησος μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Ἀραβίας. — Τὸ ὕψος του εἶναι ἀνώτερο τοῦ λόφου. 6) Κάνει πολλὴ φασαρία. 7) Τὸ βλέμμα, ἡ ματιά. — Τοῦ γαϊδάρου δὲν μποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν ἔτσι. 8) Τὸ γρασίδι. — Κάποιος. — Γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου. — Ἰσοδυναμεῖ μὲ 100 τετραγωνικὰ μέτρα. 10) Ἀρχαῖο χριστιανικὸ ὄνομα. 11) Πόλη τῆς Μικρασίας. — Προσωπικὴ ἀντωνυμία στὴν αἰτιατική.

ΛΥΣΕΙΣ 23ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΕΛΛΙΠΟΣΥΜΦΩΝΟ

Ἡ φράση τοῦ Χριστοῦ εἶναι: «Ἄφετε τὰ παιδία ἐλθεῖν πρός με».

2) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

ΣΟΥΓΙΑ (Σὲ καλό ΣΟΥ ΓΙΑνοῦλα).

3) ΜΠΕΡΔΕΜΕΝΕΣ ΣΥΛΛΑΒΕΣ

Τὰ ἕξη ἑλληνικὰ νησιὰ εἶναι: ΡΟΔΟΣ, ΧΙΟΣ, ΣΑΜΟΣ, ΛΕΥΚΑΔΑ, ΑΝΔΡΟΣ, ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ.

4) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

Νά πῶς θὰ τοποθετηθοῦν οἱ ἀριθμοὶ γιὰ νὰ δίνουν ὁριζόντια καὶ κάθετα ἄθροισμα 30:

3	6	9	12
6	9	12	3
9	12	3	6
12	3	6	9

5) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Ἴα - πόνοι - α = ΙΑΠΩΝΙΑ.

6) ΜΑΓΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

Λ Υ Ρ Α
Υ Δ Ω Ρ
Ρ Ω Μ Η
Α Ρ Η Σ

7) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΡΙΓΩΝΟ

Ι Σ Ο Κ Ρ Α Τ Η Σ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Κ Α
Α Κ Ρ Ι Τ Α Σ
Ι Σ Τ Ρ Ο Σ
Τ Ι Α Ρ Α
Ο Σ Ι Α
Ι Σ Α
Σ Α
Ρ

8) ΑΙΝΙΓΜΑ

Τὸ αὐγό.

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡ. 23

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ. 2) ΙΑΜΑ — ΣΕΡ — ΤΡ. 3) ΣΑΣΑ — ΡΗΝΟΣ. 4) ΝΕΑ — ΑΜΕ. 5) ΑΓΙΣ — ΩΣΑΝ. 6) ΡΑ — ΕΝ — ΑΣ — ΡΙ. 7) ΕΒ — ΤΡΙΟ. 8) ΣΑΛΑΜΙΝΙΑ. 9) ΙΣ — ΧΑ — ΤΑΣΙ. 10) ΟΤΕ — ΔΕ. 11) ΙΗ — ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΑΙ — ΠΑΡΙΣΙΟΙ. 2) ΠΑΣ — ΓΑ — ΑΣΤΗ. 3) ΟΜΑΔΙ — ΕΛ. 4) ΣΑΣΑ — ΣΕΒΑΧ. 5) ΑΝ — ΜΑΤΙ. 6) ΟΣ — ΕΙ — ΤΙ. 7) ΛΕΡΑ — ΝΤΡΟ(ΠΗ). 8) ΟΡΗ — ΩΣΤΙΑ. 9) ΝΑΣ — ΡΑΣ. 10) ΤΟΜΑΡΙ — ΙΔΗ. 11) ΑΡΣΕΝΙΟΣ — ΕΣ.

Ὁ Ἀητὸς τοῦ Βάλτου

127) — Τί θὰ τὸν κάνης τὸν Παζαρέντζε; ρώτησε ὁ Βασίλης.
— Θὰ τὸν στείλω πίσω στὴ γυναῖκα του, εἶπε ὁ Ἄγρας καλόκαρδα. Δὲ μοῦπες πὼς ἔκλαιγε μέσα στὸ ρημάδι τοῦ σπιτοῦ της;
— Αὐτός, ἀρχηγέ, εἶναι ἐπικίνδυνος, εἶπε τ' ἀγόρι .. Κράτα τον λίγο ὢς νὰ στεριώσουμε ἐδῶ.
Τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἀκούστηκαν σούσουρα, γέλια, πατήματα, χαρές.
— Σταυρός, φώναξαν ἀπ' τὴν πλάβα ποὺ ἔφτανε.
— Ἀστέρι, ἀποκρίθηκαν ἀπ' τὴν Κούγκα.
Ὁ Καπετὰν Ἄγρας, μὲ δεμένο τὸ χέρι, βγῆκε στὸ πλάτωμα κι' εἶδε τὸν Καπετὰν Νικηφόρο.

128) — Γειά σου, Γιάννη, φώναξε χαρούμενος, λέγοντας τὸν ἀξιωματικὸ μὲ τὸ πραγματικό του ὄνομα. Ἐδῶ εἶσαι πάλι; Λάλησε τὸ τουφέκι καὶ σ' ἔκραξε. Πόσους μᾶς φέρνεις;
— Εἰκοσιδυό, εἶπε ὁ Καπετὰν Νικηφόρος... Πίσω του, ἕνας ἕνας, ἔμπαιναν στὴν καλύβα οἱ ἄντρες τοῦ σώματός του.
— Αὔριο περιμένουμε τὴ δική τους ἐπίθεση, εἶπε ὁ Ἄγρας, καὶ καθὼς βλέπεις εἴμαστε λίγο τσακισμένοι. Ἦρθες στὴν ὥρα σου, Κρητικέ, ὅπως πάντα.
Ὁ Νικηφόρος σκούπισε τὸ μουστάκι του γιὰ νὰ πνίξη τὴ συγκίνησή του.

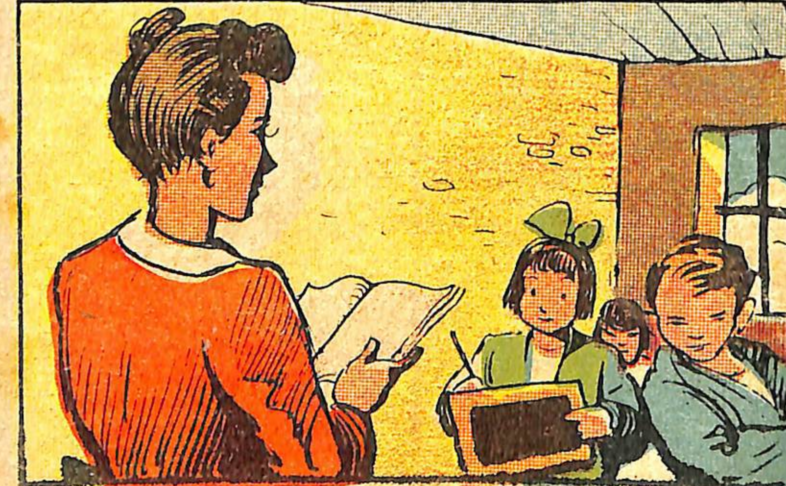
129) Μὰ ξημέρωσε ἡ αὐριανή, ἦρθε μεσημέρι κι' ἐχθρὸς δὲ φάνηκε. Νύχτωσε, σκοτείνιασε ὁ βάλτος, βίγλες μπῆκαν παντοῦ, δὲν πλησίασε Βούλγαρος. Ἡ τολμηρὴ ἐπιχείρηση τοῦ Ἄγρα κι' ὁ ἐρχομὸς τοῦ Νικηφόρου τοὺς εἶχαν τρομοκρατήσει. Γιὰ λίγες μέρες θἄμεναν ἥσυχοι. Τότε δέχτηκε ὁ Ἄγρας γιὰ χάρη τῶν ἄλλων ποὺ ἦταν βαρειὰ πληγωμένοι νὰ πάη κι' αὐτὸς στὶς Κάτω Καλύβες γιὰ νὰ τοὺς δῆ γιατρός.
Ἐκεῖ τοὺς δέχτηκαν μὲ συγκίνηση κι' ἐνθουσιασμό.
Μέσ' στὴν καλύβα εἶδε δεμένους τοὺς χωρικοὺς ποὺ εἶχαν πιάσει στὸ Ζερβοχῶρι.
— Λύστε τους, εἶπε... Εἶναι ἀπάνθρωπο.

130) Ἕνα νέο παιδὶ καθόταν παράμερα μὲ τὰ μάτια κλαμένα.
— Γιατί κλαῖς; τὸν ρώτησε ὁ Ἄγρας. Σοῦκαμαν κακό;
— Θὰ μᾶς βασανίσετε, εἶπε χαμηλόφωνα τὸ παιδί.
— Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε; ρώτησε ὁ Ἄγρας.
— Ὁ Τόμαν Παζαρέντζε! εἶπε δείχνοντας ἕνα χοντρό.
— Ἐσὺ εἶσαι ὁ Παζαρέντζε; ρώτησε ὁ Ἄγρας. Ἄκουσε ἐδῶ. Ἐμεῖς δὲ βασανίζομε κι' οὔτε σκοτώνομε αἰχμαλώτους... Θὰ σᾶς ἀφήσουμε ἐλεύθερους μόνο νὰ μὴν ξανασηκώσετε πιὰ τουφέκι. Γιατὶ ἂν ξανασηκώσετε, σᾶς τὸ λέω, κακὸ δικό σας θὰ κάνετε...
Ταράχτηκαν οἱ αἰχμάλωτοι ἀπὸ τὴν ἀπίστευτη εἴδηση.

131) Ὁ Ἄγρας φώναξε ἕνα χωρικό.
— Βγάλε τους μὲ τὴν πλάβα σου στὴν ξηρά, τοῦ εἶπε. Δέσε τους τὰ μάτια καὶ πέρασέ τους ἀπ' τὸν κρυφὸ δρόμο. Εἶσαι ὑπεύθυνος ἂν πάθουν τίποτε.
Στάθηκε ὄρθιος καὶ τοὺς κοίταζε ποὔφευγαν. Παραζαλισμένοι ἀπ' τὴν ἀπίστευτη ἀπόφασή του.
— Πὲς τῆς γυναίκας σου, τῆς Σόνιας, εἶπε στὸν Παζαρέντζε, πὼς ὁ διάβολος τοῦ βάλτου, ὅπως μὲ λέει, τῆς στέλνει πίσω τὸν ἄντρα της. Νὰ μὴν τὸ ξεχάση ἂν πέσουν στὰ χέρια της δικοί μας. Οἱ Ἕλληνες δὲν σκοτώνουν αἰχμαλώτους...

132) Ἡ κ. Γαλάτεια εἶχε γυρίσει ἀπ' τὴ Θεσσαλονίκη κι' εἶχε στήσει τὴ φωλιά της στὸ Ράμελ... Ἐκεῖ μάζευε πάλι τὰ ρωμιόπουλα καὶ τοὺς μάθαινε γράμματα... Κοντά της ζοῦσε τώρα κι' ἡ Ράϊκα τ' ἀγρίμι τοῦ βάλτου...
Ὁ Μιχάλης, ποὺ εἶχε τελειώσει τὴν τιμωρία ποὺ τοὔβαλε ὁ Ἄγρας, κι' εἶχε διακριθῆ σὲ δουλειὲς ἐμπιστευτικὲς κοντὰ στὸ «Δεσπότη», εἶχε συνοδέψει τὴν κ. Γαλάτεια πίσω στὸ βάλτο. Μαζί της τὸν ἔδενε τώρα ἕνα ὡραῖο κι' εὐγενικὸ αἴσθημα: εἶχαν ἀρραβωνιαστῆ στὴ Θεσσαλονίκη... Ὁ Ἄγρας θὰ τοὺς στεφάνωνε μόλις εὕρισκαν μιὰ στιγμὴ ἡσυχίας γιὰ νὰ σκεφτοῦν καὶ τὸν ἑαυτό τους

(Συνεχίζεται)